

Biblioth. Hung. Janhovich.

FALUSI NÓTÁRIUSNAK
 B U D A I
 Ú T A Z Á S A ,

M E L L Y E T

önnön maga abban esett
 VISZSZONTAGSÁGAIVAL EGYGYÜTT
 az el aludt vérü

M A G Y A R S Z Í V E K '
 fel serkentésére , és mulatságára
 E' V E R S E K B E F O G L A L T T .

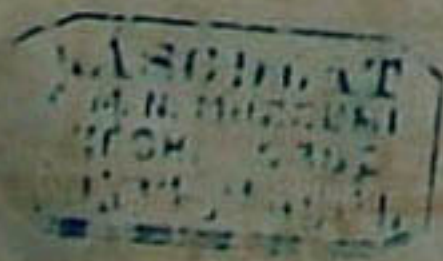
Peleskei Notárius.

Pozsonban és Komáromban,

WÉBER SIMON PÉTER költségével és betűivel 1790.

Mordet, ut sanet.

Keserű, de egészséges.

AJÁNLO LEVÉL.

Sokáig gondolkodtam, meg vallom, alacsonyorsú ember lévén, kinek bátorkodjam ajánlani ezen tsekély munkámat. A dolog nagy tusakodást okozván bennem, végtére eztet mondám magamban:

Audaces fortuna juvat, timidusque repellit.
Tehát én eztet nem tsak egyedül egy Méltóságban lévő Urnak, avagy Aszszonynak fogom fel ajánlani, hanem mivel ehez fogtam 1787. Eszt. Skorpi Havának másadikán, és végeztem Bak Havának huszodikán, új esztendő ajándékúl az 1788-ban mindnyájának Hazánkban élő érdemes, és

minden Renden lévő Gavaléroknak, és Dámáknak mint tükört bé fogom nyújtani, 's nyújtom is; tudván azt, hogy minden Gavaléroknak, 's Dámáknak Toaletjén: az az: öltöző asztalán ezen mostani nagy világba tükrök szoktanak lenni, hogy azokba nézven, meg láthassák, melly rendel rakta reájok a' módit a' kamarás inas, vagy a' Dámákra a' kamarás leány. Táplál a' reménység, hogy ezen tükör ajándékom azon tükröknél annyival kedvesebb léfzen, mivel hogy ez nem Velentzében pallérozott Kristalyból vagy ontsinálva, mint azok; egye-

dül ténából, 's papirosból áll; még is ebben jobban fogják magokat főtől fogva talpig meg látni, mint a' magokéban. Óhajtom egyedül tsak azt, és kérem is, hogy ebbe gyakran méltóztassanak tekinteni, hogy így meg látván magokat, mind azokat, a' mellyek renden kívül valók, és az egészséges. elmét fel múltják, ne hogy magokon viseljek; sőt mint egy majd bálványozást kiirtsák, és számkivessék.

Ha ezen tzeljät munkám el éri; akkor Názóval örömetst fogom eztet énekelni:

Ite triumphales circum mea tempora Lauri,
mert így óhajtott tárgyomhoz jutok.

Vegyék tehát kedvesen ezen új esztendő
tükör ajándékomat Hazánkban élő
Gavalérok, 's Dámák, és legyenek bizonyosak,
hogy vagyok

Mindnyájoknak

Költt Nagy Peleskén,
Viz ontonek 1. napján 1788. Eszt.

Tökélletes Tisztelője
a' SZERZO.

ELŐ JÁRÓ BESZÉD.

Minap egy régi jó barátom ezen Versekbe foglalt *Budai Utazást* Borsód Vármegyéből olly kívánsággal küldötte hozzám: hogy én a' verseket el olvasván, ítéletemet adjam felölök: hogy tudni illik meg érdemliké a' világ eleibe való terjesztést? vagy nem? és a' hol azokban valamelly hibát fogok találni, azt meg jobbítsam, hogy jobbításom által tökéletesebbé tétessenek a' ki adásra. — Tsodáltam, meg vallom, ezen kívánságát jó barátomnak annyival is inkább, mivel ifjúságunknak zsengejétől fogva esmérven egymást, jól tudja: hogy én Poëta soha sem voltam, még is azt kívánja tőlem, hogy azok *cenfuránon* menjenek által —

de még is, hogy kívánságának némű némű képpen eleget tegyek: figyelmetes elmével néhányszor által olvastam, és az egész munkát annyira latra vettem, a' mennyire tsekély tudományomnak próba köve engedte; de meg vallom, hogy femmi ollyast nem találtom benne, a' mi jobbítást, és pallérozást érdemlene, és ha mi aprólékos lett is volna, femiben fem változtattam meg; ne talántán a' Szerző ezzel torkolna meg: *Hos ego versiculos feci tulit alter honores.* Éppen nem kívánom azt tulajdonomá tenni; mert a' mint feljebb mondám: *Én Poéta joba fem voltam.* De azt is ellenben kéntelenitetem meg vallani, hogy az ékes versek olvasásában eleitől fogva nagyon gyönyörködtem, és ez is léfzen a' leg főbb oka, hogy ezen munkát jó Barátom által küldötte hozzám.

Ezen verseinek természet szerínt való folyása, és szép Magyarsága, nem külömben, ámbár pallástolt; de jóra igyekző mivólta, nékem annyira meg tetfzett, hogy el tökélettem magamban elsőben azokat — minthogy egyetemben folytanak — tizen három részekre fel osztani, és minden részt foglaljan magában, felöl kis summában ki tenni.

Másadszor: olyan szavak mellé, mellyek *exoticumok*, vagy valamely Históriabéli tudományt foglalnak magokban, betűket helyhez tettem, hogy minden levél alatt hasonló betű mellett azoknak megmagyarázását találhassák az Olvasók.

Harmadszor: a' *Barbarismusokat*, és Frantzia szavokat valamint a' Magyar, a' Magyar szavakat szokta írni, így írtam ide, jól tudván, hogy sok Magyar légyen, a' ki sem írni sem olvasni frantziául nem tud. Így tehát a' versek nem az én műhelyemben koholtattak, tsupán azoknak tizen három részekre való osztások, és betük által való megvilágosítások ezen Elő járó beszéddel az én munkám. —

Mikroskopium nélkül is által láttam én azt, hogy ezen verseknek sok *criticus* Zoillussai, és ki katzaggó *Mómuffai* fognak támadni; azon okból tettem ezen Elő járó Beszédet eleikbe, hogy e' légyen paisok ellenek ki lövött nyílak ellen: *quot capita, tot sensus*. — Ezen felül az igen közönséges Magyar példa beszéd szerint: *Kinek tetszik papja, kinek a' papnéja, kinek a' pallástja*; és így Péternek ez a' munka tetszik, Pálnak meg amaz. *Diogenes* a' hor-dóba vette lakását, *Aristoteles* pedig *Maczedóniai*

Nagy Sándor Udvariba. Tehát *Autor* sints, a' mellynek munkája az egész világnak tessék. Ezen Falusi Nótáriusnak is a' munkája nem mindennek fog tetszeni; főt, a' mint feljebb íram, sok ótsáló Zoillussai fognak támadni. Egygyike azt fogja előadni, hogy Szathmár Vármegyéből Budáig tett útazás nem hoszszas, azért is emlékezetre való dolgokat nem igen foglalhat magában, és hogy az útjában történt viszszontagságok is csak tsekélységek. — De ha ezek hoszszabb útazások le írásában gyönyörködnek, útasitom őket *Magellán*, és *Kook* útazások olvasására, ha ez is rövid volna, *Kolumbus* és *Amérikus Vespatzius* útazásokra, vagy pedig *Scyíták*, *Vandalusok*, *Frankusok*, *Normanusok*, *Sclavusok* vándorlásaira. Ha Jérusálembe Jérusálemi János Királyt fogják kísérni, tudom, meg fog *Palesztináig* az üstökök izzadni. Mind ezeknek útazásai le vagynak írva, tehát olvashatják — Ha mind ezek sem tetszenek, már a' dologba tovább én sem mehetek: hanem kérdezzék meg azon Angyalt, ki Ádám első Atyánkat a' Paraditsomból ki kergette, hogy a' szegény Ádám mere bujdosott? A' *Havangodi* pusztának, vagy pedig a' *Jatóságnak* vette é útját? — A' szegény Nótárius, mivel Mahomettel a' föld világon keresztül nem útazott; hanem csak Budára ment, hoszszasbb útazását nem írhatta.

Ha történetei sem tetszenek, tehát javaslom ezeknek, olvasni *Cervantes* munkáját, melyet *Don Quixodról* szól, vagy *Vieland* Úrnak könyvét, melyet *Don Sylvio de Rosalvoról* adott ki, ezekben elég furtsa, és nevetéséges dolgokat fognak találni; de még is csak meséket. Sok rómusokból álló Romántzok: az az mesés könyvek vagynak, kik még is kedvesek; annyival tehát nagyobb kedvet adhat a' Nótárius' útazásának le írása az olvasáshoz, mennyivel az ő történetjei valóságosak, és nem ki gondolt mesék, mint a' fentt elő hozatattak.

Fogják talán némelleyek azért is régalmazni, hogy sok deák szókat kevert versei közzé; de ebben is pártját fogom: mert ki ki tudja, hogy a' Falusi Nótáriusok így szoktak beszélleni, hogy ez által a' közönségnek tudtára adhassák, hogy ők is jártak Oskolába.

De ha ki Magyarorságban ki vetést tészen, annak azt mondom, hogy a' napban motskot keres, és ne talántán más szemébe szálkát lássan, a' magáéban pedig a' szelemen gerendát nem érzi.

Némelleyek fognak agyarkodni azért, hogy verseiben a' Magyar Gavalérokot, és Dámákat an-

nyira meg illette, hogy a' tisztelet' küszöbén ebben által hágott. — Meg vallom, hogy ellenek tett *Satyrája* egy kevesé darabos és nem olly tsinossággal harapó, mint a' *Horátziusnak*, *Juvenálisnak*, vagy *Rábner Úrnak Satyráji*; de úgy tartom, hogy ő azt képzelte magában, hogy ezeken valami tsinos, és némü némü élességgel való gondolatok igen keveset, vagy éppen semmitsem fognának, valamint hogy a' szó a' rest lovon nem fog, hanem ostorral kell a' vonásra meg indítani; mert nem hogy a' kortosságot, és áll ortzás öltezetet le akarnák tenni — de ó fájdalom! szégyenlik magokat Magyar vérből származattaknak is mondani. Jól által látta a' Nótárius, hogy ezek azok, a' kik *Memphis* templomában tsak azért imádják az *Apis* Istent, hogy a' szarva meg vagyon aranyozva. Tudta azt is, hogy a' meg élemedett Tserfának a' héját *Pennacillussal* le nem lehet faragni: hanem bärddal, vagy fejszével szükség eztet véghez vinni. Vajha verseinek fulánkjai olly hasznosok lennének, mint gyakran a' méreggel kevert orvosság szokott lenni; de talán azt mondhatja a' Nótárius: *Aethiopen lavo*: Szeretsent mosok; de haszontalan, mert nem fejeedik. — *Perditio tua ex te Israel*. Jobbat nem tehetnének ezek: mintha *Klimiussal* a' föld alatt lévő fa világba mennének, hogy így a' föld

színén ditső, 's nagy hírű Nemzetünket bé szurkozni, bé kormozni meg szünnének.

Utóllýára : fognak meg jelenni néhány ötét nem tsak ki nevető ; hanem ellene puskázó új *Mómusok* is — de vallyon kik lehetnek ezek ? Nem mások, hanem két három esztendőtől támadott újj Magyar Poéták ; de azt szükség előre tudni, hogy Neptunus három ágú kapájával a' *Helikon* hegy tövén egy gödröt ásott, a' hol is forrás támadott, melly *Castalius* kútjának neveztetik. — Ezen újj Poéták azt meg tudván, némellyike *Merkuriustól* költsönözött ízárnnyakon oda repült. Némellyike a' *Lybúsa* lován, melly Tseh országban Prágánál a' Siska hegyéről az úgy nevezett Fejér hegyre ugrott, a' Mátráról ezen *Castalius* kútjához ugratott. Másika a' *Mongolfié Machinájába* ülven egész addig hasította a' levegő eget. A' szegénye pedig tsak gyalog ment. Mint ezek annyit ittak azon vízből, hogy meg részegedven garázdálkodni mernek a' szegény Nótáriussal, a' mint hallom pedig, tsak éppen azért, mivel négy Soros versekkel tette munkáját, azt állítván, hogy a' mostani időben a' két Soros versek vétettek módiba, a' négy sorúaknak folyása már ki száradott, mint Temesvár körül a' posványosság. — Ha ezen újj Poéták ilyen

mondásaikkal egygyenként találának jönni hozzám, akkor mindenike ezen ígéket hallaná tőlem: *Et tu fili mi Brute!* mellyek után tudnék a' fulökbe valamit fugni — De ez meg nem eshetik; mivel imitt, 's amott laknak a' két Hazában. Addig is míg fegyverhez kapnak, pennám légyen a' befzélő *túbusom*, melly által *ad antevortendum omne malum* így szóllok hozzájok:

„ Drága új Poéta Uraimék! Meg engedi Kegyelmetek aztat: hogy miolta a' Magyar Haza áll, még olly Magyar Poétát e' világra Anya nem szült, mint néhai Gyöngyösi István Úr, T. N. Gömör Vármegyének Vice Ispányja, vala, és talán mondhatom, egy hamar illyet nem is fog szülni. Mutasson Kegyelmetek tsak egy munkáját leg alább, a' melly két soros versekből álljon. Mutassanak több más jeles régi Poétáknak leg kissebb munkátskáját, a' melly két sorú versekkel légyen írva. Mit felelnek Kegyelmetek ezen *Tbesifemre*? bizonyára nem mást; hanem: *silentium indicentis s. t. s.* „

Végtére aztat fogják nyesni: hogy mostan a' tudományok nagy *Metamorphosis* alá vetettek, ki palléroztattak, az ó *Slendriánok* el töröltettek: kö-

vetkezés-képpen a' négy sorú vers írás is obsitott kapott, mivel jobban, és ékesebben hangzik a' két sorú versekből tsináltt munka. — Kedves új Poéta Uraimék! ne vonnyák bé karpittal Kegyelme-tek a' dolognak valóságát; mert a' mostani világ Pápa szem nélkül az el takart dolgokba is bé lát; sőt valják meg, hogy tsak azért hangzik jobban, és szebben a' két sorú versekkel épült munka: mivel Kegyelmetek a' dolognak a' könnyebb végét fogják, 's nem akarnak igazán dolgozni, és fejeiket törni a' szavok' öszve szedésében; mert a' munka mind későbbre haladna, mind annyi könyvek a' prés alá nem szoríttathatnának, és így az erfény is későbben dagadna. Édes Anyánk nyelve a' szavakban, és *Synonimiumokban* olly gazdag, hogy egy nyelv sem nyithat bővebb szó Tart ennél; de mivel sokkal könnyebb két szavat egy hangukat találni, mint négyet. Tehát ez a' való-ságos oka, hogy Kegyelmetek *Metamorphosis* módí-
jok két soros versekkel ír. — Égig magasztalom a' Füredi. Poéta Urat T. Horváth Ádám Uramat, mivel ő Kegyelme, nem hogy a' négy sorú vers írás-
nak obsitott adott volna; sőt az új 1788. Esztend. új *conventziót* szabott nékie, mivel, a' mint értésemre e-
sett, a' Virgilius *Æneissét* hasonló négy soros ver-
sekben ezen új Esztendőben szándékozik ki adni.

A' *Magyar Kurírban* olvastam, hogy egy valaki — kétféleg kívül új Poéta — azért berzeftkedik ellene, hogy a' Magyar Hunniássát négy sor versekkel írta. — Sokáig éljen, és mindég így írjon. *Omnis mutatio periculosa*. Én előttem mintegy *sythmice* hangzanak a' két soros versek; de a' négy sor versekkel való munka fontosságot, érett nehézléget, és méltóságot foglal magában.

Vagynak szép munkák két soros versekkel is, meg vallom, valamint T. Pétzeli József Úr Magyar *Henriássá*; mert ezen munka arany munka, és minden dítséretre méltó. A' mint is, minden hízelkedés nélkül aztat mondom: hogy igaz, és szépen folyó Magyarságáért, válogatott gondolatokért, tökéletes Poésisi reguláknak meg tartásáért Gyöngyösi István munkáji mellett első helyet érdemel. — Óh ha ő Kegyelme ezen munkáját négy soros versekkel tette volna! még mennyivel méltóságosabb munka lett volna! felől mondám: hogy arany munka; úgy is vagyon; de ide helyezetttem Andrád Sámuel Úrnak a' Magyar Hunniás eleibe tett homlok versei között ezen egy pár sor verseit:

Be szép a' Tudomány egygyütt az erővel,
Az arany gyűrű is szebb a' gyémánt kövel.

T. Pé-

T. Pétzeli Uram munkája is, ha négy sorból állana, ugyan brilliantírozva volna; mert előttem a' négy sorok a' Briliántok a' versekben. — Hogy ő Kegyelme két soros versekben tette ezen válofzott munkáját, itéletem szerínt tsak a' lészzen az oka, hogy a' mostani *methodus*hoz alkalmaztatta magát, vagy pedig erre másoktól késztetett; mert olyan jeles, és nagy Poétának, mint ő Kegyelme, tsak egy lett volna a' négy soros munka is.

Ha *pro Coronide* ide valaki azt mondoná: hogy még is tsak módi most a' két soros vers írás: arra azt felelem, hogy tsak olyan módi ez, mint azon öltözetek, mellyeket a' Nótárius a' Gavalérok', 's Dámák' hátán ezen verseiben kefél.

Bé zárom már elő járó beszédemet, és dítsérem a' Nótáriust, hogy az igaz régi magyar Poésisnek utjáról el nem tért. Végtére azt mondja:

Feci quod potui, faciant meliora potentes.

Elég ez tőle, hogy míg mások a' napra henyélve néztek, ő addig falusi dolgai között Ures időt nyervén, Budai útját le írta. Történhet, hogy ha ezen munkája kedvességet nemzete előtt fog érdem-

leni, ennek utánna fontosabb dolgokról akár *in Prosa*, akár mint most *in Ligata* fog írni — És talán jövődõ munkájáért, ha ezért nem is vagy Borostyánt, vagy Bojtorján koszorú fog nyerni. Most csak azt írja ide, hogy velem egygyütt maradj :

Egész Kedves Hazájának

Tökélletes alázatos Tisztelője,
az Autornak testi lelki Barátja.

ELSŐ RÉSZ.

A' mellyben a' Szerző ki teszi ki legyen, hol lakjon, és mi okra való nézve tökélettelte el magában Budava el menni. Miképpen készült fel, és miként indult ki bázától, elő beszéli, és minden történetjeit elő számlálja, valamik estenek, mind addig, miglen Tisza - Füvedet érte.

Tekéntetes, Nemes Szathmár Vármegyében,
A' ketsegés Szamos viznek le mentében
Lakásom én nekem van Nagy Peleskében,
Nótárius vagyok ennek helységében.

Híres Buda Várát még soha sem láttam,
Krónikában róla bár sokat olvastam,
Aztat hogy láthassam, mindenkor kívántam,
El is tökélettem oda tenni útam,

Olvastam : hogy hajdan Királyinknak széke
 Itt vala, 's itt lakott Nemzetünknek éke,
 Rákosnak mezején, melly ennek vidéke,
 Tartott Ország gyűlést, a' Nemzetség szépe.

Mostan minden Táblák tétettek Budára,
 Azon okból, hogy az van Ország' javára,
 Mert Hazánk közepén fekszik Buda Vára,
 Mindennek egygyenlő majdnem útja arra.

Minden féle dolgok ottan folytattatnak,
 Sok törvényes perek elő hozatnak,
 Igazság tételek ott ki adatnak,
 Egy szóval : mindenek ott kormányoztatnak.

Dolgaim nékem is nehezek, és nagyok,
 Mivel én falusi Notárius vagyok,
 Fel tettem, hogy minden dolgomon fel hagyok,
 El megyek, lesz hűség, legyenek bár fagyok,

Budán, ha meg látom Táblák *Systemáját*,
 Mint foly, majd fel veszem annak a' formáját,
 Ha onnét meg térek falunak tábláját,
 Úgy fogom intézni, a' *cynozúráját*.

Nyergem' sufa Fakó lovamnak hátára
 Fel tettem, 's kulatsom' az első kápara,
 Iszámom' kötöttem a' hermetz szíjára,
 Úgy hogy ne okozzon túrt ez a' hátára.

Mennyi költségem telt, erfényembe tettem,
Szalonnát is vinni el nem felejtettem,
Sót, és veres hagymát ifzákba vetettem,
Szathmári jó borral kulatsom' töltöttem.

Abrakos tanyisztrám' egy szép fehér tzipó
Meg töltötte: kefe, és a' ló vakaró,
E' féléket vinni magával igen jó,
Az útban jól esik egy kis *provisio*.

El bútsúztam szépen falú községemtül:
Feleségem', komám', minden gyermekemtül,
Fogadom nékiek, hidjék el azt szentül:
Nem foká meg látjuk egymást szembe szemtül:

Ki vezetvén fakóm házam' udvarára,
Üstökét meg vonytam fel ülvén hátára,
Egygyet rikkantottam, rajta utólljára,
Nyargalva mentem ki a' falú farkára.

Iten tenyeremmel nyakát veregettem,
Melly játékkal ötet le tsendesítettem,
Az utánn két szemem' az égre vetettem,
Illyen fohászzkodást Istenemhez tettem:

Égben lakó Nagy Úr! Felségedet kérem,
Nékem, a' ki ezen hoszszas útat mérem,
Legyél Kalaúzom, legyél én Vezérem,
Mind addig, a' meddig Budát el nem érem.

Azután szép lépést sufa fakóm hágott,
 Tsak egyszer bal lábbal, kantár szárba vágott,
 Tsiko ló volt, azért zablyájával játszott;
 De engemet éppen menése nem rázott.

Tót falusi hidon ált' menvén, el hagytam
 A' Szamost: Tsengerben semmit sem mulattam,
 Kotsordnak (a) töltésén vígyázva ballagtam,
 Délre harangoztak, hogy Nagy Károlyt láttam.

Piatztzán ált' menvén Katona utzába
 Esméröm házának mentem tornáztába,
 Szívesen fogadott 's be vitt szobájába,
 Vezette lovamat az Istálójába.

Afszonya jól tartott hajdúkápofztával,
 Maga pedig kínált Bélteki borával,
 Lovam' is jól tartá abrakkal, 's szénával,
 Friss vizet is adott néki egy dézsával.

Barátságát néki szépen meg köszöntem,
 És fel vett útamhoz gyorsan fel készültem,
 Jól tartott lovamra udvarán fél ültem,
 Károlyból ki mentem; de borától hültem.

(a) Kotsord : ez Bagos, és Nagy Károly között
 van, melly nem más hanem hosszú Porványon
 csinált töltés.

Alkonyodott, mikor értem Pirtsére,
 A' Dinnyés Nyirségnek (a) leg elsőbb helyére,
 Szabolts Varmegyének éppen a' szélére
Collegámhoz szálltam a' falu végére.

Jo Szívvel házánál, szállást nekem adott,
 Mint telhetett lovam' 's engem úgy fogadott.
 Hibás lévén nyelve, Törvényről dadogott,
 Sok *deutrumokról* szóllott, és habogott.

Akkor estve tőle víg bútsúmat vettem,
 Hajnal hasadtával útamot követtem.
 Homokos ligetjét Nyirnek hátra tettem;
 De még által mentem fok Dinnyét meg ettem.

Vámos Pirtsen délbe nen fokot mulattam,
 Nehéz útam lészén, mivel aztat tudtam,
 Homokban fakómat tsak alig hajthattam,
 Forró meleg lévén lovastól izzadtam.

Debretzennek estve értem városába,
 Egy Szütsnél meg szálltam a' Tsapó utzába,
 Lovamat kötöttem pintze gátorába;
 Mivel istálója nem vólt udvarába.

(a) Nemes Szabolts Varmegyének egygyik Processusa Nyirnak neveztetik, ez ligetes erdőköl, és homokból áll, azért is fok dinnye terem benne.

Látván felesége terítti asztalát,
 Ketreczén petsenyét, egy tál katrabutzát (a)
 Teve fel: de mivel, nem volt látni borát,
 Kulatsomból töltém kettőjök poharát.

Sok beszédek között találám kérdeni:
 A' *Districtuális* táblán itten menni
 Mint szoktak a' dolgok, a' tervények lenni,
 És mi véget szoktak Processusok venni?

Felelt a' Szűts: Uram én szolgálni avval,
 Nem tudok; mert közöm nintsen a' táblával,
 Van egyedül dolgom nékem a' tsávával,
 Bőreket a' hústól tisztító kafzával.

Ó be nagy külömbség! gondoltam magamba,
 Egy illy Notárius, 's egy szűts, melly otromba;
 Verbőtzivel tele fejem: övé gomba,
 Bölts, tudós a' munkám: az övé goromba.

El múla az éjtszak, másnap virradóra,
 A' veres toronyba négyet ütvén óra:
 Fel készültem, és fel ültem a' fakóra;
 De borom meg itták: vettem gondolóra.

(a) A' Savanyú tejet meg főzván, túros leves leszzen belőle, az hivattatik Katrabutzának.

Azért a' fejér ló (a) felé útam tettem,
Diószegi borral kulatsom' töltöttem.

A' piatzon tzipót, 's fenék szappant (b)vettem.
Debretzenből látó képig (c) ki léptettem.

Úgy tetfzett tsömör bánt; testembe borzadtam,
Hól fáztam, hol pedig nagyon is izzadtam;
Azért a' tsaplárost itt ki szóllítottam,
Pohár ákovitát kérvén, azt meg ittam.

Onnét a' sivatag *Hortobágy* pufztáját
Értem; de számtalan *Karakatonáját* (d)
Tsodáltam : Kótsagok' 's tüzokok' summáját,
Lepte fok ezer lud, 's rétze ennek táját.

Nintsenek itt faluk, 's városok építve,
Útazók számára fogadók készítve.
Szállásokat látni szalmával kerítve,
Némelly rongyos tsárdát fárból tseperítve,

(a) A' fejér ló : vendég fogadó.

(b) Debretzenbe olly jó szappant tsinálnak, mint
Velentzébe; de a' fenék szappan leg jobb.

(c) *Látókép* : ez Kortsma egy dombon Debre-
tzenyentül.

(d) *Karakatona*, fekete madár olly nagy, mint
egy örvös galamb, nagy Sereggel tartózkodnak a'
pufztákon.

Egy jó forma legényt találtam egy tanyán,
Zsiros ingbe oldalt heverni a' bundán:
Hátán volt juh bőrből fekete katzagán (a)
Egy pár kérges habdák (b) a' két lába szarán.

*Isten jó nap! Bátya: néki így köszöntem,
Hozta Isten Kedet, feleletét vettem.
Szállást kértem; adott: azzal le nyergeltem,
Iszákomb nyergestül a' földre le tettem.*

Míg a' lovam fűbe kötöttem pányvára,
Akasztott egy bográts húst a' szolga fára (c)
Meg borsolta, 's veres hagymát metfzett, Arra
Kért: hogy a' míg meg fő üljek a' szalmára.

Egy szép fejer tzipót, ollyat mint Kalátsot,
Tett a' bundájára. Fogta a' bográtsot,
Egy jó rázást tevén; de illyent ki látott?
Magamnak is szemem meredt volt, 's szám tátott.

(a) *Katzagánt* viselnek a' pásztorok, mások is az allföldön hátokon pardutz bőr helyett. Juh bőr ez.

(b) *Habda*: egy pár sarú szár, a' pásztorok botskorok felett lábok szarakon viselik a' harmat ellen.

(c) A' Pásztorok szolga fának híják azon fát, a' mellyre a' tűz mellett ha főznek a' bográtsot akasztják.

Mert az egy rázással, melly hús volt fenékén,
 Egybe felül esett, vala a' tetején.
 Egy darabotska is földre le nem esvén,
 Tsodalkoznom kellett a' gulyásnak tettén.

A' melly hús felöröl esett az allyára,
 Nyers vala egészlen, alig érte pára:
 A' felső, melly esett ennek a' hátára,
 Jól meg főtt, úgy tetszett, hogy nézek rózsára.

Mondá gulyás, Úram! immár lehet enni,
 Ezen pásztor étel tetszésére lenni
 Fog reménylem, azért: abból tessék venni,
 Itt van a' tzipó-is, azt is meg kell szelni.

Jobb ízüt éltemben én ennél nem ettem,
 Sokat evén abból majd meg betegedtem,
 Azért a' kulatsot kápáról le vettem,
 Ezen jó szakátstsal ki üresítettem.

Jól ivott a' gulyás: meg tölté pipáját,
 Nékem is szironyos, fallangos zatskóját
 Nyujtotta, azután meg gyujtván taplóját,
 Pipámra rá tette egy darab ors fáját.

De ím! melly nagyon's szörnyen meg rémültem,
 Az ítélet napját jelen lenni véltem,
 Most mindjárt végződik, azt gondoltam, éltem,
 Ne hagyjon meg ölni: az Istenre kértem.

A' vad gulya felénk orofzlány bögéssel
 Futva jött; izzadtam, 's vóltam ijedéssel.
 Mint szarvas, a' tulykok jöttek olly szökéssel,
 Farokat fel hányták fark fel emeléssel.

Fel ugrott a' gulyás eztet rikkantotta:
Nem oda: a' gulyát hogy így szóllította,
 Mint a' kő fal, egybe úgy meg állította,
 Ifszonyú bögését le tsillapította.

Gémeskútból tele tölté válójokat,
 Körös körül fogták a' barmok azokat.
 És hogy el oltották magok szonjúhokat,
 Só helyekre vették, gyorsan az útjokat.

Akkor tértem én is eszemhez, magamhoz,
 Mindjárt el is mentem pányvázott lovamhoz,
 Fel készülvén szóltam én gulyás gazdámhoz,
 Mindent meg köszenvén fogtam az útamhoz.

Egy órát halladván kilentz bikát fekve
 Találtam út mellett; (gondoltam mind medve)
 Árpában jól lakván heverték kérődve
 Valék a' gulyánál? vóltam itt ijedve!

Mert éppen előttök a' mint lovam hágott,
 Fel álla a' háрма, lábok földbe vágott,
 Bömböltek: mutattott szemek tüz világot,
 Retsegett a' szájok, bogáts górét rágott.

Azonban mérgesen meg rázván szarvokat
 Közzel föld színéhez vitték ōk azokat;
 De hogy felém jönni láttam mozdúltokat,
 Bé nem vártam hozzám való el júttokat.

Hanem frissen kaptam kantáromnak szárát,
 Meg tsapkoztam azzal fakómnak a' farát,
 Oldalának vetém a' Sarkántyú tarát,
 Hogy jól szaladhasson, nem húztam agyarát.

Mentem, mint mehettem; de halál veréték
 Ütött ki testemem; hogy hátra tekinték:
 Sarkamba a' bikák, már alig meheték.
 Tstko vólt a' fakóm, fel vágni ő kezdék.

Veres tajték tsorgott földre zablyájáról,
 Három patkót is már le rúgott lábaról.
 El szakadt heveder tsüggött le hasáról,
 Szinte le fordúltam nyergestül hátáról.

Itt juta életem végső pertzenére,
 Gondoltam magamnak; 's lovamnak a' vére
 Bikáktól ontatik, 's most itt halál ére;
 De egy nagy juh nyájhoz értem szerentsére.

Egy jó erős juhász két jó bojtárjával
 Hat erős, gabantzós, örvös kutyájával
 Örzé ezen nyáját fokos báltájával.
 Sétált körülötte üstökes hajával.

Látván: bikák engem hogy miként üldöznek,
 Ha rajtam nem segít, most mindjárt meg ölnek;
 Egy nagyot rikkantott, *kurja!* ebeinek,
 Látom felém azok sebes futva jönnek.

Itten a' Kutyáktól, bikáktól is féltem;
 Mert rám jönni őket bikák helyett véltem.
 A' mint *Akteon* járt, úgy járok itéltem,
 Vagy egytől, vagy mástól halálom reméltem.

De van az ebeknek nagy *phantasiája*,
 Esmérik, mitsodás az ember formája:
 Ha embernek vagyon a' vaddal tsatája,
 Nem engedik, vadnak hogy légyen prédája.

Ő is bojtárrival futott, és lietett,
 Hamar mind a' hárma mellettem is termett,
 Ufzfú! Kormos, Talpas, Bodri, Sajó, Dervet,
 Rajta Lompos (a) nékik ilyen biztatást tett.

El mentek mellettem ebek nagy futásfal,
 A' bikákat érvén kemény ugatásfal,
 Le fordíták rólam szörnyű szaladásfal,
 Vifzfa tértek ezek kegyetlen morgással.

(a) Azok voltak a' juhász hat ebeinek neveik.

Ofztán monda juhász: nints mefzsze szállása
 Mennék vele, leszsz ott testemnek nyúgvása,
 Lovamnak is abrak, széna, jó állása,
 Nintsen tanyájának körül belől másfa.

Közfönni akartam; de nyelvem rebegett,
 A' szívem dobogott; mert vala ijedett,
 Lábaim rezkedtek, hideget 's meleget
 Érzettem, és artzám halavány fárga lett.

Látván magam kívül vagyok szamarára
 Fel tóla engemet, el vitt tanyájára.
 A' lovamat bízta egygyik bojtárjára,
 Magamat fektetett egy puha bundára.

Míg azon nyugodtam, frissen melegített
 Pálinkát, a' mellyben mézet keverített,
 Abba borsot, gyömbéert jó bövetskén hintett,
 Mindjárt jobban leszek, inni kinfzerített.

Úgy is lett, mert abból ittam bárnem fokát,
 Mindjárt nem érzettem szív dobogásokat,
 Nem türtem hideget, sem izzadásokat,
 Az egész testemben tett jobbúlasokat.

Érzékenység nélkül eddig mindig voltam,
 Tetfzettem magamnak, hogy félig megholtam;
 De eröm meg térvén már most fel láboltam,
 Juhász kezét fogván hozzája így szóltam:

Drága juhász bátsim! én *Hypochratesem*!
 Te nagy böltsességű kedves *Socratesem*!
 Én vitéz *Hectorom*, vitéz *Ulyssesem*!
 Engemet vezérlő hiv *Ganimédesem*!

Ezt halván a' juhász szavam' szakította,
 Hogy deákúl nem tud, nékem azt mondotta,
 Ezen szentek nevét soha sem hallotta,
 Azokra apja is őt' nem tanította.

Jó bátsi! jól tudom, hogy te nem tanúltál,
 Tudjad, a' melly deák szókat most hallottál;
 Mivel Notárius te soha nem vóltál,
 Nem érthetd, a' dolog nagy tudományból áll.

Tehát anya nyelven szóllok most te hozzád:
 Ezer köszönetet szám szívem néked ad.
 Te vagy, a' bikák közt éltem ki meg tartád;
 Orvosságod által egészségem' adád.

Még élek te néked kész leszek szolgálni,
 Mindent fogok tenni, a' mit fogsz kívánni,
Processusaidban fogok *allegálni*,
 Jobb *Procuratorra* nem is fogsz találni.

Uram! *processusom* nints nékem másokkal,
 Mondá juhász; hanem tsak a' farkasokkal;
 Detsak hamar végzem peremet azokkal,
 Rájok ütven örvös *procurátorokkal*.

Ember az embernek látván veszedelmét
 Tartozik sietve adni fegedelmét;
 Felebarátjának nem érzi szerelmét
 Sőt nem is Keresztény nem nyujtván védelmét.

Azért is tartoztam segítségül lenni,
 Mint felebarátod mentségedre menni,
 Te hát kuvaszomnak köszöneted' tenni
 Tartozol: nem hagyták életed' el venni.

Ezek után mindent lovamra fel rakott,
 Törött szíjból egy új hevedert is adott,
 Meg ölelvén juhász hogy értem fáradott,
 Köszöntem el menvén; ő tanyán maradott.

MÁSADIK RÉSZ.

A' mellyben a' Nótárius elő beszéli, mint mene Tisza
 Füredig, ott a' vasas németekkel melly nagy bajja vólt,
 mint mene el onnét Orsnek eránnyába, jól tartván ma-
 gát, és Árok szállása felé meg indulván éjtszaka mint
 tévelyedett-el; mennyit szenvedett égi háború támadván,
 mint esett bé a' Tsősz árkaiba, miként mászott ki, és
 egy tsikós tanyát érven, ott meg szárazstván magát el
 indulásáig száll.

Füredre érkezvén még-is éjtszakára
 Hallal bővelkedő Tifzának partjára,
 Hogy ne legyek másnak én akadályjára;
 Azért a' helységnek szállattam házára.

Gondoltam, hogy itten leszek békességgel,
 Majd jól tartom lovam', alszom tsendességgel,
 Lesz nyugvásom utánn testem erősséggel,
 Regvel követhetem útam' serénységgel.

Három vasas német a' szobába dobban,
 Két tzigány hegedült ezek utánn nyomban.
 Újjongatott egygyik, mint a' másik jobban.
 Pallosok' kivonyták; mert jól ittak borban.

Nótá-

Nótárius lévén, a' kalapom mellett

Penna vólt; mert fokszor frissen írnom kellett;
De ha bikák, 's gulya nálam rémulést tett:
Lettem pennám miatt mostan meg ijedett!

Hogy a' három német pennámat meg látá
Komissár! komisfár! mind három kiáltá,
Mindenike szörnyen pallosfát forgatá,
Ijedtembe bújtam vólna a' föld alá.

Mondák: ha katona kis tuk hus meg enni,
Kéd mindjárt fok excés a' papiros' tenni,
Azután Komputus mikor kéd el menni
Vitz' Ispány tsinálík, fok fizess meg lenni.

Kuthja lerki Spitzbúb, kéd azt udj tsinálík,
Most én az enim kard, kéd fejet le vákík,
Ha többé Komisfár más falu meg látík:
Más kadona excés nints meg van mondaník.

Egygyik fritskát adott, másik üstökömet,
Tzimbázta: harmadik döfölte testemet,
Talán le is vágtak vólna ök engemet,
A' Falu' gazdája tartá meg éltemet.

Szólla: jó Uraim! Kegyelmetek! kérem,
Ez Szomszéd falusi Kántor, jól esmérem,
Távodadról való atyámfia, 's vérem
Egész helység tudja, tudja a' testvérem.

B

Szavára katonák mind meg juhászódtak,
 Nékem békét hagytak többé nem tziódtak;
 De egy bajból megint más bajba bé hoztak;
 A' gazda szavai új roszszat okoztak.

Mondák: nagy haragszik mi nem fog tsinálni;
 Nem meg vagy Komisfár: mi azt jól már látni;
 De meg van kend Kántor, szép ének kántálni,
 Ha Kántál nem tsinál, fok priglit meg adni.

Uraim! nem lehet igen roszszúl lettem,
 Ketek pallosától nagyon meg ijedtem,
 Minden tagjaimban lankadságot vettem;
 Még jó hogy halálra le nem betegedtem.

Kotz tausend fikkerment! kéd meg énekelni,
 Ma kántor, katona lusztiig meg kell lenni,
 Kutja lerki ha kend ének nem meg tenni,
 Sok erdek a' tied gyomrod meg fog enni.

Látván hogy itt vagyok nagy veszedelembe,
 Eztet éneklettem nekik ijedtembe
 Hogy: *Tsorda pásztorok midőn Betlehembe* (a)
 Mert hirtelen epen ez jutott eszembe.

(a) Tsorda pásztorok 's. a. t. ez a' Római Kátholikusoknál Karátsonyi ének.

Ezt halván egygyike forgott, tántzolt, ugrált,
 Másika; hajjaszsa, rászasa kiábált
 Harmadik: bort ivott az asztalra fel ált,
 Mondá: Kántor fifát! szép ének meg tsinált.

Azutánn tzigánynak vonni parantsoltak,
 Szint úgy rengett a' ház sarukba tántzoltak,
 Engem is hol jobbra, hol balra vontzoltak,
 Hol jóval hol roszszal tántzolni unszoltak,

Magamat előtök eleget mentettem.
 Mondottam: jól látják, hogy meg betegedtem;
 Hogy így légyen dolgom hittel petsételtem;
 De még is femmire vélek nem mehettem.

Músz szain! alló frissen, her Kántor tántzolik,
 Morblé! nem tántzolik fok három pátz adik,
 Tudni én: her Kántor! szép tántzolni tudik,
 Sak kitsin tántz tsinálsz: her pruder maradik.

Gondoltam: fok bajon immár által mentem,
 A' részegek előtt magamat mint mentem,
 Gorombaságoknak végét ha tekíntem
 Rosz lesz; itt a' tűzre a' büdösköt hintem.

Azért bokáimat egymáshoz ütöttem,
 Mint kinek háza ég, olly tántzolást tettem,
 Emberből lengyelnek medvéjévé lettem,
 Az bottal, én karddal tántzolni kénitettem.

Hap lustig her Kántor egygyike kiáltott,
 Alló kéd fordúlik, másika meg rántott.
 Harmadik előmbe vetett lábbal gántsot,
 Bé toppant a' Káplár latta ezen tántzot.

Parantsolá kiki, mennyen Quartélyára
 Egygyik fejeskedett: nem hajtott szavára;
 De hogy páltzájával rákapott hátára:
 El ment, és a' dolgot nem vette tréfára.

A' hegedülésért tzigány fizetést kért,
 Hogy én is tantzoltam meg érdemlik a' bért:
 Úgy fel forrasztotta szavok bennem a' vért,
 Hogy testemben a' nagy méreg tsak alig fért.

Kardom rántván mondám: mindjárt meg fizetek:
 Jól meg kard lapozlak: a' leszsz a' títetek
 Látván a' tzigányok; ki felé siettek,
 Illy a' berek; mentek, mint megy a' fergeteg.

A' kik eztet látták katzagtak, 's nevettek,
 Mondák a' tzigányok bezzeg meg ijjedtek!
 Udvaron kerefztül olyan futást tettek,
 Hogy három ugrásra az útszán termettek.

Ezek így történvén jó abrakot adtam
 Lovamnak, és reggel meg is patkóltattam,
 Mint illik: reája, mindenem fel raktam,
 A' Tisza partyaig tsak gyalog ballagtam.

A' hídasba itten lovamat vezettem,
 És a' révéfzeknek előre fizettem,
 Tsendes idő lévén, bátran evedzhettem,
 Hamar-is a' túlsó Tisza partján lettem,

Innét két mért-földet, de jól el léptettem,
 Örsnek eránnýába, le is telepedtem,
 Pányvára lovamat, jó fűbe kötöttem,
 Köpönyegre néki abrakot öntöttem.

Atzélomat frissen, 's kovám' elő vettem,
 Erre jó meg érett, bükfa taplót tettem,
 Két három tsapással tüzet-is ütöttem,
 És száraz perjével lángot gerjelztettem.

Erre száraz fűzfa ágat bőven raktam,
 Ketske rágó fából nyársatskát faragtam,
 Szalonnát rá vonván a' tüznél forgattam,
 És zsírját szép fejer tzipómra tsorgattam.

Melly részti tseppentett vala el haraptam,
 Erre borral töltött kulatsomat kaptam,
 Szemem könyvbe lábbatt azt úgy kotyogtattam,
 Illy Hertzegi módon magamat traktáltam

Mivel a' múltt éjjel, semmit sem alhattam,
 Mert hol éneklettem, hol tántzban ugráltam,
 Álomtól a' tüznél itten el nyomattam,
 Fáradságim után borral hogy jól laktam.

Egyszer fel ébredvén napra tekintettem,
 Jól le hanyatlott az, nagyon kételkedtem,
 Hogy oda érhessek, a' hová fel tettem,
Hoc est certum: mondám bé foká hevertem!

Ki vettem karika réz *Compassusomat*,
 Zöld galándon függött, fel tartám karomat,
 Még meddig mehetek, mint végzem dolgomat,
 Ne érje mint tegnap bal fátum forsomat.

Órámnak kis lyukán a' napnak fúgára
 Át sütvén mutatott éppen hat órára,
 Örültem találván *Polus* grádussára,
 Még ma el juthatok Árokszállására.

Meg indulván alig egy Pósta mért-földet
 Mentem el, és már-is úgy bé letétedett,
 Hogy földet nem láttam, tsak tsillagos Eget,
 Az útat el vesztém, lettem el tévedett.

De mivel tanúltam az *Astronomiát*,
 Gondoltam, hogy mostan vehetem én hasznát,
 Majd fogom vizsgálni a' *Via lacted*,
Jupiter, *Saturnus*, és *Venus* tsillagát.

Azért egy halomra lovammal fel áltam,
 Kalapom szarvából én *tubust* tsináltam,
 A' fenn nevezteket azon át visgáltam,
 'S illy *consequentiát* azokról formáltam,

Balra megy Jupiter *Satelesseivel*,
 Fias tyuk-is úgy megy maga tsirkéivel,
Vénus-is arra tart pávás szekérével,
Saturnus-is liet sebes lépésével.

A' három Kafzások, látom, balra térnek,
 Balra áll a' rudja a' Göntzöl szekérnek,
 Tehát én-is útját követem ezeknek,
 Balra megyek, mivel ök-is balra mennek.

A' Tifza vizének jobbról van folyása,
 Van most pedig ennek nem kis áradása,
 Fakómnak, ha jobbra lenne a' hágása
 Bé esvén el nyelne tekergős habzása.

Így az én testemből a' hártsák falnának,
 Tsukák a' lábomnak szarából rágnának,
 Agyamnak velején a' rákok híznának,
 Többi tagjaimon rút békák másznának.

Consequentiámhoz tehát magam' tartám,
 És mages kö helyet órrámat tsafarám
 Balra: lovamat-is én arra fordítám
Holb-linksre, nem *rechtsre* menne, azt akarám

Most láttam az okos ember jó a' háznál
 Hogy nintsen Tudomány szebb a' Mátthesisnál.
 Örültem tanúlván ezt Szabó Jakabnál,
 Kaplonyi Barátok Órgonistájánál,

Nagyon fetét vala , fakóm izgott,mozgott,
 Folytába nem lépett, tipegett, topogott,
 Prűzköltt; mert felettem tar-varjú krákogott (a)
 Egy füles bagoly-is tsak közel huhogott.

Hirtelen jobb kézről támada nagy zúgás,
 Hab formán keverte *Aert* a' szél fúvás,
 Poesishez értvén, mondám: jön *Boreas* ,
 Vagy Sárkányon Deák ül, melly garabontzás

Mátra hegy tájáról írtóztató zörgés
 Közölgetett, és vólt rettentő menny-dörgés,
 Tsattogott, ropogott, mint az ágyú lövés,
 Hallatott pufztákon a' nagy marha bögés.

Villámlott szüntelen,húllott a' fok mennykő,
 Ki tüzes, ki olly nagy, mint egy kasza fénkő,
 Más szag nem éreztett, hanem tsupa kénkő,
 Ki itt nem félt vólna, lett vólna szíve kő.

Fekete fölyhőkkel borítva vólt az Ég,
 Zapor esett, a' közt mint dió olly nagy jég,
 Láttam itten boglya, amott egy kazal ég,
 Gondaltam: Istenem! mikor lesz már itt vég.

(a) A' tar várjú vak fekete madár, éjtszaka rút kiáltással szokott szóllani.

A' lovam rettegett, nem mene folytába,
 Ide, oda úszott, vagy egy, vagy más lába,
 Mivel a' fetétben lépett csak vaktába,
 Velem egygyütt bé dült a' Tsöfznek árkába.(a)

Uram Jésus! segíts, nagyon kiáltoztam,
 Irgalmazz lelkemnek! buzgón imádkoztam,
 Ne hagyjál el veszni, kérlek, fohászkodtam;
 De Budára fel vett útam' is átkoztam.

Mert aztat gondoltam, hogy Tifzába estem,
 Mikor nyel örvénnye, már csak aztat lestem,
 Vélttem, hogy halaknak tora lészzen testem,
 A' zavaros hénárt majd véremmel festem.

Ez árokba sok víz esőtől bé tódult,
 Gondoltam: hogy Tifza; mert sejem vólt bódúlt,
 Mellyért nagy ijedtség szívemre rá tódúlt;
 De nyavalyájából ez hamar fel gyógyúlt.

Látván, hogy a' zajtól el nem borítattam,
 'S hogy lovamnak hátán nyeregben maradtam,
 Fel állá: nem úszott, meg bátorítattam,
 Árok' túlsó partját villámnál láthattam.

(a) Majd Füredtől fogva vagy on egy szeles árok egész
 Jászszágon kereftül, és parafzt *Traditzió*, hogy va-
 lami Tsöfz Király, némellyek ezt a' Királyt Tseh Király-
 nak nevezik, akarta volna az által a' Tifzát a' Dunába
 hozni.

Mind a' két farkantyúm fakóm oldalára
 Rá vágtam, hát egybe ezen szegény pára,
 Mind vad ketske szokott szökni kösziklára,
 Úgy fel szökött velem az árok' partjára.

Meg szünt a' menydörgés, már nem is villámlott,
 Felette setét vólt, tsak a' víz tsillámlott,
 Meg indítván lovam, lába meg sikámlott,
 Partról farán tsúszott, szöri is le hámlott.

De fel kelt, és róla én is le szállottam,
 Meg tágúlt hevedert jól meg szorítottam,
 Bagázsiamat is meg igazítottam,
 Fel ülven hátára, újra gondolkodtam:

Hogy merre induljak; nem tudtam hol vagyok,
 Setét vólt, az Égen, mondám, Hóld nem ragyog,
 Fölyhő szakadástól vizek igen nagyok,
 Virradtát meg várom, útnak békét hagyok.

Hát egyszer jó távúl, valamit fényleni
 Látván, mondám, nem más, tsak tűz fog ez lenni,
 Lobog ez, 's lobogást tsak láng szokott tenni,
Deliberatum est, arra fogok menni.

Menvén a' setétbe egy nagy fereg Gödény
 Fel repült előttem, zúgása vólt kemény,
 Vélttem, hogy előttem zúg megint víz örvény,
 Kezdé bántni szívem' halálos kelevény.

Észre

Észre vettem ofztán, hogy ez madár szállás,
 Nagyon örvendeztem, hogy nem vólt víz folyás,
 Esett ezek között fűtyülés, kiáltás,
 Mondám: ezért légyen az Istennek áldás.

Egy óráig mentem, míg a' tűzhöz értem,
 Tsikós tanya vólt ez, itten szállást kértem,
 Mivel fok híg farat, fok vizet ma mértem,
 Felette jól esett, hogy itt tűzhöz fértem,

Tsikós lova mellé köté paripámat,
 Karámjába (a) rakta minden portékámat,
 Nádat hányt a' tűzre, száríttam gúnyámat,
 Mondotta, 's le húzta lábamról tsizmámat,

Önnön maga vízből holmimet tsafarta,
 És tsak melegedjek, 's nyúgodjam akarta,
 Bojtára le nyergeltt lovamat vakarta,
 Etette, itatta, pakróttzal takarta.

Szerfzámom; 's tsizmámat hájjal jól meg kente,
 Meg száradott rajtam, mint dolmány, mind mente,
 Új keresztyén kését atzéljához fente,
 Ezek utánn szemmel Bojtárjának inte,

(a) Karám annyit téfzen, mint Gulyiba, vagy Gunyhó.

Tudott ez deákúl, tudta ez szándékát,
 Hozott a' Karámból két berbéts lapotzkát,
 Maga meg spékelté, meg is adta főztát,
 Tett a' tűz mellé még egy bográts káposztát.

Ez már főzve meg vólt, tsak melegítette,
 Berbétsbe a' spéket foghagymával tette,
 Hogy meg sült a' fentt kést, 's villát elő vette,
 Egy fejer kenyérral mellém helyheztette,

Míg a' berbets hús sültt, én addig nyúgodtam,
 Meg száradván tűznél jó álmot aludtam,
 Fel ébredvén egyem, kínált: hozzá nyúltam,
 Meg yallom: erőmben nagyon meg újúltam.

Kéz kezet mos azért én úti társomat,
 Elöl hozám borral töltött kulatsomat,
 Jól iván, felejtni kezdém bal forsomat,
 Meg is részegítém Tsikós szakátsomat.

Míg ettem, az egész *Atmosfera* tisztúlt,
 Sem mennykő, sem zápor, jég fellegből nem húlt,
 Rózsa szín szekerén *Aurora* meg indúlt,
Zephirus követte, már *Boreás* nem dúlt.

Aranyos ferényű lovakon jött *Phoebus*,
 Mondám: jó leszsz dolgom, *stantibus his rebus*,
 Ugyan ebül vóltam, *elapsis diebus*,
 Örvendek; támadott *post nubila Phoebus*.

A' tsikós bojtárral lovam nyergeltettem,
 Az egész lomomat reá mint vólt tettem,
 Kótyagos gazdámtól vég bútsúmat vettem,
 És Jász-Berény felé egy puztán ügettem.

HARMADIK RÉSZ.

Ebben le írja a' Nótárius érkezését Jász-Berénybe, ottan mit művelt, miként mene ki. Aszódon, Trinkotán által menvén, mit gondolt Pestet, és Budát látván. És Pesten által menvén Budára, hol, és kinél vette szállását.

Még dél előtt értem Jászok Várossába,
 Filistéusoknak (a) Metropolissába,
 A' Város' Sáfára az első útszába,
 Meg látván vezetett a' maga házába.

Tsóváltuk fejünket egymást itten látván,
 Rég már az ideje, hogy mi ketten Kassán,
 Iskolába jártunk, Professor vólt Dzián,
 Jó Barátok lévén, tsodálkoztunk méltán.

(a) A' Jászok eredeteket a' Filistéusoktól dedukálják, tehát a' Nótárius azon okból nevezi őket azoknak. Mivel Jász-Berény a' Jászok' fő várossa, 's ez az a' Metropolisz.

Azért is egymásnak nyakába borúlánk,
Barátság tsókjával egymást meg tsókolánk,
Condiscipulusink' mind öszve számlálánk,
Múltt jó napjainkat vígan elő hozánk.

A' város házához ez engem vezetett,
A' hol is nagy gyorsan asztalt terítettett,
Ehez két vendéget, 's engem le ültetett,
Tsodáltam, melly úri ebédet főzetett.

Jó Egri bort töltött Lehelnek kürtjébe, (a)
Színig tele lévén, tartotta kezébe,
Meg itta érettem, nem maradt tsepjébe
Semmi. Álmélkodva néztem a' szemébe.

Nékem is meg töltvén azt kezembe vettem,
Ő érette iván, kétszer pihentettem,
Olly *perfectióra*, mint ő nem mehettem,
Egy húzomba aztat belém nem önthettem.

De ez mesterséget a' két vendég tudta,
A' kürtöt mind kettő olly gyorsan hajtotta,
Hogy míg szem pillantott, üresen tartotta
Kezébe: 's hogy újra töltsék, óhajtotta.

(a) A' Scythiából ki jött Kapitányok között egygyike a
Lehel vala, ennek a' Kürtje ez, magam is ittam be-
löle; de Jász-Berénybe mint jutott, nints traditio
róla,

A' Fő Kapitánynak az egészségéért,
 Más Kapitányokért, és a' Hadnagyokért,
 Ittunk azoknak is a' Feleségekért,
 Végre fegyvereik böldegüléséért.

Minek utánna mí jól ittunk, 's jól ettünk,
 A' Sáfár házához én, meg tsak ő mentünk,
 Új fogadást hittel mí egymás között tettünk,
 Jó Barátok lézünk, meddig tart tsak éltünk.

Újra meg ölelvén kedves Barátomat,
 Udvarra vezetém jól tartott lovamat,
 Afzódnak tartottam a' kantár száromat,
 Ott a' Fogadóba tettem hálásomat.

Gödölön kereftül más nap Tzinkotára,
 Éppen harangoztak tizenkét órára
 Bé értem, 's szállottam egy paraszt gazdára,
 Mikor a' juhait hajtá esztrengára.

Itten katonázan hideg fültet ettem;
 De a' kulatsomba jól bé tekintettem,
 Fakómmal abrakot, szénát is ettettem,
 Ivott is; 's hátára magamat vetettem.

Mentem; de nem többet hanem egy kis órát,
 Hát meg látám Pestet, és Budának várát,
 Meg állottam: 's véltem Salamon oltárát,
 Látom: 's tsodáltamba alig vettem párát.

Én Pesten kerefztül léptetem sebessen,
 De Dunán vert hidon mentem tsak tsendessen,
 Láttam egy iffijú túl sétál ékessen,
 Mintha öt' esmérném, tetfzett olly rendessen.

Át menvén a' hidon utánna siettem,
 Lovon űlvén ötet hamar is érhettem,
 El érvén örültem, hogy rá esmérhettem,
 A' Szatmári Bíró fia vólt: nevettem.

Preceptora vóltam, hogy vólt *Principista*,
 Eger várossába vala ő *Jurista*,
 Nagy Prókátoroknál lévén *Patvarista*,
 Királyi Táblánál mostan *Cancellista*.

Meg szóllítám: vizfsza nézett, 's tsodálkozott,
 Mondá: Lelkem Földim! téged Isten hozott,
 Ha hozzám nem szállasz, léfszel te átkozott,
 Jó szállásom vagyon, lehetfs meg nyúgoszott.

Egy gazdag Serfözö Tsászar Fördö mellett,
 Mint egy Kastély olly szép házat építtetett,
 Szép *mobiliákkal* fel ékesíttetett,
 Dunán le menőknek ád szép tekintetet.

Sok Uraknál vagyon sok ezer summája,
 Mellyből hat *pro centum* jón bé uzsorája,
 Szuferénnel tele bóltban négy ládája,
 Örzi azt hat erős szelindek kutyája.

Rég már az ideje, hogy meg özvegyedett,
 Egy fia vólt, kinek hadi Tifztséget vett,
 Ármádánk *Kolinnál* mikor verekedett,
 Ottan a' Prufszustól agyon lövettetett.

Tsak hat hetüs vala akkor leánykája,
 Ez most olly szép, mint vólt Páris Helénája,
 Sok Gavalér lenne örömet mátkája,
 Mert érzik Atyjának van arany mannája.

Maga szép ösz férfi, egyenes állása,
 Piros, posgás; mert vólt mindég jó tartása,
 Fontos a' beszédje, olyan a' járása,
 A' házának bölts, okos kormányozása.

Pere lévén egyfzer egygyik adóssával,
 Ez alkalmatosság a' *Cincellistaval*
 Esmérössé tette, és szolgálatjával
 Nagyon elégedvén, így szólla magával:

Kedves Uram! Budán senki semmit ingyen
 Nem ád: tehát kérem a' szerentsém légyen,
 Pénz nélkül én nálam asztalt, szállást végyen,
 Kegyelmed házamnál, mi tetfzik, azt tégyen.

Földim meg köszönte eztet betsülettel,
 Ajánlását vette minden tífztelettel,
 Meg szált három szobát tele készülettel,
 Kárpittal, Kanapé, tükrokkal, székekkel.

A' *Cancellistát* ő most is úgy fzereti,
Hogy mindenbe kedvét teszi, hol teheti,
És a' vak is aztat itten fejdítheti,
Hogyha néki tetszik, Frántzlit el veheti.

Megmondá ez néki, hogy én *Préceptora*
Vóltam, és hogy vóltam vezető *Mentora*:
Mindjárt kért, ne szálljak vendég fogadóra;
Szolgálatomra lesz étele, és bora.

NEGYEDIK RÉSZ.

A' mellyben Budát, Pestet, és ezeknek vidékét írja le.

Itten Budán kezdett szzerentsém szolgálni;
 De útamba akart mindég ellent állni,
 Hányszor nem kellett majd éltemtől válni,
 Most nyugfzom, itt mindent meg akarok látni.

Ki is mentem más nap a' Duna partjára,
 Szememet vetettem Pestre, hol Budára,
 Nem tudtam, mit nézsek, elől 's utóljára,
 Azért mostan adom mindennek tudtára:

A' természet tette itt remek munkáját,
 Mert ha ki tekínti Buda Vára táját,
 Nem fog itt mást látni, tsak szépség tsodáját,
 És a' teremtésnek egy nemes formáját.

Menedékes hegyen van a' Vár építve,
 Erős kő falakkal, 's bástyákkal kerítve,
 Nap fényen ragyogó tornyokkal szépítve,
 Útízái kövekkel vannak bé terítve.

Ezeket nagy roppant házak ékesítik:
 Sok költséggel épült Templomi szépítik,
 Piartzán fel-szökő kútak díszesítik,
 Gyönyörű lakósi nagyon nemesítik.

De főképpen Mátyás Király Palotája
 Kevélyen áll benne, ritka-is pompája,
 Bár mennyi idegen szem tekint reája,
 Királynak való ez! mást nem mondhat szája.

Országunk Oszlopi itten lakást vettek,
 Kik Fejedelmünktől ide idéztettek,
 Hogy Hazánk Kormányi légyenek küldettek,
 Szegények 's gazdagok Bírójává lettek.

Hogy folytathasfanak mindent tsendesféggel,
 Kormányozhasfanak kívántt békesféggel,
 Az all-pereseket Haza Törvényjével,
 Meg nyugofztalhasfák igazság tettével.

Ki Hadi Fő Vezér az egész Hazában,
 Ide helyheztetett, és ál hatalmában,
 Hogy a' lárnozókát tartsa zabolában,
 Légyen a' tsendesfég ő rendes folytában.

Így Ápolló lakást vett Buda Várában,
 Már is benne lakik ki vont Sátorában,
 Borúlt a' Békesfég Igazság nyakában,
 Részeseek mind ketten egymásnak tsókjában.

E' Vár alatt még más három Város fekszik,
 Egy mért föld a' hozszok, melly-is jól ki tetszik,
 Ó Buda, Viz-Város, Tabánnak nevezik,
 Ezeket tsodálva jövevények nézik,

Néhány meleg Fördők benne találatnak,
 Minden forsból valók ezekben mulatnak,
 Doktorok Borbélyok ezek körül laknak,
 Azért-is betegek itt fel gyógyúlhatnak.

Fedetlen tornyával még egy Török Metszet
 A' Vizi-Városban hogy áll, azértt esett:
 Hogy ez arról tégyen jelt, 's emlékezetet,
 Hogy *Kara Mustapha* itt meg-verettetett,

A' Városokon túl fekvő szép megye,
Amphitheatrumot mutat völgye, 's hegye,
 Akár merre ember szemét vesse, 's tegye,
 Mást nem lát, tsak mellyből szív öremét vegye.

Hegyei bé vannak szőlőkkel terítve,
 Alattok bor házak forba fel-építve,
 Egygyik a' másiknal tzifrábban szépítve,
 Prés, fajtók, és kádak szürethez készítve.

Pomona kosárba almát, tseresnyét ráz,
 Flora Nympháival virágok közt tzikáz.
 Ritkán Diánnának nyila szarvast hibáz,
 Madarkákat lépen fog itt fok madarász.

Édes musttal tölti *Bachus* itt hordóját,
 Nyujtja a' vevőknek bora' kóstolóját,
 Veres borral töltött üveges korsóját,
 Gyakran *Orpheus*-is meg fujja gordóját.

A' völgyek árnyéka hideg kut forrással
 Bövelkedik, gyémánt színű viz folyásfal,
 A' kövi halatskák itt fitzkándozásfal
 Játsszanak, Pifztrángok, mint nyíl, olly úzásfal.

A' Városok között mintegy méltóféggel,
 Szöke Duna vize foly tsendes habzásfal,
 Ágokra nints ofztva, van itt egy folyásfal,
 Füleket nem fértő szép lasfú zúgásfal.

Számos terhelt hajók drága portékával,
 Meg annyi meg töltve sóval, gabonával,
 Bé sózott hússokkal, füstöltt szalonnával
 Evezdnek le rajta Hazánk fok javával.

Fekete Tengerig egészlen le mennek,
 Itt adnak el mindent a' fok idegennek,
 Ott tserélt portékat ezekre terhelnek,
 Lovaktól húzatván nyeresféggel jönnek.

Ő ezen Tengerbe foly-bé hét folyásfal,
 Magas köfziklákról tajtékos habzásfal,
 Valamint a' Nilus dül hét ágazásfal,
 Égyiptom Tengerbe kövekről zúgásfal.

Ollykor Királyunknak szép Hadi hajói,
 Kiknek arbotz-fáján lobognak zászlói,
 Széltől lebegtetnek ki vont Vitorlái,
 Könnyen úznak, hátán morganak ágyúi.

Valamint kotlós tyuk tsirkéit vezeti,
 Úgy tsajkák nagy száma ezeket követi,
 Ha a' hadi hajó vas-matskáját veti,
 Kerületjét ennek fokfága bé lepi.

Duna! óh te drága Neptunus magzatja!
 Szépféged Europa minden vizét hatja,
 Örvényidben magát hány Viza nyugtatja?
 Arany fővényednek drága minden látja.

Nem elég hogy Budát te úgy ékesíted,
 Még Pest Városát-is hozzá egygyesíted,
 Ezt hajókból kötött hiddal tellyesíted,
 Nyelv ki nem mondhatja: őket mind szépíted.

Ez öfzve kaptsolást ha fontosan nézem,
Jónáthás és Dávid barátságát képzem,
Cástor, és *Polluxnak* szerelmeket érzem,
 Még is dítséretit eléggé nem végzem.

Ez hidon sok ezren napnak le mentével,
 Sétálnak, és telnek örömök kedvével.
 Sok *Pyramus* játszik rajta *Thysbéjével*,
 Enyhülnek fagyosfal, 's mandola tejével.

Mesterféges tüze gyakran Vulcánusnak
 Ég rajta de többet ég tüze Vénusnak.
 Itt fok ártatlan szív tétetik tzingosnak,
 Jól hívják e' hidat hát Labyrinthusnak.

Jubál (a) találmányát itt fokszor láttatja,
 Sok ezer fül lantját, sipjait halgatja,
 Magát fok Gavalér tziprán fitogtatja;
 De foknak erszénnye e' szelet jajgatja.

Pest Budánál fokkal még mostan ékesebb,
 Több méltóság lakja, azért-is nemesebb,
 Mulatfág tár háza, mellyértis kedvesebb,
 Épületjeiben gazdagabb, 's fényesebb.

Böls *Minerva* benne vette a' lakását,
 A' Tudományoknak meg nyitá forrását,
 Tanulók fejére árasztja folyását
 Benne helyheztetvén *Univerzitétsát*.

Minden esztendőbe *Bellona* tábora
 Szép térségén fekszik, forban áll sátora,
 Nem kéméltetik itt ágyúja sem pora,
 Fegyver ropogása mint villám szapora.

(a) Jubál az a' ki a' műzsikát első ki-találta.

Illy ékesfégeket Pest, és Buda körül,
 Lehet látni, kiben lélek és szív örül,
 Ha ollykor bánatba mind kettő bé-merül,
 Ezekre tekintvén vídámfága kerül.

ÖTÖDIK RÉSZ.

*Sajnálja a' Nótárius Budai útját, mivel azt gondolta,
 hogy Budán ollyan régi Magyarokat fog találni,
 mint valaha lakták, ollyas Dámákat is; de reményfés-
 gébe meg tsalattatván, leírja a' régi Magyar öltöze-
 teket.*

Mind így vannak ezek, szemeimmel láttam,
 Pest', Budát mind belől mind kívül vizsgáltam:
 De hogy ide jöttem, azt már most sajnáltam,
 Mert a' mit kerestem, itt fel nem találtam.

Véltem, fogom látni Nemzetemnek fényét,
 Magyar öltözetnek ki választott kényét,
 Bíbornak, Bársonnak, skárlátnak a' színnyét,
 Siberiából jött nyúlztját, és gerinnyét.

S: Véltém : mente, dolmány takarja testeket,
Skófiumból szőtt öv keríti ezeket,
Borítja, hogy hoszszú nadrág szemérmeket,
Dífzesíti nyusztoz kalpag a' fejeket.

Karmazsin, gordovány tsizsma lesz lábakon,
Tigris, vagy Pardutz bőr fog fügni hátokon,
Keretsen kótság toll lebeg kalpagokon,
Bogláros pantallér tsörög a' nyakokon.

Gondltam üstökök érik a' vallokat,
Kard tarsollal fogja verni a' lábokat,
Buzogány, vagy Tsákány tölti meg markokat,
Ollykor hogy pántzér ing fedí bé tagokat.

Véltém, hogy ha ülnek paripa lovakon,
Igmándi, Füredi nyereg lesz hátakon,
Fetske farkú tzafrang fog fügni farokon,
Szironyos, fallangós szerfzám lesz azokon,

Vagy hogy ezek lesznek Skófiummal varva,
Ezüst avagy arany boglárval takarva,
Vagy lesznek tengeri tsigák reá rakva,
Sárga, veres, és zöld szironnyal zavarva.

Így jártak valaha nagy hírű Eleink,
Az egész világot rettentő Öseink,
Így jártak Királyink, Gróffjaink, Herzegink,
Mí zászlós Uraink, mí minden Nemesink.

Hajdan ha a' Dáma a' hitnek lántzával,
 Öszve köttetett élt maga Párjával,
 Illetek *menjetske* szép titulussával,
 Hívták Nagy Afzszonynak esztendők múltával.

Ez hajadon fővel, akár merre jára,
 Soha ki nem mene Templomba, útfára,
 Ez által adta ő mindenek tudtára,
 Hogy vendég vólt gyűjtve már lakadalmára.

Kötöttek hajából kontyot a' fejére,
 Ki varrott főkötöt tettek tetejére,
 Arany lántzot, gyöngyöt a' kerületére,
 Gyémántos reszketöt, mennyi tsak rá fére.

Vagy hofszú fátyollal kötötték bé fejét;
 De fok köves tökkel rakták meg tetejét,
 Hofszan függött ez le, és alól tsipkéjét,
 Sarka emelgette szóknnyája retzójét.

Alabastrom színű nyakát a' Kalaris
 Kerítette: Gyöngy vólt, de *Orientalis*,
 E' mellé vólt kötve még szép arany lántz is,
 Zomántztzal futtatott filegrám munka-is.

Arany, avagy ezüst fonalú Bíborral
 Takartatott karja; de e' vólt fodorral
 Szépen ékesítve, rántzba vett bodorral,
 Ékes vólt, és ezt szem nem nézte komorral.

Módossan vólt kötve karjok pántlikával,
 Ujjokon vólt gyürü arany karikával,
 A' fülbe valójok hasonló munkával
 Vala el készítve briliánt rózsával.

Kartsu derekokon vala vál fel öltve,
 Melly volt a' Szabótól halhéjjal meg töltve,
 Közepe kevesé volt test felé dőltve,
 Úgy tetszet, hogy ez van derekára öntve.

Füzték minden színű selyem pántlikával,
 Erre megént gyöngyött két finor forával,
 Ékesíték aztat olasz bokkrétával,
 Vagy balra fel tűzött szép *medaliával*.

Szoknyájok Mailandba szövött kamukából
 Vala; vagy aranyos, ezüstös Prókátból,
 Vagy bársonyból, mellyet hoztak Genuából,
 Félig prémzett vala mind elől, mind hátról,

Mindenféle kötényt ezekre kötöttek,
 Gyöngyből, vagy gránátból, Pártövet övedztek,
 Régenten lábokon tsizsmákat viseltek,
 Nintsen *Seculuma*, hogy tzipöt ötöttek.

A' kiss Afzfzonyok is mind így öltöztettek,
 Tsak egyedül azzal meg külömböztettek;
 Hogy ezeknek fejek nem főkötöztettek,
 Sem hofzfú fátyollal bé nem fedeztettek.

Illy öltözeteket Budán nem láthattam,
 Es még magyar szót is tsak ritkán halhattam.
 Hogy lehet ez? éppen azt meg nem foghattam,
 Ezen dolgon méltán én álmélkodhattam.

Igen szépen kértem én a' Cancellistát,
 Hogy mutasson nékem Magyar Urat 's Dámát,
 Vezessen helyekre, hol ezeknek számát,
 Láthassam Hazámnak fényes ragyogványát.

HATODIK RÉSZ.

A' Nótárius kérvén a' Cancellistát, hogy vezesse olly helyekre, a' hol magyar Urakat, 's Dámákat láthatna, el vezette őtet az Ország Házához, Komédiába, a' Barátok Templomába; elő beszéli mit látott.

El vezetett engem az Ország Házához,
Éppen midőn üle Fő rend a' Táblához,
Iffúság álla ezeknek hátához
Hozzá fogtak mindjárt az Ország dolgához.

Mondá: lásd most Földi! ez mind magyarMágnás
Amaz Cardinális, és egyszersmind Primás,
Ez Ország Birája; Personális, e' más,
Kiknek kultsok vagyon, mindenik Kamarás.

Tekintsed ama négy Ítéző Birókat;
Többieket pedig mint tanáts adókat.
Im! azért mutatom, hogy láss Magyarokat,
Mivel Budán látni ohajtád azokat.

Nézd amott öszve ült *Procurátorokat*,
De tudjad, hogy te látsz annyi farkasokat,
Rofszabbat, mint Embert, evő Tzigányokat,
Incattust esznek ōk, esznek *Actorokat*.

Vendég hajjal köztök, fok fedezi fejét;
 Mert o *kehi onos* bántja a' velejét,
 Ezzel takarja bé kiki maga fülét,
 Hogy palástolhassa, *Midásnak* a' nevét. (a)

Nézd e' körülálló szép Iffiúságot,
 Mint annyi Hazánkba fel nevelt virágot,
 Idővel közülök fokban az országot
 Fogják kormányozni, érnek méltóságot.

Az Ország Házánál olly jól helyezettett,
 Hogy a' Táblán végig két szemem nézhetett;
 De alig vehettem itten lélekzetet,
 Olly nagyon fájt szívem bánatban reszketett:

Mivel kevés Mánás vólt Magyar ruhában,
 Az is már öreg vólt, ki vólt illy gúnyában,
 Leg többen valának mind németh nadrágban,
 Nem magok hajokkal; hanem parókában.

Az Iffiúságon végig tekintettem:
 Francziák, Ánglusok ezek én azt véltem;
 Mind idegen nyelven szóltak jól itéltem,
 Tarkák, tám bolondok, illy gondal is éltem.

(a) A' Poéták *Midást* Királynak írják, a' kinek igen hofz-
 szú szamar fülei vóltak, és másképpen is tanulatlan,
 és ostoba vala.

Estve bé vezetett a' Komédiába
 Itten Urak, Dámák vóltak olly ruhába,
 Mint a' kik játszottak, 's tántzoltak *Scénába*;
 Gondoltam Testvérek lévén egy gúnyába.

Másnap Barátoknak mentünk Templomába,
 Úgy tetszet, hogy most is a' Komédiába
 Vagyok; mert itten is vóltak olly ruhába,
 Mint a' Komédián, tollasba, tarkába.

Mint ott nevetkeztek, itt szint' úgy nevettek,
Complementirozdst egymás között tettek,
 Nem oltárra; hanem hátra tekintgettek,
 Dámák Gavalérok egymásra intettek.

Gavalért pajzányan szolga öltöztette,
 Dáma magát fejér, 's pirosra festette,
 Sok közzülök eztet böltsen tselekedte:
Mumidt (a) mutatott vólna máskép teste.

Mondá:

(a) Egyiptomban hajdan temető helyeken Tornyokat építettek; a' hová a' testeket temették, mellyeket úgy tudták balzsamérozni, hogy mostan is talátnak illyetén testek; csak hogy a' régiség miatt igen feketék; ezeket hívják *Mumiának*.

Mondá: Földim ! többet én nem mutathatok,
 Mind télben mind nyárban ez a' ruházatok :
 Így vannak bé festve minden ábrázatok ,
 Légyenek öregek , bár Iffiak azok.

Fel tettem , hogy rajtok én tsúfságot tenni
 Fogok : ha egygyenként fogok velek lenni ,
 A' hidra sétálni ha talállok menni ;
 De Urait elsőbb fogom elő venni ,

H E T E D I K R É S Z.

*Ebben hofszasan elő beszéli a' Nótárius miképpen tsí-
folta magok vifeletekért minden Rendből lévő Magyarokat.*

Módom egyszer [lévén a' hidon meg áltam,
Egy deli Iffiút jönni felém láttam,
Talpától tetéig ötet hogy visgáltam,
Maskara köntösét felette tsodáltam.

Fordított kapájú sarú vólt a' lábán,
Hátról tsat rá varva mind kettőnek szárán,
Mint két új, olly széles Sarkantyú bokáján,
Elül vólt hasédék gombokkal plundráján,

Kurta vala az ő alsó hatzukája,
Rövid rojt vólt körül fel varva reája,
Melyén ki vólt vonyva ingének tarája,
Egy kis tsat vólt ezen, Ánglusnak munkája.

Felső ruhájának egy araszszal allyja
Hofszabb vólt, és rántzos; nem vólt azaszszallya,
Tarka vólt, mint tarka a' Héjuszknak mályja,
Szük vólt szorítását láttam, alig állja,

Verd Dragon szín posztó (a) Marseelbe szövett
 Sok veres pontokkal vala pettyegetett,
 Két forral atzél gomb volt rá helyezettett,
 Párisba ez *Fraknak* meg kereszteltetett.

Mint malom kö, olly nagy kalap volt a' fején,
 Tarka barka tolból bokréta tetején,
 Karimája vólt majd hátának közepén,
 De szélbe, nem tudom, hogy állott meg helyén.

Tsigásan a' haja vólt fel fodorítva,
 Egy font hajpor vala tzofjába szorítva,
 Melly is pántlikával vala bé borítva,
 Úgy tetszet *Salam* van hátára hagyítva.

Meg esküdtem vólna, hogy vagy on golyvája
 Ha ez nem: lesz még is valami hibája,
 Góndoltam: torkának tám van *Anginája*,
 Vagy keléssel tele van nyaka tsigája.

Mert hogy tekintetem ennek a' nyakára,
 Egy asztal kezkénőt borítot ő arra,
 Háromszor keríté ennek a' hátára
 A' nyakra valóját, mint egy garmadára.

(a) *Verd Dragon* igen sötét zöld posztó, hogy pedig a'
 Kalmároknál jobb kelete légyen, azért hívattatik illy
 módossan.

Melly szélesen szokott Zsidó *Rabinernek*,
 Gallérja állani, szint úgy állott ennek,
 Négy újnyira felül Gallérja ingének
 Szép volt ez: mind örve a' juhász ebének.

Ollyan, mint szakáts kés, függött az oldalán,
 Egy horgon akasztva fellül bugyogóján,
 Ez fegyvernek neve betsülettel mondván —
Kutó és próbálni lehetne ezt békán.

Hozzám érvén ötet szépen közöntöttem,
 És meg hajtott fövel ötet üdvözlöttem,
 Tsodáltam: hogy az ő feleletét vettem,
 Mert viszfzont inagyarúl tőle tisztelttem.

Mondám néki: Uram! szabad é szóllani,
 Talám nem hibázom, ha fogom mondani a
 Hogy az Úr kötélén fel's alá ugrálni
Theatrumon szokott drótokon járkálni.

Mert tudom: a' két tsat tsak azért van lábán,
 Hogy két szij ezekről nyúlják lába szarán,
 Lábait kötélhez tsatolják szaporán.
 Szent Istvány tornyán is tántzolhat azután.

Kalapja széle is, tudom, hogy segíti;
 A' levegő égbe nagyon emelíti.
 Köntösse ugrásban meg nem melegíti;
 Mert elég hasgatott sőt inkább hűsíti,

Ha el találja is az Úr törni lábát:
 Azt tudom, hogy soha ki nem törí nyakát,
 Mivel olly vastagon a' nyakravalóját
 Kötötte, mint kötik gyermekek' pólyáját.

Mondá: te gaz ember! tudod kivel beszélsz,
 Született MagyarGróff vagyok, tőlem nem félsz?
 Akarod: mutassam, hogy tsak estvélig élsz?
 Avagy olyan érjen, mellyet érni nem vélsz.

Tudjad: te Goromba! köntös a' Barátot
 Nem teszi Barátnak, 's ki illyet nem látott,
 Olly ostoba mint te: nem esmér világot,
 Nagy városba nem járt; hanem fővényt hágott.

Módi ez, és minden Gavalér most így jár.
 Tekintsd őket itten, tekintsed Bétsben bár,
 Te elhez nem értesz; mert vagy ökör, szamár!
 Érted é? el mehetsz. Vigyen el a' Tatór.

Mondám: azt GrófUram Nagyságad! jól mondja,
 Nem tsinál Barátot köntös, mellyt ő hordja;
 De ha nem mindÁnglus, kin van Ánglus rongyja
 Kitehát ez? úgy é? tsak világ bolondja.

Az egész világon aztat minden Nemzet
 Meg vallya, hogy leg szebb a' Magyar öltözet:
 Ki Magyar 's nem hordja más módon nem lehet;
 Hanem, hogy illy Magyar nadragulyát evett.

Módi ? 's tsak azért jár így minden Gavalér,
 Olly szeles, mint Nagysád, kiben nintsmagyarvér?
 Kiben kortsosodva meg vagyon minden ér,
 Ez mind módis bolond : más név rája nem fér.

Gróff Uram ? hogy ökor ökröt a' szarváról
 Lehet meg esmérni, madarat tolláról,
 Ez Török, ez Lengyel látom gúnyjáról,
 Hogy ez Magyar légyen, tudom ruhájáról.

Nagyságod hogy Magyar kétfélem szavában
 Nintsen : de nem tudom, mért jaj illy ruhában:
 Ha azt le nem veti, és jár illy tarkában,
 Bétsbe bé záratik bolondok házában.

Hazánkban nemzete vólt mindég tündöklő,
 Híre neve fénylett, mint fénylik gyémánt kö:
 Légyen Nagyságod is Eleit követő,
 Azt ha nem tselekszi, üsse meg a' mennykő.

Ezt mondván el mentem, öt' a' bitófánál
 Hagytam, és sétáltam a' Duna folytánál.
 Meg állottam ennek éppen a' malmánál,
 Tzövekekhez kötött sok erős lántzánál.

Érkezett ide is hamu színű *Frakba*
 Egy rendes Iffiu nagy fejer kalapba.
 Páltza vólt kezében; de *Spáde* vólt abba:
 Felül vad ketske szarv foglalva aranyba.

Láttam, hogy négy óra vala négy Zsebjében,
 Kékes papirosba foglaltt könyv keblében,
Papir masé pixist tartott a' kezében,
 Ollykor egy *kapriólt* vetett ő léptében.

Szóltam hozzá: talám kegyelmed itt Molnár,
 Mivel olyan színbe, 's fejr kalapban jár;
 De illy tzipra köntöst bé lifztezni nagy kár,
 Öltsön váfzony kitlit, úgy is most vagyon nyár.

Fel indúlt szavamon, 's kezdett ebbattázni,
 Dúlt, fúlt, 's morgott, mondá: hogy meg fog pál-
 Vice Ispány Fia, hogy merem gyalázni, (tázni,
 Urfiból Molnárrá tenni, 's le alázni?

Tudjad tök fejednek nintsen ítélete,
 A' Páának Bétsbe ez vólt viselete,
 Gavalérok között azólta kelete
 Van ennek, 's *ala Pap* az ő nevezete.

Mondám az Urfinak: fogja bé a' száját,
 Vesfe el pokolba e' bolond ruháját,
 És ne mérészelje emelni páltzáját;
 Mert Lengyel Nemesnek telzem a' pofáját,

Jó Urfi! a' Pápa Infulát is visel:
 Az Urfi hát fejére mért azt nem telz fel?
 A' fején a' fejr kalap tsak ollyan jel:
 Hogy az Urfit ma, vagy holnap kötözni kell.

Hogy látta, hogy kardom' markolatját kaptam,
 Meg némúlt, és én is, néki békét hagytam,
 A' Dunának partján tovább el ballagtam,
 Ez Úrfit nevettem 's magamban katzagtam.

A' Tsáfszár fördőnek valék eránnyában,
 Látom egy Férjfiú jön tsúfos Gúnyában,
 Mint pantallér függött nagy korbáts nyakában,
 Ollyat mint a' fonkoly, tartott a' markában.

Zöld felső ruhája vala varva kurtán,
 Szűken lévén szabva állott rajta nyalkán,
 Sem Németh, sem Lengyel ruha láttam nyilván,
 Mi teremtés légyen? nem tudtam igazán.

Hozzám el érkezvén azt mondá: hogy *bon zsúr*,
 Én ezt nem értettem, véltem, mondja: meg szúr,
 Magyarúl feleltem: hogy ha meg szúr az Úr,
 Majd úgy fel tászítom, hogy orra földet túr.

Ne haragudj Földi! roszszat nem szóllottam;
 Frantziáúl néked jó napot mondottam.
 Magyar szavát hallván azon álmélkodtam,
 Ez is mind a' többi, olly bolond, gondoltam.

Mondám: bocsásson meg ő is, ha vétettem,
 Szánt szándékkal semmit ellene nem tettem,
 Frantzia szavait hogy balúl értettem,
 E' nyelvet nem tudván azzal nem véthettem.

Kértem, hogy mondja meg nékem Uri nevét,
 Honnan való legyen születése helyét,
 És hol tanulta meg Frantziáknak nyelvét?
 Melly Nemzetnek hordja ő az öltözetét?

Kértem az mi legyen? a' mit tart kezében,
 Süvegé? vagy vagyon korona fejében?
 Hertzegé? vagy legyen Posta legénységben?
 Mivel van nagy Korbáts test kerületjében.

Felelt: Kevés varjút láttál Földi! Karón,
 Nem neveltek Téged zsemlén; tsak vakarón,
 Pakrótzon hevertél; nem bársony takarón;
 Azért kérdéseid hangzanak illy aprón.

Az én nevem Törö: 's vagyok unokája
 Híres Törö Pálnak, kinek vólt hazája
 Túr várossa, egész nagy Kunságnak tája,
 Tudja, hogy ő ki vólt, 's ki Familiája?

A' melly két Frantzia szavakat szóllottam,
 Többet én nem tudok, többet nem mondhattam,
 Így köszönni módi: hallottam, és láttam,
 Néked is módisan jó napot kívántam.

A' mi kezembe van: neve tsokoládé,
 Ha gyomrom meg gyengül, ebből eszem: láddét!
 Ollykor fröstökömöm a' téjfeles kává,
 A' nagy melegekben enyhít lemonádé.

Kurtának nevezik az én köntösömet ;
 Káskétnek pediglen hívják süvegemet,
 Tsak azért keríti e' korbáts testemet,
 Hogy azzal pattogván lásfák jó kedvemet.

Bravo! Törö Uram! Kegyelmed szolgája,
 Ama nagy Törőnek hát kend unokája?
 Most látom: Urfi kend; mert vagyon kurtája,
 Kaskétja, korbáttsa, és tsokoládája.

Meg kell azt vallani: nagy kend Nemzetfége,
 És nagyon ki terjedt annak ditsőfége,
 Nemzetének tetszik kenden fényesfége,
 Főkép Törö Pálról jött rá dízesfége.

Mert ő hóhér által kerékkal töretett,
 E' *Diploma* után négy felé metfzetett,
 Túrnak négy szegletén kerékre téttetett,
 Egri György mestertől arra szegezletett.

Hogy kend is így járjon aztat nem kívánom;
 De ha homlokára sütik azt nem bánom
 E' szot: *Bolond!* Éppen semmit sem sajnálom,
 Ha kendet Iloknál hajót húzni látom.

Kurta helyett bundát, jobb vólna viselne,
 Nem káskétet; tsákót fejére fel tenne,
 Korbáttsal szántani hat ökrökkel menne.
 Tsokoládé helyet zöld fás hagymát enne.

Hogy üres gyommorral ne menne mezőre,
 Lemonádé helyett jobb volna a' löre.
 Meg érem még aztat, jut kend olly időre:
 Pálinka; nem kávé lesz fröstökömére.

Hallván Törö tölem szép *Elogiumát*
Fámiájának Panygericumát:
 Irúlt pirúlt többé nem halhattam szavát,
 El futott, szaladott, hordta a' Sátorfát.

NYOLTZADIK RÉSZ.

*Tovább is elő beszéli hosszasan miként még másokat is
tsúfolt, k iváltképpen egy Magyar Lovas Kapitánnyal
esett dolgát.*

Magam is el mentem én innénd azután,
Egy rendes Iffiu jött szemközt az útfán,
Arany készülettel vólt rajta a' dolmán,
Szintén olyan nadrág, topánka a' lábán.

Arannyal kotzkázott öv vólt erre kötve.
Kávé színű *Caput* dolmányára öltve,
Függött az oldalán kard zomántzal öntve,
Meg állott mellettem Magyarúl köszöntve.

Idegennek lenni engemet meg esmért,
Honnan valo legyek, mondjam meg azon kért,
Hogy kérdez engemet, tám azzal meg nem fért,
Mi járatba légyek? Budára jöttem mért?

Kivánsága szerént mindent meg mondottam,
Honnan jöttem, 's miért? annak okát adtam;
Mivel egy jó szívű embernek őt' láttam,
Végre ezen szókra véle én fakadtam;

Jó Uram! az Égen nem latni felleget,
 Mért vett hát magára az Úr köpönyeget,
 Már fokaktól talám meg is íteltetett;
 Hogy tiszta időben hord illy viseletet.

Felelt: Ezt nem hívják Uram! Köpönyegnek,
 Hanem kaput, vagy *Smisz* igaz neve ennek,
Comód: haszna is nagy van ez öltözetnek,
 Módi is és azért tetfzik is mindennek.

E' könnyü, és benne sokat el rejthetek,
 Sok zseb vagyon rajta mindent el tehetek,
 Nem szorítja testem, én könnyen mehetek;
 Oltsó; ha el nyövöm, hamar mást vehetek.

Mondám: Uram! Németh ha venne magára,
 Magyar dolmánt evet felül a' plundrára,
 Húzna sárga tsizsmát azután lábára,
 Kérem: nézhetne é nagyobb maskarára?

Többen közzülök is magok így hordhatnák,
 Ez *Comód*, ez módi: ők is azt mondhatnák,
 A' világan nints szebb öltözet: tarthatnák,
 Ez oltsó, ez hasznos: arról álíthatnák.

Úgyé? még sem venné az Úr azt magára,
 Mért? azért: mert lenne tsak világ tsúfjára,
 Gondolja; hogy így is nintsen az Úr arra?
 Arra van: úgy tetfzik, nézek *Chymerdra*.

Mint Magyar Gavalér , kérem, ne tsúfíttsa
 Nemzetét, köntösét így ne kortosíttsa,
 Inkább a' kaputját pokolba hagyíttsa,
 Vagy azzal valamelly *Sldjfert* gazdagíttsa.

Mosolygott , 's fogadta azt parolájára ,
 Hogy soha kaputott nem ölt fel magára ,
 Magát ki nem téfzi világ piattzára,
 Fő hajtása utánn el ment szállására.

Ez alig mene el , ihon jött egy rendes
 Hadi Tíft , a' ki is vala tekintetes
 Termete , mint nádszál szép vólt , és egyenes.
 Abrázatja tetfzö , szava kellemetes.

Magas veres kalpag vala ennek fején ,
 Szép bokor kótság toll nyufztja kerületén ,
 Vitéz kötésének rojtja feküdt melyén ,
 Bétsi munka vólt ez , ki tetfzet krepénnyén.

Viselt Publikán zöld posztóból ő dolmánt,
 Kit arany fujtásfal *Lakatos* (a) tzifrán hánt,
 Tett szín nadrágján is kiméltlenül bánt,
 Illik ha katona mutat kevés paizánt.

(a) *Lakatos* igen híres , és jó Magyar Szabó mester em-
 ber; de tavál meg hala : Bétsbe lakott élében.

Öt forral pikhelyek, 's gomb melyét takarta,
 Skófióm gombházát lántzolás zavarta.
 Sárga tsizsma lában: eztet *Sartli* (a) varta.
 Úgy szép a' katona, mint *Stiglitz* ha tarka.

Tarka öv övedzte, tsörgött kard oldalán,
Josephus Secundus varva vólt tarsolán,
 Arany *Por depeje* függött markolatján,
 Egész Márst mutatott vala e' Kapitán:

De — halálas vétek! Kaput vólt a' hátán;
 Majd el nem ájúltam, eztet én meg látván,
 Vélttem előbb járok gyalog tenger habján:
 Mint sem Huzárt lásfak öltözve illy tsúnyán,

Forrott bennem a' vér, mérgemben reszkedtem,
 Szólljak é hozzája? magammal küszködtem,
 Hadi Tifzttel magam ha perbe ereszttem:
 Majd karddal *állegdl*; tám éltem is veszttem.

Reményfégem felett, még is szerentsémre
 Meg szóllít: rá esmért tsekély személyemre,
 Jó Barátom! mondá, veszed é eszedre:
 Hogy tanulni egygyütt mentünk Eperjesre.

(a) *Sartli* Nagy Szombath városába lakozó igen jó
 Trizsmadia mester ember.

Mihént ezt mondotta: magam el nevettem,
 Mert sok pajkosfágot vele el követtem;
 De most mint Kapitányt, őtet úgy tiszteltem,
 És hogy itt láthatom nagyon örvendeztem.

Kért, hogy kísérjem el őtet Quártélyjára,
 És maradjak nála egy kis vát sorára,
 Meg köszönnvén mentem parantsolatjára,
 Mindjárt fel is adtak mindent asztalára.

A' hadi életről szüntelen beszéllet,
 Hogy ez víg, ez nemes dítséreteket tett.
 Sokért azt nem adná, hogy katonává lett,
 Illy szép *Uniformist* hogy magára fel vett.

Mondám; a' hadi rend minden rendet hat,
 A' többi Rendeket, hogy Rendek ez tartja,
 Király Koronáját hogy fején hordhatja,
 Hadi rend tselekszi: azt kiki tudhatja.

Ha hadi rend nem lesz: Monárchák el múlnak,
 Trónusok, kövarak, templomok le húlnak,
 Vadságnak tüzetől Országok meg gyúlnak,
 Látni fogjuk ezek, egymás közt mint dúlnak.

Nemes Rend, és ebbe sok Hertzeg, 's Gróff bé lép
 Víg; ha tagjaiban, egészséges, és ép.

És *Uniformisját* ha fel veszi olly szép:

Delphis templomába állhatna ilyen kép.

Tovább

Tovább is halgasson, kértem, beszédemre:
 Meg hallván: feleljen az én kérdésemre,
 Bánatom ki öntöm, melly áradt szívemre,
 És a' melly is vagyon nem kis gyötrelmemre.

Jó Kapitány Uram! ugyan mit ítélné
 Ollyas németh Tisztről, ki tsákót viselne?
 Vagy *Camizóljára* magyar mentét venne?
 És illy öltözetbe mindenüvé menne?

Felelt: azt ítélné, hogy bódúlt fejében,
 Bolondfág maszlaga légyen velejében,
 Máskép illy viselet, hogy jutna eszében?
 Hogy felelt /könyvezett szeme nevéttében.

Az Úrról is mondám, szintén ezt mondhatják:
 Kaputot dolmányon viselni ha látják:
 Mente *Camizóljára* úgy illik, tarthatják,
 Mint illik ha dolmánt kaputtal borítják.

Ha németh Tiszt kardot tarsollyal magára
 Köttne: egész világ menne tsodájára.
 Sok Huszár Tiszt köti így azt kaputjára:
 Itt is világ hát néz maga bolondjára.

Nádasdi, Károlyi ha fel támodnának,
 Így öltözve Huszár Tisztet ha látnának:
 Kérdem, akkor ezek hogy mit tsinálnának?
 Nem mást: hanem megínt újra meg halnának.

Avagy a' kaputját le hasogattatnák,
 Lábtól egész nyakig őtet vasaltatnák,
 Regementjeiktől pokolba hajtánák,
 És úgy mint bódúltat őt' *cassiroztatnák*.

Külső Monárkáknak az ő Hufzárjai,
 Magyar Hufzárinknak tsupán tsak majmai;
 Még is magyarabbak azoknak gúnyai,
 Mentéket viselnek, nintsen kaputjai.

Kapitány Uram! hát tsúfot nemzetéből
 Ne tégyen, maskarát szép öltözetéből.
 Ha talán kóságnak nyelt bé métellyéből:
 Végyen *Laxativát*, hajtsa ki testéből.

Vesse le kaputját, kösse egy póznára,
 Tegye ki kölessel vetett táblájára:
 Meg látja, hogy léfzen ez nagyobb hafznára,
 Verebek nem fognak soha szálni arra.

Véltem, a' Kapitány rám fog neheztelni,
 Ezen szókért talán másra is fog kélni:
 Vitéz ember, tudtam, lehetet hát félni,
 Hogy dirib darabra ne találjon tépni,

Látom ki rántotta kardját hüvelyéből;
 De hogy nem haragszik, ki tetfzett szeméből.
 Mosolyog; nem mérges, ki láttam színéből,
 Tréfásan meg ijeszt, azt véltem, jeléből.

De ágyról kaputját hirtelen fel kapta,
Kardjával felőlről allyáig hasgatta.
Nem tett szabó ezen illy vágást, hogy szabta.
Mondá: soha rajtam nem lészel ebatta!

Ezt látván a' székről fel ugrottam, keltem:
Nyakába borúltam, ötet meg öleltem,
Tsókoltam 's örömtől könnyeket ejtettem,
Te Deum laudamus végre éneklettem.

A' miket mondtam, mind igaz rá tére,
Fogadta, hogy meddig lesz benne a' vére,
Magyar ruhán kívül más nem jön testére,
'S általa több motsok nem száll nemzetére.

Több Tifzt Úrakat is, mondá, fogja kérni:
Reményli is, hogy el fogja aztat érni;
Hogy ő kérésére reá fognak térni,
Németh szabó nekik köntöst nem fog mérni.

Újjonnan is kértem, hogy ha igaz híve
Hazájának, és ha vagyon magyar szíve:
Ne engedje; érje azt kortsosság íve,
Meg rontsa, és légyen annak bűdös nyüve.

A' Bakter kiáltott tizenkét órára,
Késő vólt, borúltunk egymásnak nyakára.
Szeméből gördültek könnyvek artzájára,
Hogy bútsúzott, én is majd fakadtam arra.

Szállásomra menvén már kiki nyúgodott,
Morpheusnak édes álmában aludott,
 A' szomszéd ház padján egy Bagoly húhogott,
 Mind Borz olly tsúfosan némellykor szufzogott.

Azért is fokáig én el nem alhattam,
 Hol jobbra, hol balra magamat forgattam:
 De *Endimiótól* végre el nyomattam,
 A' falhoz fordúltam, és úgy fel virradtam.

KILENTZEDIK RÉSZ.

Ebben elő veszélli, hogy a' Tabánban a' Rátz Bivónak temetésén léven, az mint ment véghez. Azon nap este ve Pestre a' Bálba által menvén; le írja a' Bál házát, abba miket látott, mint vatosvált, egy Maskorába öltözet öreg Úrral miként lánt, mind addig mi történt ottan, míglen a' szállására aludni ment.

Más nap ünnep lévén *Sessio* nem vala:
 Hanem a' Rátz Bíró Tabánban meg hala,
 Fekete polztóval egész háza fala
 Bé vólt vonyva; mivel gazdag ember vala.

Hallván temetése, hogy pompásan lészen,
 Sok Pap, sok *Kalugyer* (a) álna immár készen,
 Maga a' *Vladika*(b) hogy majd *Slusbdt* (c) téfzen
 Sok nép már meg tölté udvarát egészen.

Ott vóltam; de annyi szakálos Rátz Papot
 Egygyütt még nem láttam; tsak itt tizenhatot,
 Láttam egygyet köztök fél szemére vakot,
 Melly a' füstölőhöz leg először kapott.

Sok Temjént kanállal ez a' tűzre vetett,
 Mellytől is hirtelen, olly nagy láng gerjedett,
 Hogy hofszú szakállán végig el terjedett,
 Vállaira fésültt haja is perzsedett.

A' vak Pap kiáltott; mert a' láng égette,
 Perzselte artzáját, és fejét felette;
 De sok Kalugyerek álván ő melette,
 Kitől hogy lehetett, őt' úgy segítette.

Egygyik szentelt vizet öntött szakállára,
 Másik *Pluvidlét* (d) borított hajára,
 Sokan nagy könyvekkel tsapkodtak vállára,
 El ólták a' lángot még is utólyára.

(a) *Kalugyerek* az Oláh, Rátz, és Orosz szerzetesek, Basiliták.

(b) *Vladika* Oláh, Rátz vagy is Orosz Püspököt téfzen.

(c) *Slusba* Isteni szolgálat, mellyet Oláh Rátz, és Orosz Papok téfznek.

(d) *Pluviale*, nagy hofszú széles palást, a' mellyet a' Papi rend tsak Isteni szolgálatkor vesz magára.

A' vak Papnak el múlt az *Authoritása*,
 Tekintetes vala szakállal állása,
 Nem vólt darab földön e' szakálnak másfa,
 E' vólt az ő díze, az ő *gravitása*.

Most a' temjén lángja ezt tsutáva tette;
 De hamvát a' Rátzfág seprette, 's fel fzedte,
 Ennek kis *dósisját* kiki a' mint vette,
Amulétum (a) helyett nyakra függesztette.

Két vén Rátznével ő el ment szállására;
 Sok olajt fel kentek ezek az állára,
 Lángtól fel hójagzott sebes artzájára,
 Szakál, 's bajúzfzától maradt tarlójára.

Más Pap állott ennek leg ottan helyére;
 De ez már vígyázott a' füstölőjére,
 Ez is szakálos vólt, tartá aztat félre,
 Hogy ha láng lobban fel ne érjen melyére.

A' *Vladika* hozzá fogott a' *Slusbához*,
 Papság, *Kalugyerek* a' fok térd hajtáshoz,
 Számtalan *Hofzpodi pomiluj* mondáshoz,
 A' fok Atyafiság pedig a' síráshoz.

(a) *Amulétum*, Reliquiák, vagy is szentfég, mint egy
 vánkoscában nyakon viseltetik.

Mesterek, Deákok itten éneklettek,
 A' testnek gyakorta hajtáfokat tettek,
 Mellyet is a' Papok szüntelen füstöltek,
 És fok szentelt vizet arra ki zsebeltek.

Láttam rokonyfágát, és a' gyermekeit,
 Vén Atyjok artzáját tsókolni, 's kezeit,
 Szóval meg köszönni jó téteményeit,
 Drága *Tátdt* mondván hullani könyveit.

E' *Ceremoniát* a' mint el végzették;
 A' testet szent Mihály lovára fel tették, (a)
 A' temető helyre fáklyák közt ki vitték,
 Koporsóját sírnál itten bé szegezték.

Sírját is a' Papok szüntelen fustölték,
 Körös körül szentelt vizzel azt öntözték.
 Testét a' sír-ásók sírba eresztették,
 Földet reá vágván azzal bé tetézték.

Az egész Rokonyfág meg tsókolván halmát,
 Mély fő meg hajtásfal kérték a' *Vladikát*,
 Hogy más nap lelkéért tartson *Lythurgiát* (b)
 El mentünk, meg látván ezen *Tragoediát*.

(a) *Szent Mihály lovának* mondatik azon fa-szer, mellyre
 a' koporsó rötettetik és vitetik.

(b) *Litburgianak* mondattatott a' régi *Ecclesiában* az, mel-
 lyet a' mostaniban *Misének* mondanak.

A' temető helyről többekkel mint mentem,
Egyszer jobb oldalom felé tekintettem :
Egy rendes iffiú, megy látom mellettem,
Hogy tsintalan legett, azt észre vehettem.

Hozzám szólott, 's mondá, de szólván nevetett:
Uram ez a' vén Rátz, ki el temettetett,
Leg alább is öt száz köből bab az lehet,
A' mennyit ő míg élt olajjal meg evett.

Ha estve házánál fogják lakni torát,
Láttam, vittek oda sok ezer *Pruszkorát* (a)
Bozsenitzát (b) az az ketske bak fódorát,
Kalugyerfég Papság majd fogyasztja borát,

Jó *Sclavoniai* erős *Rakiában* (c)
Lész részek, mert fogják inni azt héjában;
De tsak tor ez, és nem léznek olly vígságban,
A' mint még ma estve, léznek én a' Bálban.

Gyakorta hallottam én már e' szót: hogy *Bál*,
De nem tudván mi az: a' dolog miből áll,
Véltem, hogy ott mindent ingyen kiki talál,
És hogy a' sült galamb ember szájába száll.

(a) *Pruszkora* tészen apró pogácsákat a' mellynek tetejét az Áldozóknak, és Lythurgiához szentelnek az Oláh, Rátz, és Orosz Papok.

(b) *Bozsenitz*a az Ürmények, 's Rátzok kedves ételek: Napon aszott fiatal ketske bakok lapotzkái.

(c) *Rakiának* hívják a' Rátzok az égett bort 's más Pálinkát.

Kérdem az iffiat : a' Bál hógy hol lészzen ?
Mond hét *Electornál Pesten* , hol már készzen
Minden vagyon, 's ki ki mit akar azt tészzen,
Játszik, tántzol, a' mit kíván iszik észzen.

És hogy ez kezdődik estve nyóltz órakor :
De a' mikor tetszik mehet kiki akkor,
A' Nagy Urak jönnek majd tsak nem fél éjkor,
Vatsorájok után hamarébb is ollykor.

Fel tettem magamba, hogy én is el megyek
A' *Bál* mivoltáról, hogy tanulást vegyek,
És annak javában hogy én részese legyek,
Úgy sem tudom, már ma egyebet mit tegyek.

Három fertályt ütött éppen tiz órára,
Hogy Dunának értem *Pest* felől partjára;
De itten nem tudtam mennyek melly útszára,
A' hol találhaszak a' Bálnak házára.

Sípolva jött mellém egy peretz el adó,
Ettől kérdem hol van, hét *Curfürst* Fogadó?
Mondá:ez útszán menny majd meg mondja *Echó*;
Mert ott már a' Bálban zeng a' muzsika szó.

Úgy is lett; mert menvén a' fülembe hatott
Trombita, dob, sípok, hegedű hallatott,
Az útsza fáklyáktól világosított,
Sok a' hintók előtt, szolgáktól tartatott.

A' mint kapujának alatta meg áltam,
 Itt azon iffút véletlen találtam,
 Ki a' temetéstől vélem jött, 's hogy láttam,
 Hozzá menvén néki jó estvét kívántam.

Kértem, vezessen fel engemet a' Bálba,
 A' hol az tartatik, azon Palotába,
 A' szokást nem tudom, hogy mennyek vaktába,
Peleskén nem láttam bált én sem Szathmárba.

Fel vezetett, látom, az első ajtónál
 Hogy két *Granatéros* fegyverben strázsán áll,
 Itten a' folyosón egy kis asztalkánál
 Űlt egy vastag Német rakás papirosnál,

Hozá vitt, és mondá: itten kell fizetni
Bilétért (a) két *Rénes* forintot le tenni,
 E' nélkül senkinek bé nem lehet menni,
 Alkunak nints helye, annak meg kell lenni.

Így hát négy forintot mi ketten le tettünk,
 Egy kis papiroskát ezért én, 's ő nyertünk.
 Nem ért az egy Krajtzárt, hogy annyit fizettünk
 Tsodáltam! Iffiú mondá: már mehetünk,

(a) *Billet* Prantzia szó, ez egy kis tzedula, mellyet a' külső ajtónál azért a' pénzért kiki nyér, a' mellyet a' helyért fizetni kell, a' bé menő ajtónál el veszik ezen tzedula jelt, hogy meg fizetett az, ki bé akar menni.

A' Palota előtt egy tornáztot érvén,
 Űlt itt is egy Német, ki *Bilétünk'* kérvén,
 Oda adtuk néki, és tőle el térvén
 Bé mentünk; már többé fénykitől nem félvén.

Bent lévén mint bálvány egybe meg állottam,
 Szemeim meredtek, a' fizam fel tátottam,
 Hogy *Elysiumban* légyek, azt gondoltam,
 Paraditsomnak is e' helyt állítottam,

A' tántz Palotának szép volt bólt hajtása,
 Mellyen festve vala *Trója* pufztúlása,
Helenának az ő el ragadtatása,
Párisnak öröme, *Genius'* szállása.

Pallérvott *Kristályból* tizenkét lámpások
 Benne forba függtek, nagy vólt ragyogások;
 A' viafz gyertyáktól esett villámlások,
 Szememet fértették a' fok fúgárzások.

Fala oldalain két sorral függöttek
 Tükörös lámpások, mellyekbe tétettek
 Két két viafz gyertyák, kiktől úgy fénylettek,
 Mint a' gyémánt fénylik, mellyt gyűrűbe tettek.

Ezek között olly jól helyheztetve függött
 Tizen két nagy tükör olly fortéllyal tsüggött,
 Ellen ütésektől Palota kettődzött,
 E' szembe tünésre szem nézni nem gyözött,

Vóltak szépzöld Fenyők falra kötöztetve,
 Ágokon Madarkák fézke helyheztetve,
 Portzellán fazékok virággal tétetve;
 Tavaszt mutatott ez, mind úgy vólt illetve.

All végén egy karba harmintz muzsikusok
 Hallatták magokat, mind *virtuosusok*,
 Ezeknek olly kegyes vala a' *Tónusok*,
 Hogy *Syren's Nympháknak* tartotta őket fok.

E' szép muzsikától a' Palota zengett
 Tántzosnak lábai alatt padlás rengett,
 A' *Tactust* jól tették; mert az egyre tsengett,
 Sok Magyar farkantyú itten pengett, bengett.

De hogy tekintettem én a' tántzosokra,
 Nézek Ördögökre, vagy is Angyalokra,
 Nem tudtam, hogy vetém szemem' gúnyájokra,
 Irtóztató tsúfos úkor lárvájokra.

Egygyiknek görbe vólt órra, vagy vólt szája,
 Másiknak himlős vólt fok görtstől artzája,
 Félig fejer, félig fekete pofája
 Vólt foknak, másoknak matska vólt formája.

Ki göböt magának a' hátára tsinált,
 Kinek mint egy tzipó a' melyje úgy kinn ált,
 Ki kaponyát tett fel mutatott ez halált,
 Tetfzett; hogy emberből itt Ördöggé fok vált.

De vóltak ellenben fok szép öltözetek,
Aranytól, 's ezüstől gazdagok, nehezek,
A' *Dámák'* nyakai, fejek, és a' kezek
Brilliántal tele: égtek, mint tűz, ezek.

A' tántzok többnyire álla keringésből,
Forgó szél port mint hajt, olyan tekergésből,
Gondoltam viradtig fok meg hal ezekből,
Guta következik a' fej szédülésből.

Az én iffium is közöttök fetrengett,
Egy tsínos lyánkával, mint többi keringett,
Izzadt vólt, mondotta, mindjárt vez más inget.
Úgy is tett, hogy éppen tsúftántznak vége lett.

E' tántz után le ült a' székre mellettem,
Mindjárt inni akart; de azt nem engedtem,
Nagyon meg hevült volt, azért ítelhettem,
Ha iszik, *Hectikát* nyer, attól féltettem.

Kérdém; Uram! ugyan mi neve e' tántznak?
Mert egyfzer, keringős hogy lett ökröm, annak
Szint illyen tántza vólt, mint itten forganak,
Az is tsak keringett, itten sem ugranak.

Felelt: Uram hiják eztet *Voltzerisnek*,
Voltzin: kallót tészén, 's természete ennek;
Szüntelen forgani, mint malom keréknek,
Kalló tántz ez tehát, mellybe keringenek.

Hidje az Úr nekem, hogy léfzen az nagy kár,
 Hogy ha el nem megyen, egy *Voltzerist* nem
 Ama Dáma olyan könnyű mint a' madár, (jár,
 Vigye el; mert látom, hogy tsak az Urra vár.

Uram! bolond gombát még soha se ettem,
 Mint a' bódúlt marha, nem is kerengtettem;
 Ha tántzoltam, tehát igaz tántzot tettem,
 Mellyből a' fejembe szédülést nem vettem.

Inkább ehetném én, és inkább ihatnám,
 Hidje el azt az Úr, mint sem tántzolhatnám,
 Kitől kéne kérni, ha aztat tudhatnám,
 Azon lennék, hogy azt én meg szólíthatnám.

Erre az iffiú meg fogá kezemet,
 Egy oldal szobába vezete engemet,
 Kért, hogy vígan légyek, mutassam kedvemet,
 Mindjárt enyhíteti szomjóm' 's éhségemet.

Egygyet kiált: *Kelner!* hát mindjárt itt termett
 Szép fejr köténnyel egy fiatal Német,
 Németül szól véle, nem tudott más nyelvet:
 Nekem mondá: az Úr mostan mindjárt ehet.

Egy kis asztalkát ez gyorsan meg terített,
Ezüst villát, és kést, kanalat készített,
Mint a' kő olly fejer, zsemlyét tányérra tett,
Mellyet szép *Damaska* (a) kezkenyővel fedett.

Somlai bort hozott egy jó *Boutellával*,
Másba pedig vizet, 's pohárt hamarfággal,
Ezüst gyertya tartót szép viafz gyertyával,
Gondoltam: hogy ezem bezzeg ma pompával!

Hozott ezüst tsészét, melly vala fedeles,
Apró árpa dara vólt ebbe a' leves.
Tzitronyos vólt, mivel valék igen ehés,
Mind meg ettem, nékem vólt ez igen keves.

Leves után hozott egy ezüst tálatskán
Igen rendes étket ki tálalva tzifrán,
Ragu ist das; Kelner én hozzám így szólván,
Meg rágom, feleltem, Sógor, jó fogam van.

Vagdalt étel vólt ez, 's vala foghagymával,
Nem kellett ehez kés, ettem azt kalánnyal,
Meg lehető vólt ez, mert vólt szalonnával,
Mint foghagymás kolbász, olly vala szagával.

(a) Igazán Magyarul mondani a' *Damaskát*, *Kamukának* kellene; de mivel a' köz beszédben a' mai világban inkább a' *Damaska* szó gyakoroltatik, én is azért a' *Kamuka* szó helyett *Damaskát* tettem verseimbe.

Tsak hamar bé jöve más ezüst tálával,
Ezen vólt sült kappan, fennyü madarkával,
Olajos, etzetes, fejes falátával,
Mondám: jobb vólna ez Sógor szalonnával.

A' Kappanhoz ugyan Magyarossan láttam,
Egészfen meg ettem, tsak a' nyakát hagytam,
A' madarkát éven tsak újjaim nyaltam,
Azért mind kappanon ezen úgy nem kaptam.

Jól lakván a' boros *Boutellát* fel vettem;
De a' bort pohárba koránt sem töltöttem,
Sőt a' számtól aztat addig el sem vettem,
Üres fenekére még nem tekintettem.

Ezt látván a' kelner, *ist gút?* aztat kérdé;
Mondám: bizony *ist gút*, de üres már ládd é!
Azért lódúlj! újra töltsd meg ezt hallod é,
E' vized' magadnak tarthatod: tudod é?

Hozván más *Boutellát* előmbe le tette,
Contratántzt iffú a' mint el végzette,
Hozzám jött, 's mellettem magát pihentette,
A' Kelner, ezem é *Austrigát?* kérlette.

Nem tudtam, hogy mit mond, és mi az *Austriga*,
Mondám ma nints Péntek, nem kell nékem tsiga,
Iffú nevetve mondá: az *Austriga*.

Jó Uram, tengeri állat; és nem tsiga.

Ha úgy vagyon hozzá; hozott egy tányérral,
Tzitront is hozott ő, mert eszik *tzitronnal*,
 Rá nézvén nem tudtam, mint bánnyak én azzal,
 Késfel nyúljak hozzá, avagy tsak marokkal.

Tányerról én egygyet hirtelen fel kaptam,
 Majd ki tört a' fogam, hogy belé haraptam,
 Fogam között fel nyílt, bent mi van hogy láttam,
 Hogy ez nyálas, nyúlós mint taknyot tsodáltam.

Dolgom' az iffiú felette katzagta;
 De hogy kell ezt enni, nekem meg mutatta,
Tzitronnak a' levét reája tsafarta,
 Nem előbb tsak mikor már habzott fel nyalta.

Maga nekem egygyet szépen elkészített,
 Nyeljem le tsak frissen arra kényszerített,
 Mondá: hogy már láttam ő azzal hogy mint tett,
 Láttam is, mert akkor ő már tizet meg ett.

Id' adá, és aztat hirtelen le nyeltem,
 Tajtékos levét is mind fel hörpentettem,
 Alig vólt gyomromban, már is azt ítélttem,
 Hogy *Kólika* jön rám, mellytől nagyon féltem.

Úgy tetfzett, nyeltemle nem mást, ha jég tsapot,
 Érzettem hül gyomrom, rágásokat kapott,
 Gondoltam, nehezen érek én más napot;
 Tám szükfég is léfzen hívattatni Papot.

Izzadtam, zödültem, hol pedig fárgúltam,
 Nagy undorodástól majd hogy nem ájúltam;
 Bé fog fagyni gyomrom, azon is búsúltam,
 Nehezen pihegtem, és tsak alig fújtam.

Látván az iffiú nagy változásomat,
 Majd le szakította, úgy rázta órromat,
 Dörgölte tsömöröm' az egész hátomat,
 Verejtéktől törlé gyakran homlokomat.

Nagy nehezen még is én magamhoz tértem,
 Somlai boromat adja ide kértem,
 A' *Boutellát* itt is egészen ki mértem,
 Mellytől mindjárt régi egészségem' értem.

De meg is esküdtem a' nagy *Jehovára*,
 Hogy soha sem nézek én az *Austrigára*,
 Kívánom én aztat azoknak fogára,
 A' kik pöknek, nézvén a' nyers szalonnára.

Ezek így történvén a' tántz palotába,
 Ki mentünk; 's meg vontam magam egy szug-
 lyába,
 Látok egy vén Urat lenni *Maskarába*,
 Iffian öltözve, de nem vólt *Lárvudba*.

Szemöldökét e' vén bé feketítette,
 Ösz haját haj porral vastagon hintette,
 Artzája rántzait pirosra festette,
Parfumírozva vólt (a) mind ruhája, 's teste.

Rózsa színü selyem vala öltözete,
 Vont arany paszomány annak prémezete,
 Mint *Laufernek*, úgy vólt egész készülete,
 Egy iffiú Dámát fel, 's alá vezete.

Hajlongott mellette, Angyalának hittá,
 Mint egy húszt esztendős, szívét ez úgy vitta,
 Ha ez a' *Kávéjdt* keverte, úgy itta,
 Tsáfság vólt mit nem tett ezen *Susannita*.

Hogy mellettem el ment hihető meg esmért,
 Hogy idegen legyek, magyarul arra kért,
 Hogy tántzolni mennyek, de mindjárt méreg ért,
 Azért így szóllottam hozzá, hogy felém tért.

E' Dáma az Úrnak, talám Unokája?
 Nem lehet: Hitvese légyen, vagy mátkája,
 Mert nagy Atyát mutat már az Úr formája,
 Rántzai tetszenek, bár festett artzája.

(a) *Parfumírozott*, teszi, a' ki magát szagos kenetekkel,
 hasonló vizekkel bé keni feni, hogy jó szag éret-
 tessén testéről, 's ruhájáról.

Valamint a' tüztől puska por fel lobban,
 Vagy kit Mennykő meg üt hirtelen le toppan,
 Ez is fok szitkokkal én előmbe dobban,
 Szidott ő, szidtam én ötet annál jobban.

Végtére azt mondám: halja ked nagy Apól
 Kedhez az iffiú Dáma már nem való,
 Hogy ha Kempis Tamást olvassa, léfzen jó,
 Mert fogytig ha így él, el vífzi a' *Manó*. (a)

Dörmögve mellőlem ő el sompolyodott,
 Mondá: hogy eszemben vagyok tébolyodott,
 A' Dámája láttam, hogy el mosolyodott,
 Ő is, azt jól tudom, hogy így gondolkodott.

Mint borúl fölyhötől a' szép napnak fénye,
 Úgy rútt e' véntől e' Dámának kénye,
 Inkább tetszett néki ennek az erszénye,
 Mint sem ezen vásott természetnek vénye.

Ezek így történnén én meg szóllítottam
 Az iffiat, néki ezeket mondottam:
 Négyet már el ütött az óra hallottam,
 Haza megyek, a' más éjjel sem aludtam.

(a) *Manónak* mondatik a' roszsz Lélek a' Magyarok
 nál.

Hanem a' vatsora árát meg fizetni
 Akarnám, ha tudnám mennyit kell le tenni,
 Nem fok vólt, tán fokot nem fog értē venni,
 Tudja meg: *Kelnerrel* tud ő beszélleni.

Kérdezvén a' *Kelnert*, az egybe így felelt,
 Nem fok, tsak hat arany; a' hideg majd ki lelt,
 Mondám: hogy kevés bort adott, kevés ételt,
 A' Török földjén sem hallottam illy vételt.

Mondá az iffiú: az Úr tsak héjába
 Beszél, mert a' dolog így vagyōn a' Bálba,
 Itt mindent, a' ki mit téfzen a' szájába,
 Drágán kell fizetni, nints mód alkujába.

Ki vettem az erszényt, de a' szívem vérzett,
Kelnernek hat aranyt fizetvén rám nézett,
Schon gut, azt mondotta, de bűm lett tetézett,
 Fejem aranyimért fájdalmakat érzett.

Mindjárt meg esküdtem, 's fel tettem magamba,
 Soha még én élek, hogy nem megyek Bálba,
 Mert hat aranyakért tíz hétig *Szathmárba*
 Lett vólna mint borom, mint fűlt, főtt a' tálba.

Ott hagytam én a' Bált, és haza siettem,
 De az aranyimat el nem felejtettem,
 Ágyamra bús szívvel magamat vetettem,
 Átkot *Austrigdra*, 's *Kelnerre* ejtettem.

TIZEDIK RÉSZ.

Ebben elő beszéli, haza menvén mit beszéllett a' Cancellistával, és hogy a' helybe Pestre által menvén, ott miket látot. Melly után Magyar Dámákkal némelly helyeken üszve akadván tsúfos öltözetjékért azokkal mint báut, miként tsúfolta, bosszusan elő adja, mind adig miglen szállására fekiüdni haza ment.

Cancellista Földim bé jött a' szobába,
Hát még is te fekszel, azt mondá, az ágyba?
Gondoltam, valami estél galibába,
Éjtszaka nem szoktál késni te héjába.

Földi! tsak magammal vólt bajom, mondottam,
Mind elő számláltam, hol és kikkel vóltam,
Bálba *Austrigától* hogy én majd meg hóltam,
A' *Gavalérok*at én miként tsúfoltam.

Földi! még valahol téged' meg lódítanak (a)
Hogy ha békét nem hagysz nekik, meg indítanak,
Egy medvére ha fok kutyákat uszítanak,
Le vonnyák; téged' is egyszer meg símitnak.

(a) Lódítani, indítani, símitani, a' Magyarok mint egy *Allegorice* mondják, azt értvén azon, hogy meg verik aztat, a' kinek ezek mondatnak.

Mondám : ha most nem vólt bajom, már nem fé-
 Nehezen is lészek többé én ö vélek , (lek,
 Akarom , hogy tudják : rólok mit ítélek ,
 El sem felejtnek ök míg benne lesz Lélek.

Már ezentúl dolgom léssen a' Dámákkal,
 Piperésfen lépő szép kis Afzszonykákkal,
 Rántzokat titkoló tabákos Banyákkal,
 Alatsony rendből is szült hajadonykákkal.

Dél előtt minden nap az Ország házához
 Mentem , és le ülven Urak a' Táblához,
 Halgattam , mint fogtak az Ország dolgához,
 Figyelmeztem, hogy ha fogtak nagy munkához.

Dél után majd mindég ki mentem sétálni,
Curiosus vóltam mindeneket látni,
 Dámák is sétálnak , ha Nap szokott szálni,
 Akkor majd lesz módom azokat *vexálni*.

Pestre által mentem, hogy ottan láthassam
 Vadak viadalát, 's magam mulathassam,
Hetznek hiják : miből áll ez , meg tudhassam,
 Othonn a' Bíráknak , mit láttam, mondhassam.

Láttam, hogy tizenkét pántzéros kutyával
 Vívott egy Orozlány; de hármat farkával
 Agyon fújtott, egygyet az első lábával
 Meg nyomott, hogy béle ki jött párájával.

Meg is ölte volna tám mind a' kutyákat,
 De hogy hánytak reá sűrűn *Rakétákat*,
 El nem szenvedhetvén a' fok tűz szikrákat,
 El szaladt, rá vonták a' vasas táblákat.

Ez után jöve ki egy nagy izmos Medve:
 Vén vólt ez, játszani nem is vólt nagy kedve;
 De még is fel vólt ez haragra gerjedve,
 Mert sokszor kutyáktól vólt már meg ijedve,

Hetz Mester négy ebet reája botsátott,
 Egygyet ezek közzül pofon ez úgy vágott,
 Hogy tíz lépésnyire tőle karikázott,
 Egygyet meg ölelvén, büdöst abból rázott.

Más két szelindekek füleit ragadták,
 Szegény fáradt medvét a' földre le vonyták;
 De a' *Hetz* Legények meg szabadították,
 Szokott barlangjába bé is botsátották.

Botsátottak osztán egy nagy szilaj bikát,
 Négy közzül hol egygyet, hol a' másik kutyát
 Úgy fel hajigálta, mint fel hányják labdát,
 Egy meg döglött; ezen által döfte szarvát.

Újra friss két kutyát reá eresztettek,
 Ezek füleire hogy rá tsemeszkedtek,
 Meg tarták, mind bika, mind kutyák reszkedtek,
 És azért is vele már nem veszekedtek.

Vizet az ebeknek öntöttek fejére,
 Szalada mindenik a' maga helyére,
 Így lett a' bika ment; de folyt füle vére,
 Ez is hol tartatik, oda visszsa tére.

Játszottak azután több apróbb vadakkal;
 De kevés mulatság vala már azokkal,
 Ideje gondoltam, van, hogy afzfzonyokkal
 Kezdem el *Hetzemet*, különös módokkal.

Hetz helyből ki menvén meg álltam az útszán,
 Jöttek a' fok Dámák onnant egy más után,
 Sok színű ruhákban öltözve nagy tzifrán,
 Valamint a' Harkály vóltak olyan tarkán.

Egygyikének éppen, a' ki melettem ment,
 Bodrosan a' haja fél réfre állott fent,
 Ez zöld *pomádéval* vastagon vala kent,
 Hogy dombosan álljon, tettek alája lent.

Egy arasztnyi villa - tökkel fel halmozva
 Vala a' *Tupéja*, 's bé vala porozva,
 Mint egy görög-dinnye hátrúl vólt dombozva,
 Széles görbe fésű tartotta tsomózva.

Két for gyöngy *Tupéjdu* keresztül kötözve,
 Tollakból bokréta bal felől fel tözve,
Mdsli pántlikából, melly tarkán vólt szöve,
 Feje' tetejére vólt bokrosan füzve.

Briliántos haj tők ragyogtak a' fején,
 Hasonló *Kalaris* nyaka kerületén,
 A' fodrán keresztül állt szúrva a' melyén,
 Vólt kis arany *Spádé*, gyémánt vólt tetején.

Tsodálatos színű vala a' gúnyája,
 Mint szány-talp görbe vólt két szárnya formája,
 Ez alatt hasonló színű vólt szoknyája,
 Mint fűrész ki vágva kék elő ruhája. (a)

Aranynyal ki varrott vala tzipellője,
 Mint hajó vitorla, nagy vólt legyezője,
 Zsebéből ki tsüggödt fejr keszkenyője,
 Lépett mint barázda' friss billegtetője.

Természet azonba úgy rá árasztotta
 A' szépség' formáját, hogy azt tékozlotta,
 Sok *Gavallér* szívét ez fel gyullasztotta,
Appetitussától, 's álmától fosztotta.

(a) A' Dámák' öltözetjeinek nevei, mivel a' versekben ki magyaráztatnak, nem tartottam szükségesnek betűkkel való meg jegyzéseket, és a' versek alatt teendő ki jegyzéseket.

Most is háрма ötöt láttam késértette,
 A' melly leg tzifrább vólt jobb karján vezette,
 A' más előtte ment, és ki terjesztette
Paraszoljdt (a) képét a' nap nem érhetette.

Hármadik *Sapó pá* körülötte sétált (b)
 Mint bébitz a' hanton, olyan formán ugrált,
 Szeles vólt, azért is, ha beszélt, kiabált,
 Tzigány hideg törte, refzketett ha meg állt.

Egy tzifra kává ház a' *Duna* hídjánál
 Vagyon; és én szebbet nem is láttam annál,
 Kérdés: ha nem szebb é *Vénus'* Templománál?
 Tele vólt, azért is álltam ajtajánál.

Ezen szép Dáma is, ide el érkezett,
 Hogy bé nem mehetett, azon nevetkezett,
 Más Dámákkal fogott ajtón által kezét;
 De tsoda! *ki légyek*, magyarul kérdezett.

(a) *Paraszol* olly ellen vető legyező a' nap ellen, mellynek a' teteje kerekdék és széles. *Paraplá* is hasonló efzköz az eső ellen.

(b) *Sapó pá* annyit tészen, hogy a' fejére nem teszi kalapját, hogy a' *frizúra* meg ne romoljon, hanem hóna alá.

Fejemet tsóválva, meg hajtám magamat,
 Meg mondám ki legyek, 's Budára útamat
 Mért tettem, és így el beszélvén dolgomat,
 Halgatta; de észre vette tsodáltomat.

Azért is szép tiszta Magyarsággal szóllott,
 Mert tsóváltam fejem', arról tudakozott,
 Talám álmélkodást személyje okozott,
 Kért, mondjam meg, arra engemet mi hozott?

Tévén lépéseit, tekinték lábára,
 Fél arasznyi hofszú tzipéje tsatjára,
 Annyi magasságú rá varrott farkára,
 Tsodáltam, hogy léphet nem állván talpára.

Vele vólt két inas, jáger, egy laib Hufzár:
 Ha gorombán szóllok, fejem majd porúl jár;
 De meg bátorodtam, szóllok, mert arra vár,
 Ha le hordanak is, az előttem kis kár.

Szólltam, hogy tsodáltam, én mindjárt
 meg mondom;
 De kivel van szóllni szerentsém kell tudnom,
Æticát (a) tanúltam, az is leg főbb gondom,
 Hogy azt által hágni ne adassék módom.

(a) Tészti a' szép, és jó Erkölcsok' tudományját melly-
 nek a' bersület tsélja.

Mondá: Magyar Grófnak vagyok felesége,
 Septem Virátusnál van ennek tisztsége,
 Gróf vólt eleinek minden Nemzetsége,
 Hidjem el, nints ebbe senkinek kétsége.

Jó, hogy meg kérdeztem, Nagyságod ki légyen,
 Hárúlt vólna máskép fejemre nagy szégyen,
 Haragot ellenem Nagyságod ne végyen,
 Meg vallom, mit véltem, velem bár mit tégyen.

Azt gondoltam, hogy a' méltóságos Grófné,
 Mivel Hetzbe láttam, légyen Hetz mesterné,
 Avagy Komédián, hogy légyen tántzosné,
 Ha a' nem: *Operán* első énekesné.

El katzagta magát, és eztet mondotta:
 Nótárius Uram! ezt hogy gondolhatta?
 Több Dámák is vóltak a' Hetzbe láthatta,
 Tsupán én felőlem ezt hogy állíthatta?

Feleltem: Nagyságod egy olly jeles Dáma,
 Kin tetézve nyugszik a' szépségnek halma,
 Páristól adódni illenek az alma,
 Inkább Nagyságodnak, bár vette Helena;

De illy öltözetbe mért jár, nem tudhatom,
 Köntösinek ízínét én meg nem foghatom,
 Szabásának párját nem láttam, mondhatom,
 Fársángi Maskara: másnak nem tarthatom.

Mint a' Tsányi torony, úgy áll elől haja,
 Tudom, van fejének horgas töktől baja,
 Hátról a' dombjába férne egy méh raja,
 Nem dagad illy nagyon a' Balaton' zaja.

Mivel életembe én illyet nem láttam,
 Tudja meg Nagyságod, hogy eztet tsodáltam:
 De azután sokkal jobban álmélkodtam,
 A' midőn magyar szót Nagysádtól hallottam.

A' Hetzbe egy Dáma sem vólt illy irombán,
 Így varott ruhába, ilyen nagyon tarkán,
 Hogy is gondolhattam vólna mást az után,
 Illy különöst látván Magyar Grófnén 's Dámán.

Tudja meg Kegyelmed! most az új világba,
 Illy módi öltözet jött bé a' szokásba,
 Másképpen öltözve, semmi társaságba,
 Egy Dáma sem mehet, tsak éppen *volánba*.

A' ruhámnak színét híjják *Kaka Düfén*,
 Ezt hordja olly Dáma, melly iffiú 's nem vén,
 Pántlikám *kukliko* szín fejem' tetején,
 Hadi Tifztek *Finést*, látnak a' kis *Spádén*.

Nem mint Tsányi torony, de *alla Perşien*,
 Van bodrozva hajam, magosan 's merevén,
 Hátról azért dombos; mert fekszik fejelkén,
 És ez neveztetik *Sinyonnak* a' nevén.

Méltóságos Grófné! a' Felséges Isten
 Tsak ezt a' világot, mellyben élünk itten,
 Teremté, hogy újjabb vólna lehetetlen,
 E' ízó: hogy új világ, nálom értethetlen.

Az ó, nem hallottam, mikor enyészett el,
 Hogy az új világnak így adatasson hely,
 Új Mójzes sem támadt, új teremtés könyvel,
 Tám tsak az Ó, lesz Új, az új köntösökkel.

Új világot nem tész mind ezen viselet,
 Az óba áll a' fok meg esztelenedet,
 Kiket kalmár, szabó, varga, frizér nevet,
 Hogy kiki módiért tőlek fok pénzt vehet.

Az egész portéka, mellyből a' módi áll,
 Olly gyenge, mint harmat, vagy tavaszi fű száll,
 Hasad szakad, ha tsak lépve Dáma sétál,
 Más nap megint új kell, ha lészzen estve bál.

Ha el nem szakad is, de többszer fel venni,
 Más nap nem illik így fel öltözve lenni.
 Meg szünt ez a' módi, kalmárhoz kell menni,
 A' módi szabónak kell új munkát tenni.

Volán? ezt nem értem magyarul mit tészzen,
 Talám repülésből eredetet vészzen,
 A' szány talp jó havon, majd egy ollyat tészzen,
 Nagysád is szállani tán van mindég készzen.

Kaka Düfén színe; de büdös ez a' szín,
Ezt magán viselni nem öröm; hanem kín,
Frantzia fogakon festődjön ettől in,
Mivel Hertzegjeknek testéből foly e' kín.

Pántlikája színét nevezik *Kuklikó* —
Vallyon lehet é már ennél ostobább szó?
Kakas taré szín ez, de így hívni nem jó;
Azért *kuklikónak* mondja minden bohó.

A' kis *Spadé Finest* a' hadi Tiszteknek
Mutat: más *Spadéjok* vagyon ám ezeknek,
Vigyázzon Nagyságod! ezek sebet tesznek,
Ha egyszer a' szíven győzedelmet vesznek.

Hidje el Nagyságod! ébren vannak 's kézzen,
Ha *Actæon* a' Gróf, majd szarvassá leszzen,
Sopkopf lesz belőle, melly nagy szarvast tézzen,
A' dagadt erfény is meg lohadást vézzen.

Ditső Eleinek mint vólt a' ruhája,
Nagysád Kastéljának minden Palotája
Képeken mutatja, mint vala formája,
Kérem, minden képre tekíntsen reája.

Sok szép *Széculumok* immár el haladtak,
Mellyekben egy forma öltözetbe jártak;
Gyöngygyel, és bíborral azok borítattak,
És soha a' majmos módikon nem kaptak.

Vont arany, vagy ezüst vala a' ruhájok,
 Sok féle drága kő rakatott reájok;
 Igaz, hogy sokba tölt illy drága munkájok;
 De nagy Grófnék vóltak, illett ez hozzájok.

Nem vólt e' tékozlás, sőt vala gazdagság,
 Ebből egymás utánn részeseült leány ág,
 Megmaradott nálok mind kints, mind méltóság,
 Nem vólt e' víz tajték, hanem állandóság.

Nagysád is ha visel illyen öltözetet,
 Minden meg esméri, Gróf ágyból született;
 Az egész világtól vészzen tiszteletet,
 El is távoztatja a' bal ítéletet.

Török, Mogoly, Persa, Chinai Aszszonyság,
 Melly légyen, esmérni lehet: állandóság
 Viseltekben vagyon; nem bánják, hogy óság,
 Hogy nem is szégyenlik, tőlek nagy okosság.

Kérdezze Nagyságod! akár melly nemzetet,
 Frantziát, és Anglust, Olaszt, vagy Németet,
 Hogy a' Magyar Dáma, hord melly viseletet,
 Szép é az? Jól tudom, vész illy feleletet:

A' nagy Jupiternek az ő Felesége,
 A' midőn kívánta, ki tessék Felsége,
 Ki tessék testének épsége, szépsége:
 Így öltözött az fel, e' vólt ditsősége.

Nagyságod' testének minden portzikája,
 Természetnek remek, 's leg nemesbb munkája,
 Lybanusnak nintsen ilyen Tzédrus fája,
 A' tavasznak sem nyílt foha szebb rózsája,

Esedezem azért; hogy ilyen tsúnyában
 Ne járjon illy tsúfos, idegen tzundrában;
 Mert Angyali szépség van Magyar ruhában
 Mint Grófnét tisztelni fogják e' gúnyában.

Ezek után magam' meg hajtottam mélyen,
 Bútsúzván kívántam, hogy fokáig éljen,
 Minden szavaimat, kértem, jóra véljen,
 Tovább így ne járjon: az Egektől féljen,

A' Laib Hufzár, ki őt' akkor kísértette,
 Másnap velem öszve akadt, 's beszéltette,
 Hogy Grófné szavaim' mind meg jelentette
 Grófjának; kinek is tetfzettek felette.

Mondá: ezen Magyar, jó Izraélíta,
 A' tí dolgotokat éppen nem símíta,
 Haza buzgósága őt' arra indíta,
 Igazfág mondásra, Magyar vér buzdíta.

Mind szent írás a' mit mondott, és valóság,
 A' Magyar Dámákban nintsen állandóság,
 Mindnyájoknak tetfzik a' módi, és újság;
 A' tegnapi ruha, és Ura már óság.

Minden öltözetje gyengé, mint pókháló,
 A' szél el szaggatja, más napra nem való;
 De e' mivel módi, már szép; és igen jó.
 Tzinkofsa is mondja, *forzsok par Gyro.* (a)

Ezen díbdábságnak még is meg kell lenni,
 E' nélkül *Kszelsoftba* bé nem lehet menni,
 A' szegény Urának, mit van, mit nints tenni,
 Bár fok ezreket költ, még is meg kell venni.

Mondá Grofné: szívem! magam meg esmérem,
 Hogy ezek így vannak; azért kendet kérem,
 Szeressen mint eddig; mert fogyjon el vérem;
 Ha úgy öltözködöm, míg halálom' érem.

A' Huszár beszédjét a' mint el végzette,
 Hogy ezek így vóltak, hittet petsételte.
 Az öröm' könyveit két szemem ejtette;
 Mert annak erejét szívem nem rejthette.

Mondám: én Istennem! adj több ilyen szívet,
 Hazájához, 's annak köntöséhez hívet.
 Engedd: ne érezzen idegen korts nyívet,
 És mást ne viseljen; hanem Magyar mívet.

(a) *For Jok par Dio*, annyit tesz Frantziájúl: Isten látja,
 hogy szép.

Örültem: *Cicero*, *Cátalina* ellen,
 A' *Curidn*, hogy nem szóllott élesebben,
 Mint én a' Dámáknak. Most hoztam ezekben,
 Hogy járnak? melly undok? melly rút öltözetben?

Innét alig ötven lépéseket tettem,
 Más Dámával itt is, hamar szembe lettem,
 E' mi nemzet légyen? ki nem esmérhettem,
 Öltözetéből is azt ki nem vehettem.

Tett nagy kék kalapot forgátsból fejére,
 Tsodáltam, melly magos, nézvén tetejére,
 Tsatolt négy galándot bársonyból ő erre;
 Mert atzél tsat varva, vólt ezek végére.

Véltem: vasasoknak nézek dobossára,
 Két réz dobot tenni mint szoktak lovára,
 Két valami úgy vólt, kötve oldalára,
 Rázódott, hányódott minden mozdúltára.

Gondoltam én azt is, hogy Görögné lészzen,
 Két ifzákja vagyon, mellybe holmit tészzen,
 Itt most vásár lészzen; azért jött olly kézzen,
 Mije van, el adja, Bétsben majd mást vészzen;

De látván utánna mindenütt farkába,
 Megy Lokaj öltözve szép liberiába,
 Hogy Görögné vólna, nem lehet; híjába,
 Dáma ez: bár ő van illy tsúfos ruhába.

Tzinóberrel festett vala két artzája;
 Ki tetfzett, hogy e' nem természet' rózsája,
 Leg szebb vólt a' nála, hogy kitsíny vólt szája,
 És hogy rendén állott rajta a' ruhája.

Hátrúl függött haja, három ágba fonyva,
 Farára ruhája pántlikával vonyva,
 Sok rántzot ejtett ott rakásra, mint ponyva.
 Éppen ott állott meg, hol vólt latzi konyha.

Tractértól ki suta egy Tiszt nagy sebesen,
Complimentumokat hányt néki rendesen,
 Beszélltek magyarul egymással ékesen;
 De miről? ők tudták; mert szólta tsendesen.

A' Tiszt meg tsókolván kezét vizfza tére,
 De én álmélkodva néztem személyjére,
 Ruha szabására, és annak színére,
 Mint fött rák, olly színre bé festett képeré.

Felém fordúlt, 's mondá: Jó Uram! ked hallja:
 Új kapút a' borjú a' miként tsodálja,
 Tudja meg: nem vagyok afzfzonyságok' allja,
 Mért tsodál ked engem, kérem, okát vallja?

Meg hajtva mondottam: mit türem, 's tagadom,
 Ki légyen? én ámbár aztat nem tudhatom,
 Öltözetjét, 's annak színét tsodálhatom,
 Mi féle találmány; mert meg nem foghatom.

Bár eleget néztem, 's nézek is reájok,
 Nem tudom, tzipéjén mik légyenek azok:
 Réz dobok é? avagy hernázból ifzákok?
 Abrakos tanyifztrák, avagy üres zsákok?

Ha! Ha! Ha! Katzagott, 's felette nevetett,
 No! tett ked ruhámról, mondá, ítéletet!
 Ada ked holmimnek szép nevezeteket,
 Bizony az ördög is nevetné ezeket!

De nem neheztelek még is kegyelmedre;
 Mert egygyügyü ember szát tát ilyenekre,
 Tsak rása szoknyákra, fátyol fő-kötökre
 Nézett eddig szeme, nem módi szerekre.

Ki légyek, ki kednél olly nagy tsodát téssen,
 Reménylem, ha szóllok, mindent észre vészen,
 Meg mondom, 's tanítom, hogyha illy helyt léssen,
 Ne bámúljon többé, mint illik, úgy nézzen:

Magyar Bárók vóltak régtől én Öseim,
 Haza fő hivatalt viseltek Eleim,
 A' mellyeket bírok, számos szép értékim,
 Mind rólok maradtak jószágim, 's kintseim,

Borsod Vármegyébe jöttem e' világra,
 Míg böltsübe vóltam, estem árvaságra;
 De jutottam még is olly jó tótorságra,
 Ki gyűjté javamat szép szaporaságra.

A' *Notter Dámáknál* én felneveltettem, (a)
 Hogy idő jártával hajadoná lettem :
 Pozsonyba Urammal én meg esmérkedtem,
 Kinek is tsak hamar Felesége lettem.

Az ő Nemzetje is, mint az enyim Báró,
Consiliarius, és Táblához járó,
Tesaurarius is, vagy Király Kints Záró,
 Fiatal, és tanúlt, míg többeket váró.

Anglész neve vagyon én öltözetemnek,
Kupidó has színnek, híjják színét ennek,
 Új szín ez, drága is; azért nints mindennek,
 Érti é kend mindent, a' mit mondok kendnek?

A' mellyeket nevez kend dobnak, ifzákknak,
 Neveztetnek azok mindentől *Bufánnak*,
 Szükség ezt viselni minden Afzszonyságnak;
 Nyugvó Kanapéja ez ám két karjának!

Ég szín kalapomat Angliából hozták,
 Arra a' négy tsatott ugyan ott dolgozták,
 Ezen költségemet a' Dámák okozták;
 Ma *Grand* módi, tegnap bár azt nem hordozták.

(a) Notter Dámák Pozsonyba Frantzia Apátzák, kiknek fő kötelességek, a' Kis Afzszonyok' nevelése.

Itten Pesten, Budán élek nagy világban,
 Ahol mindenféle módi van szokásban,
 Ma ez ruhába van Dáma, hólnap másban,
 Ezt tselekszem én is ezen tárlásáiban.

Reményilem, hogy tudja már Famíliámat,
 Tudja, hogy mi színű? hogy híjják ruhámat?
 Sok volna számlálni *Genealogiámat*,
 Azért nem fárasztom kendért többé számat.

Nagyságod' szavait mind jól meg értettem,
 Bár egygyűgyű vagyok, fejembe bé vettem,
 Hogy el ne felejtsem, szentül azt fel tettem,
Prothocolumomba bé tészem, végzettem.

Mint víz a' szavai folynak vóltaképpen;
 Soha sem *perordlt Cicero* ekképpen,
Gotsed Professorné (a) nem szólt ilyen szépen,
 A' *Kuffantók* közzé bé illene éppen.

Tudom, régi jeles a' familiája,
 Vak Bélától vagyon ennek *Diplomája*,
 Tsak kár, hogy Nagyságod velejének tája,
 Kereng, 's *cáputjdnak* vagyon nagy hibája!

(a) *Lipsidha Professor Gotsednek* Felesége, nagyon tanult vólt, főképpen *Polta* vólt, és jeles *Németh Orator*.

Azon négy Anglus tsat annak kerületit,
 Szükség, hogy szorítsa minden szegleteit;
 Hogy el ne szalaszsa Nagyságod az észét,
 Szaladó félben van: mutatja jeleit.

Vékony forgátsból van a' kék kalap szöve,
 Hasonló forgáts van alatta a' főbe,
 A' Dunának fzele van most nagy erőbe,
 El ragadja, 's szórja tétül a' mezébe.

Kupidó has hús szín, ruhája, és Anglész:
 Ugyan azért hibás kalap alatt az ész.
 Bétsbe a' bolondok háza már régen kész,
 Ki abba Nagysádat zárja, jobbat nem tész.

Kupidó hasának színét jól esméri?
 Tám Nagyságod hasát e' szín gyakran éri?
 E' mostani világ módijának béri,
 Sok ezer a' szabó, illy ruhát melly méri.

Illenének majmok azon két Buffánra,
 Az egygyikke a' jobb, más bal oldalára;
 Így vólna *Grand* módi menni az utzára,
 Hadd nézne a' világ *Láma'* óltárára! (a)

(a) *Láma'* tartják a' Tatárok azon nagy szent, és Fő
 Papnak, ki még soha meg nem holt, Templomo-
 kat, óltárokat építenek nékie, az ő lakását Bútan
 Országba a' *Putala* hegyén tartják lenni.

Mint kutyák Buffányján azok szolgálnának;
 Ha tántzolna Nagysád; azok ugrálnának,
 Ha nevetne, ők is majd vigyorognának,
Puklit ha tsinálna, bukfettyet hánnának.

Így tenne Nagyságod bezzeg nagy világot!
 Illyen módít sem Pest, sem Buda nem látott!
 Ítélje meg; tenne, melly nagy okosságot?
 Én is azt kérdezem: érti é Nagyságod?

Hidje el Nagyságod! maga nemzetfégét,
 Hogy így jár, motskolja Hazáját, Nemzetét,
 Tsúfítja szépségét, és deli termetét;
 Vesse le, *Szcénába* való öltözetét.

Ha úgy jár, a' mint járt nagy Familiája,
 Létszen ezzel Nagysád más Dámák' példája,
 Ha mondja, hogy e' most a' módi mustrája,
 Mind így fog öltözni, el múlt maskarája,

Illyen *Salermusnak* az ő oskolája,
 Okosság, böltsesség, minden regulája,
 Azon egygyügyünek, mondja eztet szája,
 A' ki mindég, míg él, léfs Nagysád' szolgája,

El mentem, 's meg áltam a' híd tulsó végén,
 A' hol egy szép fátor állott a' bal felén:
 Ebben sok sétáló mulatgatott kedvén,
 Egygyik *Lemonddét*, másik fagyost kérvén.

Magam is bé menvén néztem a' zöld fátort,
 Le ültem, és kértem magamnak meggyes bort,
 Mellettem fok Dámák ültek, fogtak egy sort,
 Nyúgodtak; mert gyalog nézték ők a' tábort.

A' szélső mellettem Pamarantsott evett,
 Olly eleven, 's friss vólt, mint ágon az Evet,
 Ha ment, mint a' *Pipis*, olly lépéseket tett,
 Mint tzukros gerlitze nevet, úgy nevetett.

Fiatal személy vólt, és olly szép mint Júnó,
 Piros ábrázatja, kezei mint a' hó,
 Karján ült egy gyapjas *Bolonézer kutjó*, (a)
 Olly szép fekete vólt, mint fekete holló.

Bizsu vólt a' neve, mert úgy szóllítgatta,
 Mint egy kis gyermeket, szint úgy ápolgatta,
 Undorodtam látván, miként tsókolgatta;
 Főkép mikor száját ettől meg nyalatta.

Kalapja vólt: azon vólt fok olasz virág,
 Hasonló munkából szép zöld *Cziprus* fa ág,
 Testén öltözete lebeget, 's vala tág,
 Illyen tsúfos szabást ritkán látott világ!

(a) A' *Boloniai Kutjátskák* mind olly gyapjasok, mint a'
 magyar juh, és kitsiny marad.

Rózsa szín tafota vólt felső ruhája,
 Hátán ez úgy állott, mint Mojzes táblája,
 Rövid vólt, 's két karján rántzolt vólt munkája,
 Viola színű vólt ez alatt szoknyája.

Füüből le fügtek hosszúan arany lántzok,
 Bodrok melyje körül állattak, mint sántzok,
 Számlálhatatlanok vóltak itt a' rántzok,
 Gondoltam: lotyognak ezek, ha jár tántzot!

Látta, hogy én rajtam van Magyar öltözet,
 Magyarúl szóllítta 's imígyen kérdezett:
 Honnan való az Úr? rég é hogy érkezett
 Pestre? úgy é Tábort látni igyekezett?

Magyar szavát hallván nagyott sohajtottam,
 Meg mondám, ki legyek, 's magam' meg hajtót-
 De ő is ki légyen, tudni óhajtottam, (tam,
 Mondja meg, hozzája nyájasan szóllottam.

Ne sohajtson az Úr, mondá, hanem hallja:
 Ítélob Mesternek vagyok én Leányja,
 Granatérosoknak Bátyám Kapitányja,
 A' másik Vármegyénk első Vicé Ispányja.

Az Ursulináknál, Kassán neveltetem,
 Én hat esztendővel Klastromba tétetem;
 Taval tizen hármát éppen hátra tettem,
 Ide Szüleimhez hogy visszfa vitetem,

Mondám : bődög Szülék, kik ilyen magzattal
 Bírnak; illy választott gyönyörű alakkal,
 Mellyen természetnek éke van halmokkal,
 Erkölsök tengere, rá áradt habokkal.

De gondolatimba én nagyot vétettem;
 Mert a' Kis Afzszonyról én aztat ítéltém,
 Ma a' *Theátrumon* Flóra lesz, azt véltem,
 Mivel illy komikus ruhába szemléltém.

Vagy talám *Diánna*; mert kutyát tart karján;
 De tegez, és nyílak nintsenek oldalán,
 Hold világ sem látszik felől a' kalapján,
 Nem *Diánna*; inkább *Syrén* leszen talán. (a)

Nem vagyok én Flóra, *Syrén*, sem *Diánna*,
 Mosolyogva mondá, nevem még is Anna,
 Gondolja! Nemzetem *Theátrumra* adná?
 Szép értéke lévén ilyenre juttatná?

Spányiol Országból jött ruhámnak neme,
 Azért is Dámák közt e' nagy módi leve,
 Mindenike hordja; *Karakó* a' neve,
 Tág, azért is tőle nints a' testnek heve.

(a) *Diánna* a' vadászat' Isten Afzszonyja irattatik kutyákkal, tegez, és nyilakkal, a' feje tetején pedig hold világ.

Virágos kalapja minden Kis Afzszónynak
 Vagyon; mert e' nyárba ellent vett a' napnak,
 Szép is, és könnyü is; azért azon kapnak,
 Jó Uram! hát láfssa, hafznát a' kalapnak!

Drága Kis Afzszonykám! mind ezeket látom;
 De még is, mint bünöm', azokat útalom,
 Meg vallom, hogy nékem nints nagyobb halálom
 Mintha Magyar Dámát így lenni találom.

Minden Török Dáma jár tsak törökösen,
 Nemzete köntösét hordja örökösen,
 Éppen ezen okból tartja is betsesen,
 Más Nemzet ruháját útalja erősen.

A' Magyar öltözet leg fzebb, leg nemesebb,
 Nints Nemzet, a' mellynek ruhája ékesebb,
 Nints így fel öltözött Dámánál díszesebb,
 Ki terjesztett farkú Páva sem kényesebb.

Hogy a' kalap könnyü, 's nap ellen igen jó,
 Nyárba híves, nem is nehéz a' karakó:
 Hidje a' Kis Afzszony! ez mind *persvásió*,
 Mind Maskara biz' ez, tsak fársángra való.

Ha magyarba járna, fenki sem kérdezné,
 Ki ez, ki olly tsúfon van? tán énekesné?
 Magyar Kis Afzszónynak minden meg esmérné,
 A' lévén, hogy így jár, azt kiki dítsérné.

Hidje: ha magára Magyar ruhát vészén,
Eszther Királynéhoz hasonlóvá lészén,
 Szerelem hagymászsza el fogja egészzen
 Sok Gavalér' szívét; nem egy beteg lészén.

Mondá: no jó Uram! mindjárt haza megyek,
 És Szülõim előtt majd le térdepelek,
 Meg mondom, hogy többé illyet nem viselek,
 Reménylem, hogy tőlek engedelmet nyerek.

Menyjen, Kis Afzszonykám! az Isten segélje,
 Hogy meg ne engednék, azt éppen ne vélje,
 Tsak kérem; ezeket hogy özfze metélje,
Karakóját nyelje el pokol veszélyje.

El ment a' fátorból, én is ki sétáltam
 A' Rudas Fördõig, 's a' mint ott meg álltam,
 Felém jönni én egy személyt hogy meg láttam,
 Ezt a' többi között leg inkább tsodáltam.

Nem tudtam felõle ítéletet tenni,
 Férfi é? Afzszony é? nem tudtam ki venni,
 Ez *Hermafrodita*, (a) gondoltam, fog lenni,
 Ki légyen? mi légyen? melléje kell menni.

(a) *Hermafrodita* az, a' ki egy holnapba Férfi, a' másik-
 ba Afzszony.

Vereses *Tintuchból* vólt Fökötő fején,
Fél réf hoszszaságú *mdslí* az elején,
Olly nagy, mint egy szita, vala kerületén,
Vége, mint zsúp, függött hátának közepén.

Homlokán le tsügve hordta nyírett haját,
Sok foga vólt híja, ha nyitotta száját,
Öregség' rántzai gödrözték artzáját,
Börzsenynyel festette e' vénség' hibáját.

Mint reszkeđ a' pitle, mikor örel darát,
Úgy riszálta ez is, ha meut, a' vén farát,
Ha vigyorgott 's nyitá két hitván agyarát:
Hinnyogni gondoltam Barátok' szamarát.

Férjfi öltözet vólt többi öltözete;
De még is gondoltam, hogy Afzszony lehet é?
Szava is olyan vólt, ha szólott, vagy nevette,
Legyezöt kezével a' nap ellen vete.

Magos, száraz vólt ez, véltem, látok halált,
Majd fel döltem, hogy rám lehelleni talált,
Olly bűdös vólt szája, hozzám közel is állt,
Magyarúl köszöntött, és tabákkal kínált.

Meg köszöntem, 's mondja: jaj be el fáradtam!
Bálba vóltam, mindég tántzoltam, vígadtam,
Igaz! Kedvem szerint magamat mulattam,
Egész éjjel tsak egy órát sem aludtam.

Mondám:

Mondám: Anyám Afzszony! tám Szent
Gellért hegyén

Mulatott ez éjjel, 's tántzolt a' tetején?
Igen köhög! úgy é *catharus* van melyjén?
Purgátziót, kérem, végyen bé idején.

Bezzeg nem kellett több! mert ezen *Xantippe* (a)
Szidott, motskolt: hajat majd fejemről tépe,
Ki önté testére mérgét az ő lépe,
Hydrát, *Baziliskust* mutatott a' képe.

Te gaz ember, bolond! azt mered mondani,
Hogy Sz. Gellért hegyén vóltam én mulatni?
Ahol Boszorkányok szoktak tsak vígadni,
És még *Anyám Afzszony* hozzám úgy szóllani!

Húfz esztendős vagyok, még is öregnek vélsz,
Tudod é: Te díb dáb ember! Kivel beszélsz?
Meg mutatom néked, hogy mit téfszen a' félsz;
Mert magad erőddel földről majd fel nem kélsz,

Meg ijedtem, dúlt fúlt e' mérges Pandora,
Mint mérges pókának függött kánya orra,
Féltem: ha Boszorkány, majd tör engem porrá,
És juttat kínok közt végső halál torra.

(a) *Xantippe* ama' híres, bölts *Socratesnek* vala *Felesége*;
de felette mérges, és tökéletlen *Afzszony* vala.

Azért szépen kértem, hogy ne haragudjon,
Ezen szavaimon úgy fel ne induljon,
Engesztelődjön meg, és haragja múljon,
Nem méltó a' dolog; azért könnyve húljon.

Mondám: ő tsak azért tetfzett nekem vénnek,
Mert tsúfos ruhája téfzi ötet ennek,
Ketretz főkötője szépségét fejének
El takarja azért, tetfzik ő illyennek.

Te ostoba! Módis; Főkötöm nem ketretz,
Furó — Köntösömnek neve, mellyt te nevetfz,
Falusi döre vagy, te ehhez nem értefz,
És tsak kitsíny ember, pokolba el mehetfz.

Tudjad, Szegeden vólt Bíró az én Atyám,
Itt, az Harmintz adón *Contralór* a' Bátyám,
Postán Író Deák Uram: özvegy Anyám.
Engemet titulál egész világ: *Madám*.

Szervitör Trezümből, mondám, drága Madám!
Nem tudván, ki légyen, nem vétettem talám,
Illő Titulussát, hogy én meg nem adám,
Vigyázok ezentúl, hogy ne hibázzon szám.

Tudom már: melly nemes, melly nagy nemzet-
Bátyjának, Urának hogy jeles tífztfége, (sége,
Téntatartó, penna tzímere' szépsége,
Posta sípot fújni tud Ura készfége.

Hogy csak hűsz esztendő: azt mondja a' Madám?
Multiplicáltatik, ha háromszor e' szám,
 Úgy el hiszem: máskép, kurva Apám, Anyám,
 Nem hiszem én, mert lész tízzel is több talám.

Furó a' ruhája? fok esztendeje múlt,
 Azólta a' Hóld is számtalanszor újjúlt,
 Sokszor a' zöld fáknak levele is le húlt,
 Miólta a' Madám illyen dologhoz nyúlt!

Jobb vólna, jó Anyó! térne ked eszére,
Tintuch helyett kötne fátyolt a' fejére,
Furó helyett mentét öltene testére,
 És Bál helyett menne inkább vetsernyére.

Héjába festi ked már rántzos artzáját,
 Héjába tsipkézi zsugorodott száját,
 Héjába póltzolja két melyje tzapáját,
 Öszve főzte vénség' dere már pofáját.

Azt gondolja, hogy szép, ha farát riszálja,
 Oda van! meg lohadt, szoknyát alig állja,
 Vígázzon; mert farát ha gyakran szitálja,
 El veszti azt, 's magát pendelybe találja.

Hát még a' tántzba is el szokott ked menni?
 Ha elő találja a' köhögés venni:
 Nem engedi kendet abba még pihenni,
 Rút vége lesz annak; mert bűdöst fog tenni.

Jobb volna, hogy ha ked olvasót tsörgetne,
 Vagy ülne guzsalyhoz, és orsót pergetne,
 Magyar öltözetén senki sem nevetne,
 Nem világ tzégére; de példa lehetne.

Ez vólt a' szent letzke: *á Diõ* már Madám!
 Akarom, szívemen a' mi vólt ki mondám,
 Örvendem, ha erét kednek meg találám,
 Ott hagytam; de még is magamat meg hajtám.

Bóldog Isten! ezen pokol *Megérdja*;
 Mint nem szidott, mennyi átkot mondott szája,
 Tsipás vólt mint Lia; de szeme szikrája
 Tűz vala, méregtől zöld vólt két pofája.

El mentem; utánnam kiábált, és morgott,
 Néhány fogaiival mérgesen tsikorgott,
 Hányta, vette magát, mint szél vész, úgy forgott,
 Epéjétől gyomra, és a' hasa korgott.

Tsak hamar el értem én a' szállásomat,
 Nevettem meg látván Földim 's Pajtásimat:
 Tettem vatsoránál én *Discursusomat*,
 Dámákkal folytattam mint *Processusomat*.

Mond a' *Cancellista*: Te nagyon szurkálod,
 Gavalérok', Dámák' módiját piszkálod,
Flegmájokat egyszer ha vesztik, meg látod,
 Melly *Labyrinthusba* magadat találod.

Földi! már több dolgom ő vélek nem leszzen;
 Mert gondolatimat ki öntém egészen,
 Tám benne beszédem *impressiót* tészen,
 Sok áll artzás módi végső *válét* vészen.

TIZENEGYEDIK RÉSZ.

Le feküdvén a' Nótárius a' Szobájába, éjtszaka az útszán lármát hall, fel kelvén vegvel, látja tele lenni néppel az útszákát, és mindeneket lát nyughatatlanságba lenni. Bé jövé a' Cancellista a' szobájába szomorúan jelenti nékie, hogy Török háború vagyon: erre ő a' Duna hídjára fut, itten egy nagy Úrra akadván, e' meg beszéli nékie, mért vagyon a' Török háború. Le írja, mit látott a' Duna hídján. Meg ijedt, baza készül. El adja zsufa farkó lovát, egy Kapitánynak. Aztat is le írja, mint viselte magát, hogy a' Kapitány próbáltatta.

Ezzel én Földimnek mondék jó éjtszakát,
 A' mellyben én háltam bé zártam a' szobát,
Morpheus bötstátván szemeimre álmát,
 Aludtam; de néha hallék még is lármát.

Más nap, látván, *Titán* fel jött szekerevel,
 Bé lépte a' földet ragyogó fényjével,
 Fel keltem ágyamból: lát város népével
 Az útszák meg tölték, 's nem voltak békével.

Földim bé jött hozzám, láttam hogy szomorú,
 Ijedve ezt mondja: Háború! Háború!
 Jön a' Török sűrűn, mint égen a' ború,
 Majd viszi a' népet, legyen bár melly korú.

Illy hírtelen dolgon nagyon álmélkodtam;
 Azért a' Dunának hidjára futottam,
 Ottan egy nagy Úrra hogy reá akadtam,
 Örültem, hogy tőle mindent meg tudhattam.

Mondá: Uram tudjad a' fényes Portának,
 Azólta szüneti nintsen haragjának,
 Miólta a' *Mosqua* Tzárné *Krimidnak* (a)
 Afizonyja lett egész *Tauritánidnak*.

Ez Országba *Cherzon* várát építette,
 Sőt koronáztatni magát itt hirdette,
Bessarábiát is Szultántól kérette, (b)
 Mondván, ha nem adja, fegyvert fog érette.

(a) Krimia Tatár Országának egygyik Tartományja, a Fekete, és Azori Tengerek között. A' Rómaiak *Tauritánianak* hitták.

(b) *Bessarábia*, *Moldva*, *Ukránia*, *Duna*, és *Fekete Tenger* között fekvő Ország.

Azért is a' Tzárné most tölti boszszúját,
 Izente ellene tenni háborúját,
 Konstántzinápolba Mahomet zászlóját,
 Országja határin ki tézsi ló farkját.

A' hét tornyos várba Követjét záratta,
 Bassáknak tudtokra háborúját adta,
 Jantsárjai számát meg szaporította,
 Spahiság (a) kész légyen meg parantsoltatta.

Egy felől ezeket gyűjti a' Nagy Vezér, (b)
 Más felől ama' nagy Bassa Seráskier, (c)
 A' vad Jantsárokba úgy fel buzdúlt a' vér,
 Hogy Ágájok nékik szólni keveset mér. (d)

Útban van számtalan Égyiptomi Török,
 Többnyire Szeretseny, fekete a' bőrök,
 A' fejeken éles apró bodor szörök,
 Fegyvere ezeknek kard, és hegyes török.

(a) Spahi, a' loyasság, vagy Cavalleria. Jantsárság, Infanteria.

(b) Nagy Vezér. Ez Tsászfár utánn első Személy, első Minister.

(c) Seráskier Bassa, ez utánn való Személy.

(d) Ága, a' Jantsároknak Fő Vezére.

A' Tatár Kán liet számos Tatárral, (a)
 Jön tegezzel, 's töltött nyilas puzdráival,
 Végein méreggel meg kent szigonyival,
 Testnek, hogy nagyobbán ártsanak annyival

A' *Kaputzi* Bassa, sok Hadi Hajókkal, (b)
 A' Tengeren úszkál, küszködik habokkal,
 Frantzia Országból jött Pattantyúsokkal,
 Ütközni kíván ez, *Mosqua Matrószokkal*. (c)

A' nagy *Mosqua* Tzárné Felséges Urunkkal,
Aliántziába vagyon Tsáfszárunkkal,
 Készen kell hát lenni egész táborunkkal,
 Pogányság roszszúl bán másképp Országunkkal,

Így beszélvén láttam; egygyik Kurír Bétsbe,
 A' máfika pedig lietett Berlinbe,
 Párisba egy Gárda veres öltözetbe,
 Bétsből küldetett, ült pósta szekérébe.

A' máfika méne sebesen Londonba,
 Harmadika nyargalt Petroburgba nyomba,
 Gondoltam Udvarunk van most nem kis gondba,
 De a' Burgereket tsodáltam azonba.

(a) Kán, a' Tatárok' Fő Vezére,

(b) Kaputzi Bassa, a' Hajós Sereg' Fő Vezére, Admirál.

(c) *Matrószok* a' Hajókon lévő szolgák.

Egész nap hallottam csak *Projectumokat*, (a)
 Belgrádot meg venni hogy kell, *Plánumokat*,
 Itt Budán Törökkel fok töltött halmokat,
 Nevettem e' téntás vitéz bolondokat,

Sok közzülök meg jött már Jérusálemből,
 Az Úr koporsóját a' Török' kezéből
 Ki vette: de láttam a' Jordán vizéből
 Sokat ivott, részeg: tetfzett beszédjéből.

Mi lész a' dologból, még öt nap itt vártam,
 Dél előtt, dél utánn a' hidra sétáltam,
 Ezt mindenkor néppel én tele találtam,
 Számptalan fok hajót Dunán jönni láttam.

Terhelve közöttök fok vala lifztekkel,
 Sok Pattantyúsokkal, fok pedig Péekkel,
 Sok Inzsenérekkel, fok Regementekkel,
 Ágyúkkal, Bombikkal, 's más hadi szerekkel.

(a) Szokása ez a' városi Polgároknak, különösen a' Bétsiek-
 nek, mindenféle *Plánumokat*, *Projectumokat* tenni a' Kávé
 Házakban, és ital közben, a' Háborúnak idején.

A' Fa Ispitály is , mellyt Bétsbe tsinálták,
 El szedték egymástól, és hajókra rakták,
 És így ezt is Dunán az Átsokkal hozták,
 Péter Váradjára innét le úsztatták.

Mint mondám : a' Duna fedett vólt hajókkal,
 Mellyekben fok fegyver villogott, zászlókkal,
 Látszott Granatéros süveg kaskétokkal,
 A' szép muzsikálás , sípolás , dobokkal.

A' Dunának partján lovas Regementek,
 Szüneti nem vala, le felé mint mentek,
 Ezek pallost, 's kardot még quártélyba fentek,
 Trombiták harsogtak, a' réz dobok zengtek,

A' mezőkben hol itt, hol amott a' Huszár
 Nyargalván úgy tetszett, hogy száll Súlyom madár
 Kótság tollas Tisztje úgy ment, mint páva jár,
 Ha ezek Töröktől vesznének, lenne kár.

A' Vasasok vóltak elől, 's hátról vasba,
 Fejek is borítva vala vas sisakba,
 A' föld ezek alatt rengett, lévén *Marsba*,
 Tart fene Jantsárság ezektől a' Hartzba.

Az Ország' szélein a' mérész Horvátság,
 Ki állott a' Székely, 's Oláh Katonaság:
 Így folynak a' dolgok, látom a' barátság
 A' Törökkel bomlik, bomlik a' szomszédság.

Hallottam *Mosqua* is Népe' nagy számával,
 Ki szállott mezőre három Armádával,
 Próbát akar tenni a' Török tsalmával,
 Már is *Kolit* kiált Kozákja (a) lármával.

A' *Mosqua* felette erős Nemzet, 's kemény,
 Hideget nagyon bír: bár füssön verőfény,
 Mind kettőt szenved, nints benne semmi kény,
 Hogy Török hódolni fog nékik, van remény.

Jól *exertzirozott* Infántériája,
 Első Karban vagyon *Artilleriája*,
 Mint Töröké könnyű *Cavalleriája*,
 Hinni kell: részekre fordul Márs kotzkája,

Sőt azt is hallottam, hogy már meg érkeztek,
 És Oszakóv táján Törökkel ütköztek,
 Hol Törökök közzül fokban vízbe vesztek,
 Kiket le nem vágta, rab szíjjakra fűztek.

(a) A' *Kozákok*, a' Don, és Bog vize körül lakó nép,
 mintegy fél Tatórok; de ó hitűek, sok számmal
 vagynak, a' fegyverjek hosszú hegyes tör, ők *pláká-*
nak hívják, a' Tsatába *Kolit*, *Kolit* kiáltanak: az az:
szúrjad! szúrjad!

Mind ezeket hallván nagyon meg szeppentem,
 A' nagy készületet látván meg rezzentem,
 De mint Nótárius kardomat nem fentem,
 Hanem a' szállásra földimhez el mentem.

Mondám néki Sógor! rofzszúl van a' dolgo,
 Eddig Temesvárnál tám az ágyú morog!
 Ládd é: Katonaság mint ögyeleg, 's forog,
 Jön a' Török! e' nem fánta, nem tántorog.

Az Ország is adja a' fok Rekrutákat,
 Béres kotsisokat, és vonyó marhákat,
 Szénát, és abrakot, a' fok gabonákat,
 Le visznek pálinkát, fert, bort, szalonnákat.

Tudja Isten: hogy van otthon Feleségem,
 Talám Rekruták már Fiam, és tselédem?
 Ha el fogyott, mennyit hagytam eleségem,
 Nem Török; de éhség léfz én ellenségem.

Hogy ezeket mondám, az ajtót nyitotta,
 Egy Lovas Kapitány, magát meg hajtotta,
 Rám nézvén, kérése vólna, azt mondotta,
 Nálam, és beszédjét imígyen folytatta:

Uram! az Úré é azon paripa ló,
 Mellynek szõre, a' mint láttam zsufa fakó?
 Ha nem hibás, 's nem vén, Katonának való,
 Meg vezzem az Úrtól, hogy ha az el adó.

Mivel a' Serfözô aztat jól tartotta,
Minden nap háromszor meg abrakoltatta,
Kotsissával kétfzer egy nap vakartatta,
Bizonyos órákra meg is itattatta;

Fel vette ő magát, és meg kövéredett,
Tsikó lévén fel nőtt, tizen öt markos lett,
A' fok jó abraktól meg is tüzesedett,
Nap fényen a' szöre, mint az arany fénylett.

Egy Katona eztet udvarra vezette,
Kapitány vizsgálta, lóról nézegette,
Agyarát, és körmét mind meg tekintgette,
Hány marok fog lenni, kétfzer méregette.

Katona fel ülvén hátára meg állott,
Meg indulván mindjárt nagyon fennyen hágott,
Meg állván lábával földet, és port vágott,
Hogy meg erefztette, szemével nem látott.

Futását végezvén jött vissza játszodva,
Ollykor egygyet szökött, tetfzett, jön tántzolva,
Nyaka, mint hattyúnak, fent költ vólt's hajólva,
Két szeme fejére ki vala forogva.

Mintha dagasztona, hátrúljával úgy ment,
Egy bokát a' máshoz nem ütött, és nem fent,
Bokros hoszszú farkát viselte mindég fent,
A' színe mutatott ennek szép fejer lent.

Kapitány fakómat nagyon meg szerette,
Hogy adjam el néki, kért igen felette,
Gondoltam: majd otthon mást vészek helyette;
Hatvan aranyakat le téve érette.

Sok szép áldásokat kívántam melléje,
Hol fog kélni, járni, légyen szerentséje,
Rajta a' Nagy Vezért el fogja, el érje,
Szultán' sok aranyját kalpagjával mérje.

TIZENKETTÖDIK RÉSZ.

El adván a' lovát a' Nótárius meg búsúlt, hogy miképen megyen haza. A' Cancellista tanátsot ad nékie, hogy menjen által Pestre; mivel éppen vásár vala, ott fog találni Szathmári Görögöket, vagy is Szigethi Örményeket, a' kikkel haza fog mehetni, meg is alkudott, és le írja, a' Serfőző mikép botsátotta e', melly reménységgel. Le írja bútsúzását, és útját, míg Szathmár várossába ért.

Bú érte fejemet, el adván lovamat,
 Nem tudtam, hogy haza mint tégyem útam,
 A' gyalog menésre nem adom magamat,
 Hogy a' bagáziám nyomja a' hátamat,

Cancellista, hogy bús vagyok, vette észre,
 Vásár vagyon, mondá, menny által Te Pestre,
 Tudom fogsz akadni Szathmári Görögre,
 Avagy Mármarosból Szigethi Örményre.

Azért a' vásárba ki menni siettem,
 A' fátorok között tétől tekintgettem,
 Őket szerentsémre hamar fel is leltem,
 Mivel fátorjokat már régen esmertem.

Hat forintba vélek mindjárt meg alkudtam,
 Elő pénzt nékiek két forintot adtam,
 Hogy hétfőn indulunk azt nagyon akartam,
 Gond miatt fejemet többé nem vakartam.

A' vásárról vissza szállásunkra tértem,
 Gazdánk Templomból jött, ötöt utól értem,
 Ebédet hamarább ennénk arra kértem,
 Ez utolsó dolgot tselekedje értem.

Ez utolsó dolgot? mondá: 's tsodálkozott.
 Uram! tám valaki néked bajt okozott,
 Én házamban miben lettél botránkozott?
 Látom menni készülsz, mond, arra mi hozott?

Mondám: Drága Uram! az Anyám' méhében,
 Olly jó dolgom nem vólt annak kebelében,
 Mint te házadnál vólt; mert minden félében,
 Részes vóltam, 's éltem javad' bővségében.

Te én nékem szállást tisztességest adál,
 Érdemeim felett asztalodnál tartál,
 Leg nagyobb Jól tévőm e' világon valál,
 Akkor felejtlek el, mikor el visz halál.

Itten

Itten Budán immár el végeztem dolgom',
Te néked is régen alkalmatlankodom,
Görögökkel menni vagyon most jó módom,
Házamhoz meg térni elég fontos okom.

Hiszem, tudja az Úr; mivel már nem újság,
Hogy a' Törökökkel léfzen háborúság,
Szemmel látjuk, miként megy a' Katonaság,
Szörnyü a' készület, ez hát szent igazság.

Hitvesem 's gyermekim meg fognak ijedni,
Illy lármás időben nem tudnak mit tenni,
Szükségek van reám, otthon kell hát lenni,
Hétfön korán reggel el is fogok menni.

A' Falunak is léfz most gyakran gyűlése,
Léfz a' rekrutáknak fogása, fzedése,
Mind én fejemen áll ezek' rendelése,
A' rekrutáknak is madzaggal mérése.

Beszédemre Frántzli lyányát szóllította,
Hogy útra kalátsot füssön parantsolta,
Ehhez egy pár sódart főzessen, mondotta;
Leánya is mindjárt kezeit mosdotta.

Gyorsan hozzá fogott a' kaláts fütéshez,
A' szakátsné pedig a' sódar főzéshez,
Szarvas húst is fütvén, látott az *espékhez*,
Borjú tzímeréhez, és más petsenyéhez.

Mind ezeket maga rakta ízákombá,
 Egy pintze tokot is meg töltött azomba
 Jó Budai borral, ezek után nyomba
 Fínom Somlai bort tsapolt kulatsomba.

Más nap Vasárnap vólt, adott jó ebédet,
 Mellyhez magunk ültünk, nem hívott vendéget,
 Tett az asztal felett fok tréfa beszédet,
 Ivott mindenféle verses egészséget.

Látta: hogy kedvem nints, kérdé, mért nem eszem
 A' mit ő tselekszik, azt én mért nem teszem?
 Asztalról a' pohárt mért hogy fel nem veszem?
 Tám félek? Törökről gondolkodik eszem?

Mondám: a' Töröktől én éppen nem félek,
 Katona nem vagyok, nem lész tsatám vélek,
 Mikor ők vágnak le, ha én addig élek,
 Világ végezetig bennem lész a' lélek:

Hanem drága Uram, bánat bánt engemet,
 Szomorúság árja borítja szívemet,
 Nem is fogom nyerni hamar meg kedvemet,
 Vajha még ne érje betegség testemet!

Majd hasad a' szívem, hogy téged el hagylak,
 Látlak é valaha? vagy soha sem látlak.
 Te valál gyámolom, azért méltán szánlak;
 De fok jó tetedért halálomig áldlak,

Mondá: hogy tsekélység az mit ő nékem tett,
 Hozza azt magával emberi szeretet,
 Kért: arról ne tégyek több emlékezetet,
 Sőt most utóljára mutassák jó kedvet.

El éri azt: Budán fog még látni egykor,
 Mert az Urak engem emlegetnek gyakor,
Prézesnek szájából hallotta már sokszor,
 A' *Consiliumnál* hogy lészek *Janitor*.

Mondám: a' mit Egek felőlem rendelni
 Fognak, az kelletik nékem; nem mást tenni,
 Ajtó farkát ugyan úgy meg tudom kenni,
 Hogy nem fog nyikorgást nyílásával tenni.

Új *systemdját* is törvénynek fel vettem,
 Pontomra mint most foly mindent feljegyzettem,
 Szent *Ívó* képét is immár meg szerzettem,
 Mindenre magamat alkalmasnak tettem.

Hallom: *Projectánsok* közt ki *Primarius*,
 Abból válik leg jobb *Consiliarius*,
 Törvény zavarókból lész *Cancellarius*,
 Ha Földet jól méri *Proto-Nótarius*.

Majd azt fogom tehát én itt *projectálni*,
 Budának nem lehet, hol most áll, ott állni,
 A' Tokai-hegyre kell néki fel szállni,
 Griff madár szárnyakat nékie csinálni.

Fogom *disputálni*: hogy *Jus criminal*
Est cum Canonico ad punctum aequale,
Liquidum solvatur, az volna *fatale,*
 Gyilkosnak fejéhez illik *Gratiale.*

A' föld' kerektségét réffel fogom mérni,
 Meg mondom búza szem hány fog ebbe férni,
 Hány szemet ad kalász, ha ez meg fog érni;
 Hanem *diurnumot* fogok ezért kérni.

De most még is szükség útamát követni,
 Otthoni mint foly dolgom meg kell tekinteni,
 Ha, hogy *Decretumot Præzes* fog küldeni:
 Egybe hidje az Úr itt fogok teremni.

Dél után mindenem' rakták kotsijára,
 Az után magam is fel ültem én arra,
 Görögöknek Pesten mentem szállására,
 Ahhol is le tettem azt egy garmadára.

A' Görögök mondák: gondjok lesz ezekre.
 Mindent fel is raknak még ma szekerekre,
 Kértek: nálók légyek idején reggelre,
 Mert hálásra érni akarnak Gyöngyösre.

Viszfa tértem, ültünk hamar vatsorához,
 Ültetett ő közel engemet magához,
 Mutatta jó kedvét, mint illik gazdához,
 Hogy fel költünk közel vóltunk viradtához.

Itten bútsúzásom' akartam kezdeni ;
 De lehetetlen vólt egy szót is ejteni ;
 Mert kezdték fájdalmak szívemet sérteni,
 Szemeim könnyeket mint záport önteni.

Zokogva borúltam a' Gazda nyakára,
 Meg tsókoltam, húllott könny az artzájára,
 Néma vóltam, nézvén lyányára, magára,
 El mentem, meg hajtván magam utóljára.

Cancellista Földim, Pestre által késírt ;
 De ő is magával bánat miatt nem bírta,
 Mert a' mint én írtam, ő is szinte úgy írt,
 Egy levelet adott, mellyet Atyjának írt.

Szekerekbe lovak bé vóltak már fogva,
 Mind ketten egymástól bútsúztunk zokogva,
 Mondám néki : Frántzlit vegye el, fusogva,
 E' szavamra láttam, hogy vólt mosolyodva.

Meg tsókolván egymást, Pestről el indúltunk,
 Már szekéren ültem még is kezét fogtunk,
 Gyöngyösre estvére jókor bé hajtottunk ;
 Igen jó út vala, azzal bóldogúltunk.

Nem vólt sehol bajom haza meg tértemben,
 Mint vala Budára való fel jöttömben,
 Sokan lévén, bátrak vóltunk mí mindenben,
 Vigabb útam ennél nem vólt életemben.

Görög természettől fösvény szokott lenni,
 Nem is láttam őket valami jót tenni,
 Tsak olajos babot láttam őket enni,
 Én, magamban, mondám, nem fogok így tenni.

Mert én hol szarvas húst, hol meg sódart ettem,
 Néha kolátsomat, néha tzipóm' szeltem,
 Somlyai, Budai borom' elő vettem,
 A' mellyikből tetfzett, poharam' töltöttem,

Valahol át' mentünk, minden helységeken
 Muzsikát hallottunk zengeni ezekben,
 Rekruták ugráltak, vóltak jó kedvekben;
 De Anyákat láttam sírni keservekben.

Ötöd napra délre bé értünk Szathmárba,
 Örvendeztem nagyon, hogy vagyok hazámba,
 Képzelttem: estvére a' falu nagy számba
 Házamnál Peleskén mint köfzönt szobámba.

UTÓLSÓ RÉSZ.

A Nótárius a Görög' háza előtt lármát hallván, ki megyen, 's látja, hogy azt a Verbunk tészti, meg remül közöttök mundívban Sándor Fiát látván. Evvel való beszédit le írja, és mint adta atyai áldását veája. A Szomszédja székeven estvére háza megy Peleskére. Le írja melly pompával jött a Tanáts köszöntésére, és melly orázióval ő is viszont fogadta aztat. Le írja Sándor Fia miatt Felesége szomorúságban lévén, aztat miként nyugosztalta meg, miket szóllott Sándorról nékie. Végtevére meg egygyezett a Feleségével; mivel még egy Latzi nevezetű Fia volt, hogy véle el vétetik a Mester Leánnyát, hogy így ha fel nőnek ezen gyermekek mellettek halhassanak meg. Le írja, hogy tsak Nótárius maradott, bé fejezvéen verseit azzal.

Hallok én azomba igen nagy lármázást,
 Görög bótja előtt hangos muzsikálást,
 Ki mentem: és láttam, hogy a' kiábálást
 Katonaság tészti, tartván verbuálást.

Hiripi Súgárral (a) húzták a' száraz fát,
 Ámbár ezek *Pártest* nem tudnak, sem kótát;
 De még is olly rendin meg vonnyák a' Nótát,
 Hogy ki őket hallja, el felejtí holtat.

Ki menvén reájok szemeim' vetettem;
 De majd el ájúltam, én úgy meg ijedtem,
 Mert immár Mundírban köztök meg sejtettem,
 A' Fiamat Sándort, 's könyveket ejtettem.

Sújtással meg hányott tzifra vólt ruhája,
 Olly nagy mint egy tallér farkantyú tarája,
 Tajtékból, mint tsupor, nem kisebb pipája,
 Tantzolt: *Rytmusokat* kiáltott a' szája.

Mondám: Fiam Sándor! ugyan mit mivelteél?
 Mi vitt téged' arra, hogy Katona lettél?
 Lám holtam után is javamból élhettél,
 Engemet Anyáddal így keserítettél.

Tudjad, hogy *Budára* vissza fogok menni;
 Táblánál *Janitor* mivel fogok lenni,
 Téged *Auscultánsnak* akartalak tenni,
 Nagy Urasagodból örömet venni.

(a) *Hiripi*, és *Súgár* Szathmár várossába jeles két tzigány Muzsikusok.

Mitsoda? *Auscultans?* Adta, fzedte, vette,
 Hifzen! Fő Ispánynak sints illyen élete,
 Efzem, ifzom, és tsak tántzolok mel'ette —
 Én a' ténát, pennát útalom felette.

Nem is penna; tsak kard illik a' kezembe,
 Hogy azt Török vérbe mártsam, van efzembe,
 Majd ha Belegrádnál vélek léfzek fzembe,
 Mint káposztát rakom fejeket verembe.

Mint húll kalza alatt a' fű, majd a' Jantsár
 Úgy húll karom által, húll a' Krími Tatar,
 Sok turbányos Bassa, húll tsalmás Tefterdár,
 Tifztségre fel megyek, léfzek vice káplár.

Nyúgott szível légyen drága Uram Atyám!
 Kérem, ne firasson kedves Afzfzony Anyám!
 Hogy ezen életre én magamiat adám,
 Ezzel hóltig tartó Uraságom' kapám. —

Mondám: Fiam! mivel te ezen életre
 Rá adád magadat, látom van kedvedre,
 Adom hát atyai áldásom fejedre,
 El mehetsz már bizvást Tatárra, Törökre.

Meg tsókolván kezem' köfzönte 's jót kívánt,
 Mondá áldásomért fog tenni adományt
 Török pípát, számos oka Bassa dohányt,
 Bulya váfznát, kávét annyának, 's egy kaftányt.

Éppen szomszédomnak üres szekere,
 Ki búzát adott el, 's innét vízfza tére,
 Fel ültem, és értem jókor Peleskére.
 Hogy már meg érkeztem el is futott híre.

Mindjárt a' kis bíró az öreg bíróval,
 Az oskola mester harangozójával,
 A' Polgári Tanáts egy veres zászlóval,
 Köszönteni jöttek illy *Ordtzióval*:

Ábrahám, Jákóbnak, Jzsáknak Istene!
 Senki hatalmadnak nem állhat ellene,
 Sem Gulya, sem Bika, légyen bár melly fene:
 Meg tartod azt, kinek el veszni kellene!

Meg mentéd Dávidot Góliáth kezétől,
 Az Izráel népét Tenger' mélységétől,
 Három Iffiakat tüz' emésztésétől:
 Nótáriusunkat Bikák' dőfésétől!

Ki húzád te ötet a' Tsösznek árkából,
 Mint Jónást ama' nagy Tzethalnak torkából,
 Hogy vele ezt tetted magad jó vóltából;
Te Deumot halljad mindnyájunk' szájából:

Mondják hát mindnyájan: *Te Deum laudamus*,
 Már ezt el végezvén, itt egy borjút *damus*,
 A' Falu' Gazdája süsse meg, *oramus*,
 Kinél örömünkbe mondjuk: ma *bibamus*.

Nótárius Urunk! hogy téged szemlélünk,
 Azt ki nem mondhatjuk, miként örvend szívünk,
 Egész tanáts, egész falu arra kérünk,
 Kormányozd bajunkat, gyámolítsad ügyünk'.

Egy malatzot hoztunk, két köből málét is (a)
 Néked ajándékba, ahoz egy tyúkot is,
 Meg tudtuk immáron *titulusodat* is,
 Vedd kedvesen tőlünk: Urunk *Perillustris!*

Egy nagyot köhentvén magam' meg hajtottam,
 Kezembe egy hofszú papirost tartottam,
 Merön ki merefzett szemekkel állottam,
Altiori stylo ezeket mondottam:

Hic sum ego, qui sum nagy Zajtai (b) István,
 Tíz hetet töltöttem tudja ketek! Budán,
 Ott a' *Processusok* mint folynak a' Táblán,
 Már tudom; *Kitonits* úgy nem tudta talám!

Ez papiroson van az egész *systema*;
 Akadjon előmbe akár minő *thema*:
 Szóllok *pro, et contra*, nem lézsek én néma,
Deliberálok is, szalma é? vagy széna?

(a) Túl a' Tifzán a' Parafztság a' Tengeri búzát, vagy is
 Kukoritzát málénak is szokta nevezni.

(b) Peleskéhez igen közel van egy falu hely, melly Zajtá-
 nak neveztetik, most már ott egy pufzta templom áll.

Ígérem: hogy léfzek ketek Pátrónussa,
Légyen az Helységnek bár melly *Processussa*,
Meg mutatom: hogy van olly *Notáriussa*,
Kinek fejébe van egész *Huszti Zussa*.

A' mérésben sem léfz semmi rövidsége,
Falu határának hozfza, szélessége
Hány réf, és hány araszt ennek kereksége?
Meg mérem, 's meg mondom: mi a' tehetlége?

Magam is örvendek, hogy kenteket látom,
A' jó *harmoniat* én *recomendálom*,
Reménylem, hibásan hogy én nem találom
A' falu rovássát; ez lenne halálom.

Ezzel el bútsúztak, 's ki ki haza mene,
Mondották az útfzán: ki ne örvendene?
Illy deákos embert gyertyával kellene
Keresni, ki jobban ennél beszéllene.

Mint a' víz, szájából úgy foly a' deák szó,
Oroszúl jól beszél, Oláh is igen jó,
Egész Paládokon egy lints ennyit tudó, (a)
Még eskütnék téfzik; mert annak is való.

(a) Ugots Vármegyében vagynak néhány Faluk, a' melyeknek nevek *Palád*, azért is mondatnak Paládok, vagy is Paládság.

Így már magam lévén, karjaim ki nyújtám,
 Nyájas édes szókkal én ezeket szóllám:
 Drága feleségem! Jöjj már te most hozzám,
 Hadd öleljelek meg, hadd tsókoljon meg szám!

El jött; de mint záport, könyveket húllata,
 Meg ölelt; de hozzám egy szót sem szóllhata,
 Sűrű pihegések között tsak jajgata,
 Egyszer mondá: oda van szívem' *Alaha!*

Ebből éfzre vettem, hogy Sándort firatja,
 Okai fájdalmak, hogy ki nem mondhatja
 Nékem hogy mi baja; de ki tsodálhatja!
 Minden Anya ilyen, azt kiki tudhatja.

Akár melly Anyának Katonává légyen
 A' fia; már véli: méfzár fzékre mégyen,
 Sír, eped utánna, nem tudja, mit tégyen?
 Nem lehet, hogy szívén erőszakot végyen.

Szólltam hozzá: szívem! te Sándort firatod,
 Hogy Katonának ment, te aztat jajgatod,
 Jobb léfz, ha szívedet meg nyugofztaitatod,
 Örömnek magadat bánat helyett adod.

Éz a' nagy Istennek az ő szent tetfzése,
Praedestinatium est: tehát ő végzése,
 Ki változtatja meg? mivel rendelése,
 Azért is fzünjön meg szívednek nyögése.

Szülék' fiaiból egygyik Pappá lészzen,
Civilis stdtusba más szerentsét tészzen,
 Harmadik Angyal bört (a) vállaira vészzen,
 Anyáknak ezekre kell lenniék készzen.

Sándor fiunk, tudod, kard végére termet,
 Meg lásd! Török fővel tölt ez még fok vermet,
 A' Tatár Chám ellen buzogányt mint perget,
 Úgy tetszik: hogy látom, Bassákat mint kerget.

Tudod, szívém! ithon ha mene kortsmára,
 Orofz legényeknek görtsössel hátára
 Sokszor rá kapkodott, szaladtak útfára,
 Szobába tsak maga maradt utóljára.

Hidd el: ő mint nagy Úr, úgy fog még meg térni,
 Nyert kintset vékával fogja nekünk mérni,
 Meg terhelt tevési el nem fognak férni
 Házunknál: szomszédba majd helyet kell kérni.

Társ! tehát ne sirsad; hadd mennyen kedvére,
 Bízd Istenre éltét, dolgát szerentsére,
 Hadd légyen a' Haza', 's Király' védelmére,
 Omoljon karjától Pogányságnak vére.

(a) A' Katona angyal börnek nevezi a' pantallért.

Tudjad: Jeruzsálmot Titus hogy meg vette,
 A' Rómaiaknak kezébe ejtette:
 Sándornak is mért ne lehetne illy tette?
 Úgy mint Títust, őt' is Isten teremtette.

A' szerentsés *Fdtum* néki azt adhatja,
 Hogy Konstantzinápolyt meg veszi, 's bírhatja,
 Mint Július Czézár akkor kiálthatja:
Veni, vidi, vici, örömmel mondhatja,

Itt el fogja nyerni Mahomet zászlóját,
Mekkből hozhatja hátán koporsóját, (a)
 Tsak fa ló volt az, melly meg győzte a' Tróját;
 Ő Ember: fa lónál tehet nagyobb próbát.

Castrióta volt az, a' kit *Scanderbégnek*
 A' Török nevezett: mert tartá vitéznek,
 Scander Sándort téfzen, érze is kezének
 Súlyját, negyvenfzeri el estét népének. (b)

(a) *Mekka* Arabiai Város a' hová Mahomet szalada, és ott meg is hala, vas koporsóba függ, mintha levegő égbe állana, azért eztet nagy tsudának tartják a' Törökök, pedig mágnés kövek tartják ezen koporsót.

(b) *Castriótát* az Törökök *Epirus* és *Albánia* Fejedelemeinek tették, el pártolt utóljára tölök, és ellenek hadat kezdett, a' mint is 16000 népével negyvenfzer verte meg egymás után a' Törököt, azért Scandernek nevezték, melly Törökül Sándort téfzen, és olly nagy vitéznek tartatott tölök, mint Nagy Sándor vala.

Sándort is a' Török egy vitéz embernek
Egyfzer meg esmérvén, majd hívja *Scandernek*:
Vagy nagy Peleskei vitéz *Scander Bégnek*,
Meg lásd: melly híre lesz az Avasba ennek. (a)

Ha Havas all földjét, Móldvát, Bulgáriát,
El nyeri Serviát, és egész Bosniát,
Ha meg hódoltatja tágas Romániát,
Móreát, Kandiát, Cziprust, Dalmátziát,

Európából ha ki mégyen előle
A' Török: mit gondolsz akkor te felöle?
A' Király ezekért mit téfzen belöle?
Unterlaidnáságot tám nyerhet ő tőle.

Öttse, a' kis Latzi, ez is mi gyermekünk,
Bátyja Sándor mégyen; itt marad ez velünk:
Hidjed, örömünkre lesz ez meddig élünk,
Idövel mellette nyugszik meg vén fejünk.

Jól tanul *Schólában* többnyire ő *primus*,
A' fejébe vagon egész *Káthékismus*,
Deákúl jól beszéll, tudja: *quot sunt casus*,
Hóltom utánn lehet ő itt *Nótárius*.

(a) Avasnak hínak Szathmár Vármegyében egy egész
Processus, melly tizta Oláhságból áll.

Azon léfzek: néki légyen a' mátkája
Trézsi, mesterünknek az ő kis lyánkája,
Láttam ugyan hogy vólt tőle bokkrétája:
Latzi néki adja, ha vagyon almája.

Ezen két gyermekek tsak fel nőhessenek,
Hymentől egy mással özfze kötessenek:
Léfs annyi vagyonunk, hogy ők élhessenek,
Minket hóltunk utánn el is temessenek.

Hallottam: ruhája léfs tele ládával,
Egy tehént is adnak vele a' borjával,
A' fárga kantzát is, hogy azt tsikójával,
Mondotta az Atyja, el hozza magával.

Mondá Feleségem: ha így van a' dolog,
Sándor utánn szívem már nem fáj, nem dobog,
Rá adom áldásom', hogy lehessen bóldog,
Tatár, Török földjén, 's akár merre forog.

Adjon Isten néki Sámson erősséget,
Mint Dávidnak vala olly nagy mérészséget,
Mellyet Józsué tett, tégyen vitézféget:
Hogy meg alázhassa a' pogány népséget.

Melly fzerentsés vala *Hannibal Cannánál*,
Matzédó melly nyertes vala *Arbélánál*:
Olly fzerentsés légyen ő is Belegrádnál,
Terjedjen el híre a' fényes Portánál.

Hannibal ad portas, ezen név mondásra
 Retteget, félt Róma ezen kiáltásra:
Sándor ante portas, ezen rikkantásra,
 Ázsia refzkessen jusson szaladásra.

Hallám: Feleségem tudja a' *Bibliát*,
 Tudja a' Római 's Görög *Históriát*,
 Nagy dolog! mert nem járt ő *Akadémiát*;
 Még is illy példákkal áldja Sándor fiát:

Szóllék hozzá,'s mondám: kedves óldal bordám!
 Te ékesen szóló bölts tanúlt Minervám!
 Tapsol a' testemben a' szívem, és vídám:
 Mivel tudományban hasonló vagy hozzám.

Mond meg hát: Latziról úgy ítélz é mint én?
 Huszonkét esztendőt ő egyszer el érvén,
 Trézsi tizenhétbe éppen akkor lépven;
 Jó léz é a' dolog, egymáshoz ök férvén?

Mondá: Kedves Uram! erre vagyok kézzen,
 Egy egy okosbb dolgot ked ugyan nem tészen:
 Mintha azt el végzi, hogy Latzié lézzen
 Trézsi: ebből szívünk nagy örömet vélzen.

Jól nevelt gyermek ez: szõni, főzni tud már,
 Az orsó kezébe, mint a' villám úgy jár,
 Nem henyél ez soha, légyen tél, akár nyár,
 Ha Menyünk nem lenne, hidje ked, lenne kár.

Magna ingenia saepe conveniunt:

El fogja hát venni ötet a' mí fiunk,
Akarom: kettőnknek egy az akaratunk,
Valamint egy ágyunk,'s vagyon egy paplanunk.

Így tehát mindenben én egygyet értettem
A' Feleségemmel, és jónak is véltem:
Hogy Latzi el vegye Trézsit, mert így éltem
Nyugott lész, mellettek nem lész bajtól féltem.

Azonban Postán jött Budáról levelem,
Véltem, hogy *Fanitor* vagyok, benne lelem,
De a' *Cancellista* írja, hogy már helyem
Mássé: 's a' szeréntse bánt így balúl velem.

Írta: a' Serfözöt hogy ő el temette,
És Frantzli leányát feleségül vette,
Ki által ő magát bóldog karba tette;
Mert vele sok kintset, sok pénzt nyert felette.

Én pedig ki vóltam, tsak az is maradtam,
Et sic Budára is héjában fáradtam;
Még jó a' toronyba hogy bé nem zárattam;
Mivel sok Gavallért,'s Dámát meg támadtam.

Tsak Nótáriusság éltem' reménysége,
Míg járúl falunak hozzám kegyessége.
Itten nagy Peleskén lész életem' vége,
Valamint most vagyon Verseimnek

V É G E.

T Ó L D A L É K :

A' PELESKEI NÓTÁRIUSNAK

Hideg lelésétől való fűn napjain

Versekre foglalt elmélkedése.

Magányosságomban természet' dolgáról,
 Mélyen elmélkedvén annak mivóltáról,
 Leg szebb, leg betsesebb, leg édesbb javáról,
 Reánk emberekre hárandó hafznáról.

Képzetem : sok kintsel rakott annak tára,
 Sok van abban rejtve embernek hafznára ;
 De kívánságinak mivel nints határa,
 A' sok jók közt mi az? melly szolgál javára?

Mi légyen? a' mit ő leg kedvesbbet adhat,
 Mellynél hafznosabbat, 's jobbat nem mutathat,
 Mellyel, bár akarná, fenkit meg nem tsalhat,
 Sőt nem adván! kit kit ínségre juttathat.

Természet' dolgáról sokat írt *Socrates*,
 Ő utánna *Plató*, és *Aristóteles*,
 Hordóban heverő rongyos *Diógenes*,
Plinius, *Galénus*, és bölts *Hypocrátes*.

Mindenféle képpen ők aztat vizsgálták,
 Mint Borbély a' testet *anatomizálták*,
 Tulajdonságait, mint aranyt, próbálták,
 Még is leg főbb javát ők fel nem találták.

Ki mondá közzülök: hogy ha böltsességet,
 Nagy éfzt, nagy tudományt, tökéletességet,
 Ad embernek: adott olyan fok szentféget,
 A' mellyek lelkének adnak erősséget.

Más írta: hogy a' kit szerentse fel emel,
 Ennek fő garátján ha ki egyfzer helyt lel:
 Már nagyobb bódogság ennél ennek nem kell,
 Nagyobb Uradalmat nem is találhat fel.

Harmadik tartotta: hogy ha gazdagságban
 Torkig úszik; akkor vagyon bódogságban,
 Ez által tétetik olly hatalmasságban,
 Hogy résztes világi minden méltóságban.

Meg vallom: hogy illy bölts *Filozófusokhoz*
 Magam' nem tehetem illy nagy tudósokhoz,
 Jobb magam' kaptsolom a' *Stoikusokhoz*,
 Mint vakmerőn kapni illyen mély dolgokhoz.

De tán azzal őket nem fogom ótsálni,
 Ha a' természetet kívánom vizsgálni,
 Leg főbb, leg nemesebb javát ki tzirkálni,
 Mellyel ha ember bír, bódog: meg próbálni.

Nem áll én előttem ez a' böltsességből,
 A' nagy tudományból, és az erősségből,
 Nem áll gazdagságból, tündér szerentséből,
 Hanem áll egyedül a' jó egészségből.

Tudjuk: melly bölts vala *Salamon*, 's melly gaz-
Tsûre körül állott számtalan fok asztag, (dag,
Arany, ezüstbõl vólt házában minden tag,
Drága köve, 's gyöngye annyi vólt mint fû mag,

Mihént a' természet mostohán mutatta
Magát, 's egészségét tõle meg tagadta,
Minden böltsességét, 's kintsét meg únatta
Véle: és e' szókat kiáltva mondatta:

Ez világban minden nem más hanem híváság,
Ha természet nem ép, az élet tsak rabság.
Tudomány, böltsesség tompa balgatagság,
Gazdagság, fénylõ kints, por, hamú, nagy vakság.

Nagy Sándor is addig vólt világ Bírāja,
Míg a' természetnek nem érte hibája,
Mihent testét nyomta betegség igája,
Meg szünt tsodálatra méltó fok munkája.

Sok illyen példákat itten elő hozni
Lehetne; de nem jó únalmat okozni
Az olvasók előtt, 's illyekkel motozni;
Jobb az igazfágot imígyen nyomozni:

Úgy é? ha természet egyfzer változást vész,
Melly által a' lélek' háza beteggé lesz,
Hogy már akkor ez test éppen semmit sem tesz,
Egygyik érzékenység másikkal nem egygyez?

Ha a' test gyulladoz, forró benne a' vér,
 Meg dagad minden ín, *artéria*, és ér,
 Mellyért is minden tag, különös *Spasmust* nyer,
 A' *Pulsus* Postán megy, sebesen üt, és vér.

Nyújtja az inakat borzongató hideg,
 Utánna a' fejet bódítja a' meleg,
 Nintsen *appetitus*, a' gyomor ímeleg,
 A' fok *Fantázia* az ágyban ögyeleg.

Kérdem : mit használhat akkor a' tudomány,
 Böltesség, méltóság, Ősi fok hagyomány?
 Arany, ezüst, gyöngyök, gyémánt fok ragyogvány
 Nagy Udvar, nagy Pompa, himzett új találmány?

Semmit. Bár próbáld meg hozass *Indiából*,
 Arany, és ezüstből rudakat *Chinából*,
 Sok gyémántot, zafírt *Paraquariából*,
 Mogyoró nagyságú gyöngyöt *Afrikából*,

Aranyból ezüstből szőtt *Matériákat*
 Hozass *Indostánból* bíbort, kamukákat,
Lionból pafzományt, *Londonból* órákat,
Párisból új módi *Galantériákat*.

Hermelint Nyufztokat végy *Sibériában*,
 Fejér, kék, fekete Rókat *Kamtsatkában*,
 Szép fehér medve bőrt kapsz *Norvégiában*,
 Szürke, farga Bárány bőrt lellsz *Krimiában*.

Dúld fel paripákért Tatór *Tzirkúziát*,
 Járd hámos lovakért köves *Arabiát*,
 Elefántod léfzen, ha futod *Azsiát*,
 Pompás szekerekért keresd *Batáviát*.

E' fok ritkaságot vidd beteg házába,
 Kínáld őt' azokkal *Paroxissmussába*:
 Gondolod: ezekkel léfzel malasztjába?
 Vagy is ezek szerek léfznek hagymászfzába?

Ügyet sem fog vetni e' ritkaságokra,
 Mint szemétre, tsak úgy fog nézni azokra,
 Gyengült természeté, tzeloz más dolgokra,
 Mellyek lehessenek ohajtott hafznokra.

Tanúlt? nem fog szólni bölts matériáról,
Aquinásnak, *Dunsnak* szent tudományjáról,
Newton, *Volfiusnak* új *Phyzikájáról*,
Hellnek, *Sajnovitsnak* látó túbussáról.

Az *Órátor* néma fekszik tsendességgel,
Satyricus füllel nem ír nevetléggel,
 Az *Astronomus* sem mérkezik az éggel,
 Nem bánja: *Magnes tő* forog bár melly véggel.

Poéta Uram sem mász *Ida* hegyére,
 Mikor a' dedergő hideg jön testére,
 Szemet sem vet danló *Múzsák* feregére,
 Erdők, mezők, vizek fok szent Istenére.

Castáliusnak sem hörpöget kútjából,
 Inkább iszik bodza virágnak *Théjából*,
Mexico Országnak *Rebarbarájából*,
 Hogy *tertziánáját* ki űzze gyomrából.

Bajnok sem igyekszik *Mársnak* piattzára,
 Nem készül *Borostyánt* kötni homlokára,
 Akár ki rá ülhet a' szürke lovára,
 Diadalmát bízza épebb pajtására.

Légyen a' *pdtziens* bár *Iffiú* korban,
 Hever ő előtte *Cupidó* a' porban,
 Nem ül virágok közt *Chlorissal* egy sorban,
 Aluszik itt *Vénus* mind szívben, gyomorban.

Nem áldozik akkor *Hymennek* völegény,
 Mikor belső részét bántja a' kelevény,
 Párolog; nem füstöl óltárán a' temjény,
 Mellyért áldozatja öfztövé, és fzegény.

Mind ezeknek oka természet romlása,
 Elöl származik a' testnek meg bomlása,
 A' testről tagokra hárul bádjadása,
 Érzékenységeknek szünik munkálása.

Atyafi! javallom: hogy természetedet
 Tanúld ki, esmérd meg e' fő vezéredet,
 Ha ezt meg kíméled, kíméled testedet,
 És fok esztendőkre nyújthatod éltedet.

Meg vallom: ellene én is hogy vétettem,
 Zűr-zavar hidegben vadászatot tettem,
 Náthás, mint hurutos, hideglelős lettem,
 De már előbbeni egészségem' vettem.

A' *Doktor* gyógyított Spanyol *Chindval*,
 Nem állított helyre még is fok porával;
 De jól lettem élvén én Magyar *Kúrdval*,
 Szöllőmnek tizenöt esztendő's borával.

Nintsen a' Magyaroknak jobb Málvázsiája,
 Nints jobb *balzsamomja*, jobb *magnézsiája*,
 Mintha tele pintze az ő patikája,
 Mássé légyen *Péru szaszaparillája*.

Legény vagyok újra: a' Kállai kettőt
 Ímmár el járhatom, vagy guggó Tót lejtőt,
 Által ugorhatom hofszan nyújtott száz töt,
 Áldasson az Isten! hogy adott új erőt.

 U G Y A N A N N A K

egy Pozsonyi Nevendék Paphoz a' Királyi
Szemináriumban írott

 L E V E L E.

Múzsámat Pozsonyi hegyek' tetejére,
Vad ketskés Kárpátnak az ő kezdetére,
Repíteni kívánván, nem vala kedvére,
Bofzonkodva szóltam hozzája végtére:

Menj bátran, ez a' hegy nem *Allion* hegye,
Hol *Mdrs* ágyúitól reng az egész megye.
Nints itt, mi szívedet dobogásra vegye;
Nints, alkalmatlaná, mi útadat tegye.

Felelt: most tél vagyon, hogy mászok reája,
Jéggel borított emek egész tája,
Mellytől is sikamlós ennek kősziklája,
Mi több! nem jég patkós két lábam bokája.

Mondám: *Pegazusra* téged nem ültetlek;
De hogy gyalog mennyél, azzal sem büntetlek,
Szárnyas *Geniusnak* hátára fel vetlek,
Ha nem mégy: a' Szamos vizébe temetlek.

Meg ijedt, mindjárt is téli fubátskáját
 Fel ölté magára, arra gubátskáját,
 Füzte lábaira tágos botskorkáját,
 Nyakába akasztá levél táskátskáját.

Repül már, *Ikarus* szárnyait testére
 Nem tűztem; lennének tám veszedelmére;
 Mert hogy ha azokkal jutna nap fényére,
 Olvadnának: esne Duna' fenekére.

Meg hagytam, ha fel ér a' hegy magossára,
 Száljon le a' Várnak, tágas piartzára,
 Rá akad ott hamar *Apolló* Házára,
 Böltességnek, 's a' szent tudomány' tárára.

Fel találja abba, *Leviták'* seregét,
 Rekrutákból álló Szent Péter ezredét,
 Hazánk Fiainak választott remekét,
Hyerarchiának jövőndő erejét.

Ok ezek, kik nyelvünk gyarapítására
 Szörnyen igyekeznek magasztalására,
Krammer Profefsornak sok *questiójára*
 Magyarúl felelnek *Dogmatikájára*.

Fársang van! szép MagyarJátékokat tesznek,
 Mellyekből hallgatók szív örömet vesznek,
 Ez Játékok után, tudom, vígan lesznek,
Profitziat, hogy ha Lelkes Fánkot esznek.

Ha *Múzsám* bent lesz a' Szemináriumba,
Kérdje: T - - k G - - r mellyik *Muzseumba*
Lakik? tám' nem léssen mindég *Theatrumba*,
Sem *Pulpitussának Gynetzeumjába*.

Meg látván, mondja meg, hogy ötet tisztelem,
Nevét a' fel derült egekig emelem.
Levelét olvasván, helyem' alig lelem,
Szép Magyarságában szívemet nevelem.

Kérdezze: mit mivel? talám most is nevet
A' Nótáriusnak verselése felett?
Oktatást azokból, 's tudományt nem vehet,
Öreg a' Poéta, már fokot nem tehet.

Midön útját járta Egri *Parnassusnak*,
Meringette vizét ott *Kástáliusnak*,
Jobban tudta akkor, lábait *Jámbusnak*,
Mint most izékjein ugró *Daktylusnak*.

Írása is otsmány, tán nem olvashatja,
Mondja meg, hogy aztat ő nem tsodálhatja;

— — — — —
— — — — —

De hogy ha tetfzenek, és vannak izére:
A' vén Poétának váll nagy örömére;
De a' *Flatérozdst*, kéri, tegye fére,
Írja meg igazán, vannak é kedvére?

Végre, hogy mindég léfz ő igaz Barátja,
Mivel igaz buzgó magyar szívét látja,

— — — — — — — — — —
— — — — — — — — — —

Az ag vers szerzőnek e' jelen Múzsája
Ne légyen únalmat okozó munkája,
Komor most az idő, nem volt jó vénája,
Hirtelen firkálta forait pennája.

*Költ Nagy Peleskén, Bóldog Aszszony
Havának II. napján 1790.
Eszkendőben.*

